

Bruxelles, 26.4.2019
COM(2019) 198 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR**

Tabloul de bord pe 2019 privind justiția în Uniunea Europeană

„Uniunea Europeană este o comunitate de drept. Respectarea principiilor statului de drept și a hotărârilor judecătorești nu este opțională, ci obligatorie”

Președintele Comisiei, Jean-Claude Juncker, Discursul privind starea Uniunii din 2018⁽¹⁾

„Respectarea statului de drept nu este doar o condiție prealabilă pentru protejarea tuturor valorilor fundamentale enumerate la articolul 2. Este, de asemenea, o condiție prealabilă pentru menținerea tuturor drepturilor și obligațiilor care decurg din tratate și pentru stabilirea încrederii reciproce a cetățenilor, a întreprinderilor și a autorităților naționale în sistemele juridice ale tuturor celorlalte state membre” ⁽²⁾

Prim-vicepreședintele Comisiei, Frans Timmermans, în cadrul dezbaterii din plenul PE,
28 februarie 2018

„Facem eforturi pentru creșterea încrederii în justiție. Alocarea de resurse financiare suficiente pentru sistemul judiciar nu este un cost, ci o investiție. [...] O țară cu sistem judiciar care funcționează bine are mai multe șanse să atragă investitori” ⁽³⁾.

Comisarul Jourová, Viena, 30 noiembrie 2018

¹ Discursul privind starea Uniunii din 2018, rostit în fața Parlamentului European la miercuri, 12 septembrie 2018: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-speech_ro_0.pdf

² Declarația prim-vicepreședintelui Comisiei Europene, Frans Timmermans, în cadrul dezbaterii din plenul Parlamentului European din 28 februarie 2018 privind decizia Comisiei de a activa articolul 7 alineatul (1) din TUE în ceea ce privește situația din Polonia.

³ Discurs susținut la Viena, în 30 noiembrie 2018, la Conferința privind eficacitatea sistemelor de justiție.

1. INTRODUCERE

Independența, calitatea și eficiența, ca elemente fundamentale ale sistemelor de justiție eficace, sunt esențiale pentru apărarea statului de drept și a valorilor pe care se întemeiază UE. Sistemele de justiție eficace sunt esențiale pentru punerea în aplicare a legislației UE. Atunci când aplică dreptul Uniunii, instanțele naționale acționează ca instanțe ale UE. Instanțele naționale, înainte de oricare altele, sunt cele care asigură faptul că drepturile și obligațiile prevăzute de legislația UE sunt puse în aplicare în mod efectiv ⁽⁴⁾. Astfel cum a subliniat Curtea de Justiție a Uniunii Europene, existența însăși a unei protecții jurisdicționale efective asigurate de instanțe independente este esența statului de drept ⁽⁵⁾.

Comunicarea privind *Consolidarea în continuare a statului de drept în cadrul Uniunii: Situația actuală și posibile etape ulterioare*, adoptată la 3 aprilie 2019, identifică tabloul de bord privind justiția în UE ca parte a setului de instrumente al UE de consolidare a statului de drept prin contribuția la promovarea reformei judiciare și a standardelor statului de drept ⁽⁶⁾. Respectarea statului de drept, inclusiv independența sistemelor de justiție, are un impact semnificativ asupra deciziilor de investiții și asupra capacității de a atrage întreprinderile. Din acest motiv, îmbunătățirea eficacității sistemelor de justiție naționale este o prioritate a semestrului european, care este ciclul anual al UE de coordonare a politicilor economice. Analiza anuală a creșterii pentru 2019, care identifică prioritățile economice și sociale ale UE și ale statelor sale membre pentru anul următor, reiterează legătura dintre statul de drept și sistemele de justiție eficace, pe de o parte, și mediul favorabil afacerilor și creșterea economică, pe de altă parte ⁽⁷⁾.

În vederea monitorizării reformelor justiției și a impactului acestora în statele membre, din 2013, tabloul de bord privind justiția în UE (denumit în continuare „tabloul de bord”) prezintă o imagine de ansamblu anuală a indicatorilor relevanți pentru independența, calitatea și eficiența justiției, parametri esențiali ai unui sistem de justiție eficace. Ediția din 2019 dezvoltă în continuare indicatorii aferenți celor trei elemente și, pentru prima dată, prezintă indicatori privind:

- cheltuielile detaliate ale resurselor financiare din fiecare sistem de justiție;
- standardele aplicate pentru îmbunătățirea calității hotărârilor judecătorești ale instanțelor supreme;
- competențele de administrare a serviciilor naționale de urmărire penală și numirea și revocarea procurorilor naționali;
- autoritățile implicate în procedurile disciplinare pentru judecători;
- standardele și practicile în materie de gestionare a volumului de cauze aflate pe rolul instanțelor și a stocului de cauze restante.

⁴ Articolul 19 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

⁵ Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 27 februarie 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses/Tribunal de Contas*, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117.

⁶ COM(2019) 163.

⁷ Comunicarea Comisiei – Analiza anuală a creșterii pentru 2019, 22.11.2018, COM(2018) 770 final, p. 12.

Ce este tabloul de bord privind justiția în UE?

Tabloul de bord privind justiția în UE este un instrument informativ comparativ al cărui scop este să ajute Uniunea și statele membre să îmbunătățească eficacitatea sistemelor lor naționale de justiție, furnizându-le anual date obiective, fiabile și comparabile cu privire la o serie de indicatori relevanți pentru evaluarea calității, independenței și eficienței sistemelor de justiție în toate statele membre. Tabloul de bord nu prezintă o clasificare generală unică, ci o imagine de ansamblu asupra modului de funcționare a tuturor sistemelor de justiție, pe baza unor indicatori de interes comun pentru toate statele membre.

Tabloul de bord nu promovează un anumit tip de sistem de justiție, tratând toate statele membre în mod egal.

Independența, calitatea și eficiența sunt parametri esențiali ai unui sistem de justiție eficace, oricare ar fi modelul sistemului național de justiție sau tradiția juridică în care acesta este ancorat. Cifrele referitoare la acești trei parametri ar trebui să fie coroborate, deoarece toate cele trei elemente sunt necesare pentru eficacitatea unui sistem de justiție și sunt adesea interconectate (inițiativele menite să îmbunătățească unul dintre elemente pot avea o influență asupra altui element).

Tabloul de bord se concentrează asupra litigiilor civile și comerciale și asupra cauzelor de contencios administrativ, pentru a ajuta statele membre în eforturile lor de a crea un mediu mai favorabil investițiilor și afacerilor și mai orientat către cetățeni. Tabloul de bord este un instrument comparativ care evoluează în cadrul unui dialog cu statele membre și cu Parlamentul European ⁽⁸⁾. Obiectivul său este de a identifica parametrii esențiali ai unui sistem de justiție eficace și de a furniza anual date relevante.

Care este metodologia utilizată pentru tabloul de bord privind justiția în UE?

Tabloul de bord utilizează diverse surse de informații. Datele cantitative sunt furnizate, în marea lor parte, de Comisia pentru evaluarea eficienței justiției (CEPEJ) a Consiliului European, cu care Comisia a încheiat un contract pentru efectuarea unui studiu anual specific. Datele corespund perioadei 2010-2017 și au fost furnizate de statele membre în conformitate cu metodologia CEPEJ. Studiul prezintă totodată observații detaliate și fișe informative pe țări, care oferă mai multe informații contextuale. Acestea trebuie să fie interpretate împreună cu cifrele ⁽⁹⁾.

Datele colectate de CEPEJ cu privire la durata procedurilor indică durata lichidării stocului de cauze pendinte, care este durata calculată a procedurilor judiciare (pe baza raportului dintre cauzele pendinte și cele soluționate). Datele privind eficiența instanțelor în aplicarea dreptului Uniunii în anumite domenii indică durata medie a procedurilor rezultată din durata efectivă a cauzelor aflate pe rolul instanțelor. Ar trebui remarcat faptul că durata procedurilor judiciare poate să varieze semnificativ din punct de vedere geografic pe teritoriul unui stat membru, în special în centrele urbane unde activitățile comerciale ar putea avea ca rezultat creșterea volumului de cauze.

Alte surse de date sunt: grupul de persoane de contact pentru sistemele naționale de justiție ⁽¹⁰⁾, Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare (RECJ) ⁽¹¹⁾, Rețeaua președinților Curților Supreme de Justiție ale UE (NPSJC) ⁽¹²⁾, Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea

⁸ Parlamentul European a adoptat rezoluția din 29 mai 2018 referitoare la tabloul de bord privind justiția în UE pe 2017 [P8_TA(2018) 0216], care a contribuit la pregătirea ediției curente a tabloului de bord privind justiția în UE și va contribui, de asemenea, la pregătirea viitoarelor ediții.

⁹ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_ro

¹⁰ Pentru a pregăti tabloul de bord privind justiția în UE și pentru a promova schimbul de bune practici în ceea ce privește eficacitatea sistemelor de justiție, Comisia a solicitat statelor membre să desemneze două persoane de contact, una din cadrul sistemului judiciar și cealaltă din cadrul Ministerului Justiției. Acest grup informal se reunește cu regularitate.

¹¹ RECJ reunește instituțiile naționale din statele membre care sunt independente de organul executiv și de cel legislativ și care sunt responsabile de sprijinirea sistemelor judiciare în îndeplinirea independentă a actului de justiție: <https://www.enj.eu/>

¹² NPSJC oferă un forum prin intermediul căruia instituțiile europene au oportunitatea de a solicita avizul curților supreme și de a le aduce mai aproape prin încurajarea discuțiilor și a schimbului de idei: <http://network-presidents.eu/>

Europeană (ACA-Europa) ⁽¹³⁾, Rețeaua europeană în domeniul concurenței (REC) ⁽¹⁴⁾, Comitetul pentru comunicații (COCOM) ⁽¹⁵⁾, Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală ⁽¹⁶⁾, Grupul de experți privind spălarea banilor și finanțarea terorismului (EGMLTF) ⁽¹⁷⁾, Eurostat ⁽¹⁸⁾, Rețeaua Europeană de formare Judiciară (EJTN) ⁽¹⁹⁾ și Forumul Economic Mondial ⁽²⁰⁾.

Metodologia utilizată pentru tabloul de bord a fost îmbunătățită în continuare în strânsă cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele naționale de justiție, în special prin elaborarea unui chestionar și colectarea de date cu privire la anumite aspecte ale funcționării sistemelor de justiție.

Disponibilitatea datelor, în special în ceea ce privește indicatorii referitori la eficiența sistemelor de justiție, continuă să se îmbunătățească, întrucât multe state membre au investit în capacitatea lor de a produce statistici judiciare mai bune. Cazurile în care există încă dificultăți în ceea ce privește colectarea sau furnizarea de date sunt cauzate fie de capacități statistice insuficiente, fie de faptul că respectivele categorii naționale pentru care se colectează date nu corespund exact cu cele utilizate în cadrul tabloului de bord. Doar în foarte puține cazuri, lacunele în materie de date sunt datorate reticenței anumitor autorități naționale de a-și aduce contribuția. Comisia continuă să încurajeze statele membre să reducă și mai mult aceste lacune în materie de date și să se implice activ în schimbul de bune practici.

Cum contribuie tabloul de bord privind justiția în UE la semestrul european?

Tabloul de bord furnizează elemente pentru evaluarea calității, independenței și eficienței sistemelor naționale de justiție și urmărește, prin urmare, să ajute statele membre să îmbunătățească eficacitatea sistemelor naționale de justiție. Astfel, este mai ușor să se identifice deficiențele și cele mai bune practici și să se țină evidența provocărilor și a progreselor. În contextul semestrului european se efectuează evaluări specifice fiecărei țări prin dialog bilateral cu autoritățile naționale și părțile interesate în cauză. Aceste evaluări sunt reflectate în rapoartele de țară anuale elaborate în cadrul fiecărui semestru și combină perspectiva din tabloul de bord cu analiza calitativă, ținând seama de caracteristicile sistemelor juridice și de contextul mai larg al statelor membre în cauză. Analiza din cadrul semestrului poate determina Comisia să propună Consiliului să adopte recomandări specifice fiecărei țări cu privire la îmbunătățirea sistemelor naționale de justiție din statele membre individuale.

¹³ ACA-Europa este formată din Curtea de Justiție a Uniunii Europene și din Consiliile de Stat sau jurisdicțiile administrative supreme din toate statele membre ale Uniunii Europene: <http://www.juradmin.eu/index.php/en/>

¹⁴ REC a fost înființată ca un forum de discuții și cooperare între autoritățile europene din domeniul concurenței în cazurile în care se aplică articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea UE. REC constituie cadrul pentru mecanismele de cooperare strânsă prevăzute de Regulamentul nr. 1/2003 al Consiliului. Comisia și autoritățile naționale în domeniul concurenței din toate statele membre ale UE cooperează prin intermediul REC: http://ec.europa.eu/competition/ecn/index_en.html

¹⁵ COCOM este alcătuit din reprezentanți ai statelor membre ale UE. Rolul său principal este de a emite un aviz cu privire la proiectele de măsuri pe care Comisia intenționează să le adopte în domeniul pieței digitale: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/communications-committee>

¹⁶ Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală reprezintă o rețea de experți și părți interesate de specialitate. Acesta este alcătuit din reprezentanți ai sectoarelor public și privat, care colaborează în grupuri de lucru active. <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/home>

¹⁷ EGMLTF se reunește în mod regulat pentru a face schimb de opinii și pentru a ajuta Comisia să definească politici și să elaboreze legislație nouă privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/civil-justice_ro

¹⁸ Eurostat este Oficiul de Statistică al Uniunii Europene: <http://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>

¹⁹ EJTN este principala platformă și principalul promotor pentru acțiunile de formare și schimbul de cunoștințe despre sistemul judiciar european. Aceasta elaborează standarde și programe în materie de formare, coordonează schimburile și programele în domeniul formării judiciare, diseminează expertiza în materie de formare și promovează cooperarea între instituțiile de formare judiciară din UE. EJTN are aproximativ 34 de membri care reprezintă statele membre ale UE și organisme transnaționale din UE. <http://www.ejtn.eu/>

²⁰ Forumul Economic Mondial este o organizație internațională de cooperare între sectoarele public și privat, ai cărei membri sunt întreprinderi: <https://www.weforum.org/>

De ce este importantă eficacitatea sistemelor de justiție pentru un mediu favorabil investițiilor?

S-a constatat de mult timp că sistemele de justiție eficiente, care respectă statul de drept, au un impact economic pozitiv. Acolo unde sistemele judiciare garantează exercitarea drepturilor, creditorii sunt mai predispuși să acorde împrumuturi, comportamentul oportunist al întreprinderilor este descurajat, costurile aferente tranzacțiilor se reduc și întreprinderile inovatoare sunt mai dispuse să investească. Impactul benefic al bunei funcționări a sistemelor de justiție naționale asupra economiei este confirmat de o paletă largă de studii și de lucrări de specialitate, elaborate inclusiv de Fondul Monetar Internațional ⁽²¹⁾, Banca Centrală Europeană ⁽²²⁾, OCDE ⁽²³⁾, Forumul Economic Mondial ⁽²⁴⁾ și Banca Mondială ⁽²⁵⁾.

Un studiu recent a constatat că reducerea duratei procedurilor judiciare cu 1 % [măsurată ca durată a lichidării stocului de cauze pendente ⁽²⁶⁾] poate susține dezvoltarea întreprinderilor ⁽²⁷⁾ și că un procent mai mare cu 1 % de întreprinderi care percep sistemul de justiție ca fiind independent este asociat în general cu creșteri mai mari ale cifrei de afaceri și ale productivității ⁽²⁸⁾. Un alt studiu a indicat o corelație pozitivă între independența percepută a justiției și fluxurile de investiții străine directe în Europa Centrală și de Est ⁽²⁹⁾.

În plus, mai multe sondaje au evidențiat importanța eficienței sistemelor de justiție naționale pentru întreprinderi. De exemplu, într-un astfel de sondaj, 93 % dintre întreprinderile mari au răspuns că examinează în permanență și în mod sistematic, situația statului de drept (inclusiv independența instanțelor) din țările în care investesc ⁽³⁰⁾ și, într-un alt sondaj, peste jumătate dintre întreprinderile mici și mijlocii au răspuns că costurile și durata excesivă a procedurilor judiciare au fost unele dintre

²¹ FMI, Regional Economic Outlook, noiembrie 2017, *Europe: Europe Hitting its Stride* („Europa: Europa își intră în ritm”), pp. xviii, pp. 40, 70: <https://www.imf.org/~media/Files/Publications/REO/EUR/2017/November/eur-booked-print.ashx?la=en>

²² BCE, ‘Structural policies in the euro area’ („Politici structurale în zona euro”), iunie 2018, seria Caietelor de studii ocazionale nr. 210 ale BCE: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op210.en.pdf?3db9355b1d1599799aa0e475e5624651>

²³ A se vedea, de exemplu, „What makes civil justice effective?” („Cum se definește o justiție civilă eficientă?”), note privind politicile Departamentului Economic al OCDE, ediția din 18 iunie 2013, și „The Economics of Civil Justice: New Cross-Country Data and Empirics” („Aspectele economice ale justiției civile: noi date și dovezi empirice transnaționale”), documente de lucru ale Departamentului Economic al OCDE, nr. 1060.

²⁴ Forumul Economic Mondial, ‘The Global Competitiveness Report 2018’ („Raportul privind competitivitatea globală pentru 2018”), octombrie 2018: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>

²⁵ Banca Mondială, ‘World Development Report 2017: Governance and the Law, Chapter 3: The role of law’ („Raportul pe 2017 privind dezvoltarea mondială: guvernarea și dreptul”, capitolul 3: „Rolul dreptului”), p. 83, 140: <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2017>

²⁶ Indicatorul „durata lichidării stocului de cauze pendente” reprezintă numărul de cauze nesoluționate împărțit la numărul de cauze soluționate la sfârșitul anului înmulțit cu 365 (de zile). Este un indicator standard definit de CEPEJ a Consiliului Europei: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

²⁷ Vincenzo Bove și Leandro Elia; „The judicial system and economic development across EU Member States” („Sistemul judiciar și dezvoltarea economică în statele membre ale UE”), raportul tehnic al CCC, 28440 EUR RO, Oficiul pentru Publicații al UE, Luxemburg, 2017: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104594/jrc104594_2017_the_judicial_system_and_economic_development_across_eu_member_states.pdf

²⁸ *Idem.*

²⁹ „Effect of judicial independence to FDI into Eastern Europe and South Asia” („Efectul independenței justiției asupra ISD în Europa de Est și în Asia de Sud”; Bülent Dogru; 2012, Arhiva MPRA (Munich Personal RePEc Archive): https://mpr.a.ub.uni-muenchen.de/40471/1/MPRA_paper_40322.pdf. Statele membre ale UE incluse în studiu au fost: BG, HR, CZ, EE, HU, LV, LT, RO, SK și SI.

³⁰ The Economist Intelligence Unit: „Risk and Return – Foreign Direct Investment and the Rule of Law” (Riscuri și câștiguri: investițiile străine directe și statul de drept), 2015 http://www.biiicl.org/documents/625_d4_fdi_main_report.pdf, p. 22.

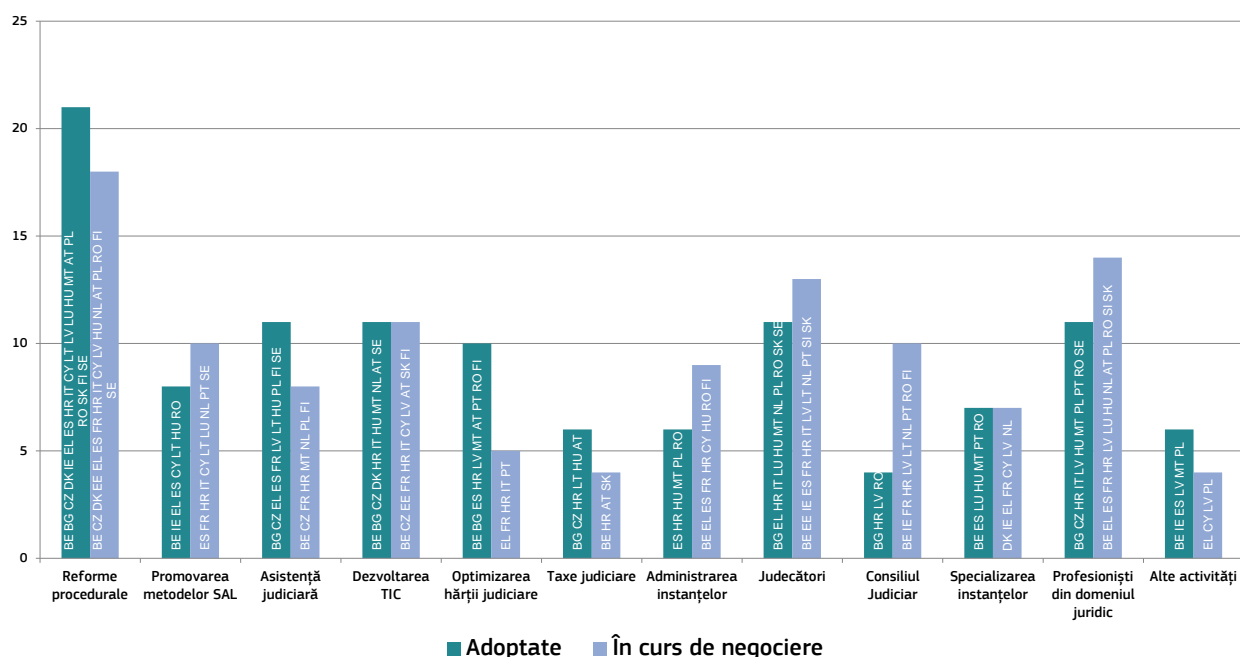
principalele motive pentru care respectivele nu au inițiat proceduri judiciare pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală (DPI) ⁽³¹⁾.

2. CONTEXTUL: PRINCIPALELE EVOLUȚII ALE REFORMELOR JUSTIȚIEI ÎN 2018

2.1. Cartografia reformelor justiției

În 2018, un număr mare de state membre și-au continuat eforturile de îmbunătățire a eficienței sistemului lor național de justiție. Figura 1 prezintă o imagine de ansamblu a măsurilor adoptate și preconizate în diferitele domenii operaționale ale sistemelor de justiție din statele membre.

Figura 1: Activitatea legislativă și de reglementare cu privire la sistemele de justiție în 2018 (măsuri adoptate/inițiate în curs de negociere pe stat membru) [sursa: Comisia Europeană ⁽³²⁾]

În 2018, dreptul procedural a continuat să reprezinte un domeniu de interes deosebit în multe state membre, fapt demonstrat de volumul semnificativ de activități legislative în curs de desfășurare sau planificate pentru viitorul apropiat. Statutul judecătorilor, reformele privind practicienii în domeniul dreptului, dezvoltarea TIC, asistența judiciară și măsurile de optimizare a hârtiilor judiciare au cunoscut și ele o intensificare a activității. O comparație cu tabloul de bord precedent arată că nivelul de activitate s-a intensificat în anumite domenii, în contextul în care statele membre au concretizat planurile de reformă anunțate anterior, în timp ce în alte domenii se așteaptă noi reforme în viitorul apropiat. Acest lucru confirmă, de asemenea, observația potrivit căreia reformele justiției necesită timp—, uneori mai mulți ani de la anunțarea lor inițială și până la adoptarea măsurilor legislative și de reglementare și punerea efectivă în aplicare a acestora.

³¹ Oficiul European pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), tabloul de bord pe anul 2016 privind proprietatea intelectuală (PI) a IMM-urilor: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/sme_scoreboard_study_2016/Executive-summary_en.pdf

³² Informațiile au fost colectate în cooperare cu Grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale și acoperă 26 de state membre. UK nu a prezentat informații. DE a explicat faptul că există o serie de reforme în curs de desfășurare în ceea ce privește sistemul judiciar, domeniul de aplicare și amploarea procesului de reformă putând varia în cele 16 landuri.

2.2. Monitorizarea reformelor în domeniul justiției

În 2018, Comisia a continuat să monitorizeze eforturile de reformă ale statelor membre.

– *Rezultatele semestrului european 2018* –

Îmbunătățirea independenței, calității și eficienței sistemelor de justiție este o prioritate bine stabilită a reformelor structurale încurajate pe parcursul semestrului european. Ciclul Semestrului european începe în fiecare an în noiembrie, când Comisia își prezintă prioritățile pentru anul următor (Comunicarea privind Analiza anuală a creșterii). În februarie, serviciile Comisiei prezintă evaluări specifice fiecărei țări în rapoartele de țară, care acoperă toate aspectele abordate de semestru. În mai/iunie, Comisia prezintă propunerile sale privind recomandările specifice fiecărei țări, adresate statelor membre. Aceste recomandări sunt adoptate de Consiliu în iulie, după ce au fost aprobate de Consiliul European.

În cadrul semestrului european 2018, pe baza unei propuneri a Comisiei, Consiliul a adresat unui număr de cinci state membre recomandări specifice de țară privind sistemul de justiție al acestor state ⁽³³⁾. Pe lângă statele membre care au primit recomandări specifice de țară, alte 11 state membre se confruntă cu dificultăți specifice în ceea ce privește sistemele lor de justiție, inclusiv statul de drept și independența justiției, și sunt monitorizate de Comisie pe parcursul semestrului european ⁽³⁴⁾.

– *Rapoartele pe 2018 din cadrul mecanismului de cooperare și de verificare* –

Mecanismul de cooperare și de verificare (MCV) a fost instituit la momentul aderării Bulgariei și României la Uniunea Europeană în 2007 ⁽³⁵⁾ pentru a aborda deficiențele existente în materie de reformă a sistemului judiciar și de luptă împotriva corupției și, în cazul Bulgariei, inclusiv de luptă împotriva criminalității organizate. De atunci, rapoartele MCV încearcă să contribuie la orientarea eforturilor autorităților bulgare și române prin recomandări specifice și evaluează progresele realizate ⁽³⁶⁾.

³³ HR, IT, CY, PT, SK. A se vedea Recomandarea Consiliului din 13 iulie 2018 privind Programul național de reformă al Croației pentru 2018 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Croației pentru 2018 (2018/C 320/10); Recomandarea Consiliului din 13 iulie 2018 privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2018 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2018 (2018/C 320/11); Recomandarea Consiliului din 13 iulie 2018 privind Programul național de reformă al Ciprului pentru 2018 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Ciprului pentru 2018 (2018/C 320/12); Recomandarea Consiliului din 13 iulie 2018 privind Programul național de reformă al Portugaliei pentru 2018 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2018 (2018/C 320/21); Recomandarea Consiliului din 13 iulie 2018 privind Programul național de reformă al Slovaciei pentru 2018 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Slovaciei pentru 2018 (2018/C 320/24).

³⁴ BE, BG, IE, EL, ES, LV, HU, MT, PL, RO, SI. Aceste provocări au fost reflectate în considerentele din recomandările specifice fiecărei țări și în rapoartele de țară referitoare la aceste state membre. Cele mai recente rapoarte de țară pentru 2019, publicate la 27 februarie 2019, sunt disponibile la adresa: https://ec.europa.eu/info/publications/2019-european-semester-country-reports_en

³⁵ Concluziile Consiliului de Miniștri, 17 octombrie 2006 (13339/06); Decizia Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progreselor realizate de Bulgaria în vederea atingerii unor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției și a criminalității organizate [C(2006) 6570].

Concluziile Consiliului de Miniștri, 17 octombrie 2006 (13339/06); Decizia Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției [C(2006) 6569].

³⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/rule-law/assistance-bulgaria-and-romania-under-cvm/reports-progress-bulgaria-and-romania_ro

În rapoartele MCV din noiembrie 2018, Comisia a făcut un bilanț al progreselor înregistrate în raport cu recomandările din rapoartele anterioare. Raportul privind România a arătat că, deși România a întreprins anumite acțiuni pentru a pune în aplicare recomandările finale, evoluțiile recente au inversat acest progres și au pus sub semnul întrebării evaluarea pozitivă prezentată în ianuarie 2017. În cazul Bulgariei, raportul a concluzionat că au fost deja puse în aplicare mai multe recomandări, iar altele sunt aproape de etapa punerii în aplicare. Comisia a întreprins acțiuni subsecvente adecvate pentru ambele rapoarte.

2.3. Sprijinirea reformelor în domeniul justiției

– *Fondurile structurale și de investiții europene* –

Comisia sprijină financiar anumite reforme în domeniul justiției prin fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI). Începând cu anul 2007, 16 state membre au utilizat atât Fondul social european (FSE), cât și Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) pentru a îmbunătăți eficiența sistemelor lor de justiție ⁽³⁷⁾. Între 2007 și 2020, se vor fi angajat peste 900 de milioane EUR în creșterea eficienței și îmbunătățirea calității sistemelor de justiție în aceste state membre ⁽³⁸⁾. Activitățile finanțate includ:

- dezvoltarea și modernizarea proceselor operaționale din instanțe și introducerea unor sisteme de management al cauzelor și dezvoltarea sau îmbunătățirea procedurilor de gestionare a resurselor umane;
- digitalizarea serviciilor instanțelor și achiziționarea de sisteme de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC);
- furnizarea de formare profesională pentru judecători, procurori, personalul instanțelor, executori judecătorești, notari publici și avocați și creșterea gradului de conștientizare al cetățenilor cu privire la drepturile lor.

Comisia încearcă în mod special să se asigure că fondurile UE sunt utilizate în mod adecvat pentru reformele corespunzătoare, în conformitate cu statul de drept. Comisia subliniază importanța adoptării unei abordări bazate pe rezultate atunci când pune în aplicare prioritățile de finanțare și face apel la statele membre să evalueze impactul sprijinului acordat din fondurile ESI.

– *Asistență tehnică* –

Statele membre apelează totodată la asistența tehnică a Comisiei, disponibilă prin intermediul Serviciului de sprijin pentru reforme structurale în cadrul Programului de sprijin pentru reforme structurale ⁽³⁹⁾, care are un buget total de 222,8 milioane EUR pentru perioada 2017-2020. Din 2017, 16 state membre ⁽⁴⁰⁾ au primit deja sau au solicitat asistență tehnică pentru o gamă largă de domenii. Este vorba, de exemplu, de asistență tehnică pentru îmbunătățirea eficienței din sistemele instanțelor, reforma hărții judiciare, organizarea instanțelor, proiectarea sau punerea în aplicare a programelor de e-justiție și de justiție cibernetică, sistemele de gestionare a cauzelor, procesul de selecție și promovare a judecătorilor, pregătirea judecătorilor și soluționarea extrajudiciară a litigiilor în materie de consum. În mai 2018, Comisia a prezentat propunerile sale pentru următoarea perioadă de finanțare multianuală 2021-2027 și, în special, pentru un nou

³⁷ BG, CZ, EE, EL, ES, HR, IT, LV, LT, HU, MT, PL, PT, RO, SI și SK.

³⁸ Informațiile prezentate se bazează pe datele colectate în toamna anului 2017 și actualizate în iunie 2018. Având în vedere că perioada de programare actuală (2014-2020) este în curs de desfășurare, sumele totale dedicate sistemelor de justiție pot crește, iar alocațiile pentru diferitele tipuri de activități se pot modifica până la sfârșitul perioadei de programare, în 2023.

³⁹ https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/structural-reform-support-programme-srsp_en

⁴⁰ BE, BG, CZ, EE, EL, ES, HR, IT, CY, LV, HU, MT, PL, PT, SI și SK.

program de sprijin al reformelor, cu un buget general de 25 de miliarde EUR, care să ofere asistență financiară și tehnică tuturor statelor membre în vederea proiectării și punerii în aplicare a reformelor menite să modernizeze economiile acestora, în special reformele prioritare identificate în contextul semestrului european ⁽⁴¹⁾.

2.4. Garantarea independenței sistemului judiciar

Există diverse instrumente pe care UE le utilizează pentru a asigura respectarea independenței sistemului judiciar în statele membre, cu scopul de a proteja funcționarea Uniunii.

– Acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor și hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene –

Comisia se angajează să urmărească cazurile în care legislația națională împiedică sistemele de justiție naționale să garanteze aplicarea eficientă a legislației UE, în conformitate cu cerințele statului de drept și cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE ⁽⁴²⁾.

În septembrie 2018, Comisia a decis să sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene în privința Poloniei pentru încălcarea inamovibilității magistraților și a independenței judiciare prin Legea privind Curtea Supremă ⁽⁴³⁾. Preocupările Comisiei se referă la reducerea bruscă a vârstei de pensionare a judecătorilor Curții Supreme și la puterea discreționară acordată Președintelui Republicii de a prelungi activitatea profesională a acestor judecători, fără criterii clare și fără niciun control judiciar al deciziei finale adoptate în acest sens, fapt considerat de Comisie o încălcare a articolului 19 alineatul (1) din TUE coroborat cu articolul 47 din Cartă ⁽⁴⁴⁾. La data de 17 decembrie 2018, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a emis măsuri provizorii, astfel cum a solicitat Comisia, prin care impune Poloniei să readucă Curtea Supremă la situația anterioară datei de 3 aprilie 2018, data intrării în vigoare a legii contestate, până la pronunțarea hotărârii definitive în această cauză ⁽⁴⁵⁾. La 1 ianuarie 2019, a intrat în vigoare o lege adoptată de Parlamentul polon pentru punerea în aplicare a ordinului Curții. La 11 aprilie 2019, avocatul general al Curții de Justiție a considerat că Curtea ar trebui să se pronunțe în sensul că dispozițiile legislației polone referitoare la scăderea vârstei de pensionare a judecătorilor Curții Supreme sunt contrare legislației UE, întrucât încalcă principiile inamovibilității judecătorilor și independenței judiciare ⁽⁴⁶⁾.

La 3 aprilie 2019, Comisia a lansat o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor prin trimiterea unei scrisori de punere în întârziere Poloniei cu privire la noul regim disciplinar aplicabil judecătorilor instanțelor ordinare, argumentând că se subminează astfel independența acestor judecători prin faptul că nu se oferă garanțiile necesare protejării lor împotriva controlului politic ⁽⁴⁷⁾.

⁴¹ A se vedea comunicatul de presă IP/18/3972, 31 mai 2018, disponibil la adresa: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3972_ro.htm

⁴² Comunicare a Comisiei – Legislația UE: o mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune (2017/C 18/02) (JO C 18, 19.1.2017, p. 10-20).

⁴³ În decembrie 2017, Comisia a decis să sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene în privința guvernului polon pentru încălcarea legislației UE prin Legea privind organizarea instanțelor ordinare. Comisia consideră că legea în cauză încalcă articolul 19 alineatul (1) din TUE coroborat cu articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale. Pentru mai multe detalii, a se vedea: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5367_en.pdf

⁴⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5830_ro.htm

⁴⁵ <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2018-12/cp180204ro.pdf>

⁴⁶ A se vedea Concluziile avocatului general E. Tanchev din 11 aprilie 2019 în cauza Comisia Europeană / Republica Polonă, ECLI:EU:C:2019:325.

⁴⁷ A se vedea comunicatul de presă IP/19/1957, miercuri, 3 aprilie 2019, disponibil la adresa: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1957_en.pdf

Importanța asigurării independenței instanțelor naționale de către statele membre, ca aspect al dreptului UE, a fost subliniată de jurisprudența recentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene⁽⁴⁸⁾. În special, Curtea a precizat că cerința de independență judiciară impune, de asemenea, ca regimul disciplinar al celor care au îndatorirea de a judeca să prezinte garanțiile necesare pentru a evita orice risc de utilizare a unui astfel de regim ca sistem de control politic al conținutului deciziilor judiciare⁽⁴⁹⁾.

În anul 2018, mai multe instanțe naționale au sesizat Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cadrul mecanismului de trimitere preliminară (articolul 267 din TFUE), solicitând clarificări cu privire la cerințele legislației UE în materie de independență judiciară. În special, Curtea Supremă a Poloniei a sesizat CJUE cu șase astfel de cauze⁽⁵⁰⁾, Curtea Supremă Administrativă a Poloniei cu una,⁽⁵¹⁾ iar instanțele ordinare cu trei⁽⁵²⁾ ⁽⁵³⁾.

– *Procedurile în temeiul articolului 7 din TUE și Cadrul UE pentru consolidarea statului de drept* –

Articolul 7 alineatul (1) din TUE prevede un mecanism preventiv care poate fi activat în cazul unui „risc clar de încălcare gravă” a valorilor prevăzute la articolul 2 din TUE, iar articolul 7 alineatul (2) din TUE prevede un mecanism de sancționare numai în caz de „[încălcarea gravă] și [persistentă] [...] de către un stat membru” a acestor valori. Cadrul UE pentru consolidarea statului de drept a fost instituit de Comisie în 2014⁽⁵⁴⁾, iar rolul său a fost recunoscut de Curte⁽⁵⁵⁾. Acesta stabilește un proces etapizat de dialog cu un stat membru, structurat cu avize și recomandări din partea Comisiei. Scopul este de a preveni apariția unei amenințări sistemice la adresa statului de drept, caz în care ar fi necesară declanșarea procedurii prevăzute la articolul 7

⁴⁸ A se vedea, în special, Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 27 februarie 2018, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses/Tribunal de Contas*, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, disponibilă la adresa: [http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-64%252F16&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=ro&avg=&cid=752776](http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-64%252F16&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=ro&avg=&cid=752776). Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 25 iulie 2018, *LM*, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, disponibilă la adresa: [http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-216%252F18&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=ro&avg=&cid=753251](http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-216%252F18&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=ro&avg=&cid=753251).

⁴⁹ Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 25 iulie 2018, *LM*, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, punctul 67, disponibilă la adresa: [http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-216%252F18&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=ro&avg=&cid=753251](http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=C-216%252F18&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=ro&avg=&cid=753251).

⁵⁰ Cauzele C-522/18; C-537/18; C-585/18; C-624/18; C-625/18; C-668/18.

⁵¹ Cauza C-824/18.

⁵² Cauzele C-558/18; C-563/18; C-623/18.

⁵³ Aceste cereri de decizii preliminare se referă, printre altele, la conformitatea cu cerințele UE privind independența judiciară a noului regim disciplinar pentru judecători, a componentei Consiliului Judiciar Național și a nou-înființatei camere disciplinare a Curții Supreme.

⁵⁴ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 11 martie 2014, intitulată „Un nou cadru al UE pentru consolidarea statului de drept”, COM(2014) 158 final/2. A se vedea, de asemenea, comunicatul de presă IP-14-237, 11 martie 2014, disponibil la adresa: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-237_ro.htm

⁵⁵ A se vedea cauza C-619/18 R, *Comisia/Polonia*, din 17 decembrie 2018.

din TUE. Începutul unui dialog cu Polonia în ianuarie 2016 ⁽⁵⁶⁾ a fost primul – și deocamdată singurul – caz în care a fost utilizat Cadrul UE pentru consolidarea statului de drept. Deși dialogul a contribuit la identificarea problemelor și la stabilirea contextului discuțiilor, acesta nu a remediat deficiențele în materie de stat de drept detectate, astfel încât Comisia a declanșat procedura prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din TUE în decembrie 2017 ⁽⁵⁷⁾. La 26 iunie, 18 septembrie și 11 decembrie 2018, Consiliul a organizat trei audieri cu privire la Polonia în cadrul articolului 7 alineatul (1) din TUE.

La 12 septembrie 2018, Parlamentul European a prezentat Consiliului o propunere motivată, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din TUE, pentru a stabili existența unui risc clar de încălcare gravă a valorilor fundamentale ale UE de către Ungaria ⁽⁵⁸⁾.

⁵⁶ Dialogul a avut loc în perioada ianuarie 2016 – decembrie 2017. Comisia a adoptat un aviz la 1 iunie 2016 și patru recomandări la 27 iulie 2016, 21 decembrie 2016, 26 iulie 2017 și 20 decembrie 2017. La 20 decembrie 2017, Comisia a ajuns la concluzia că există un risc clar de încălcare gravă a statului de drept în Polonia și a propus, prin urmare, Consiliului să adopte o decizie în temeiul articolului 7 alineatul (1) din TUE.

⁵⁷ COM(2017) 835 final.

⁵⁸ <http://www.europarl.europa.eu/news/ro/press-room/20180906IPR12104/statul-de-drept-in-ungaria-parlamentul-cere-ue-sa-actioneze>

3. PRINCIPALELE CONSTATĂRI DIN TABLOUL DE BORD PRIVIND JUSTIȚIA ÎN UE PENTRU ANUL 2019

Eficiența, calitatea și independența sunt principalii parametri ai unui sistem de justiție eficace, iar tabloul de bord prezintă indicatori privind toți acești trei parametri.

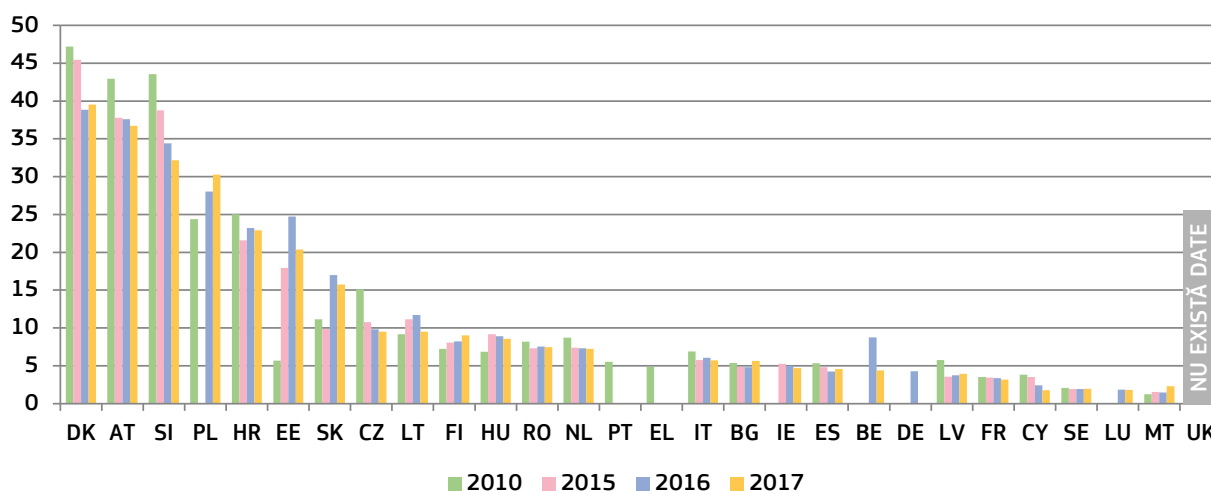
3.1. Eficiența sistemelor de justiție

Tabloul de bord prezintă indicatori pentru eficiența procedurilor în domeniile largi ale dreptului civil, comercial și administrativ și în domenii specifice în care autoritățile administrative și instanțele judecătorești aplică dreptul UE ⁽⁵⁹⁾.

3.1.1. Evoluții în ceea ce privește volumul de cauze

Volumul de cauze al sistemelor de justiție ale statelor membre este ridicat și rămâne stabil, chiar dacă variază considerabil între statele membre (figura 2). Acest lucru arată cât este de important să se continue eforturile de asigurare a eficienței sistemului de justiție.

Figura 2: Numărul de noi cauze civile, comerciale, de contencios administrativ și de altă natură (*) (în prima instanță/la 100 de locuitori) [sursa: studiul CEPEJ ⁽⁶⁰⁾]

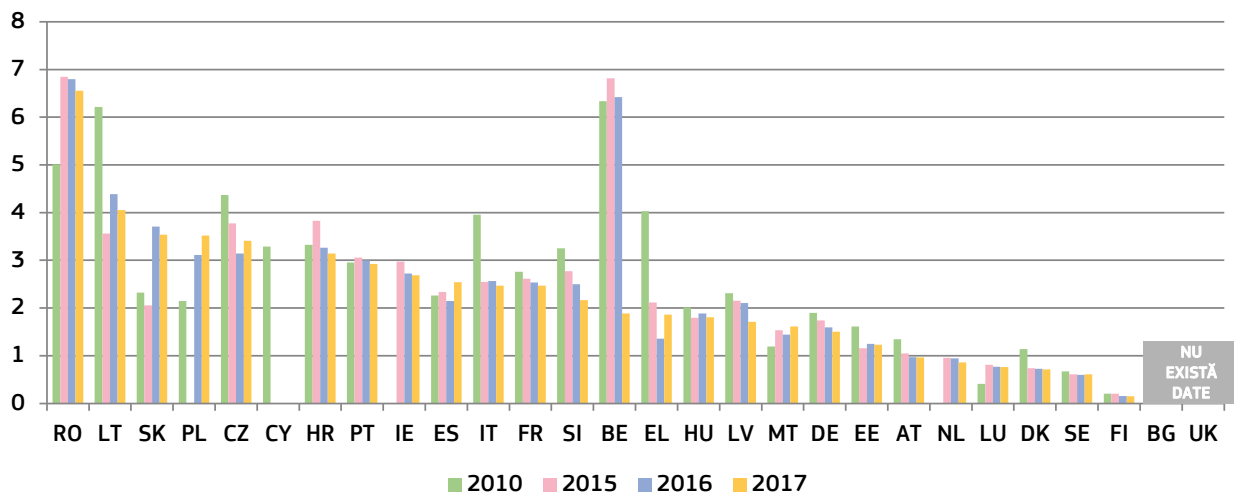

(*) Conform metodologiei CEPEJ, această categorie include toate cauzele litigioase și nelitigioase civile și comerciale, cauzele nelitigioase privind cartea funciară și registrul comerțului, cauzele privind alte registre, alte cauze nelitigioase, cauzele de contencios administrativ și alte cauze non-penale. Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK.

⁵⁹ Executarea hotărârilor judecătorești este, de asemenea, importantă pentru eficiența unui sistem de justiție. Cu toate acestea, în majoritatea statelor membre nu sunt disponibile date comparabile.

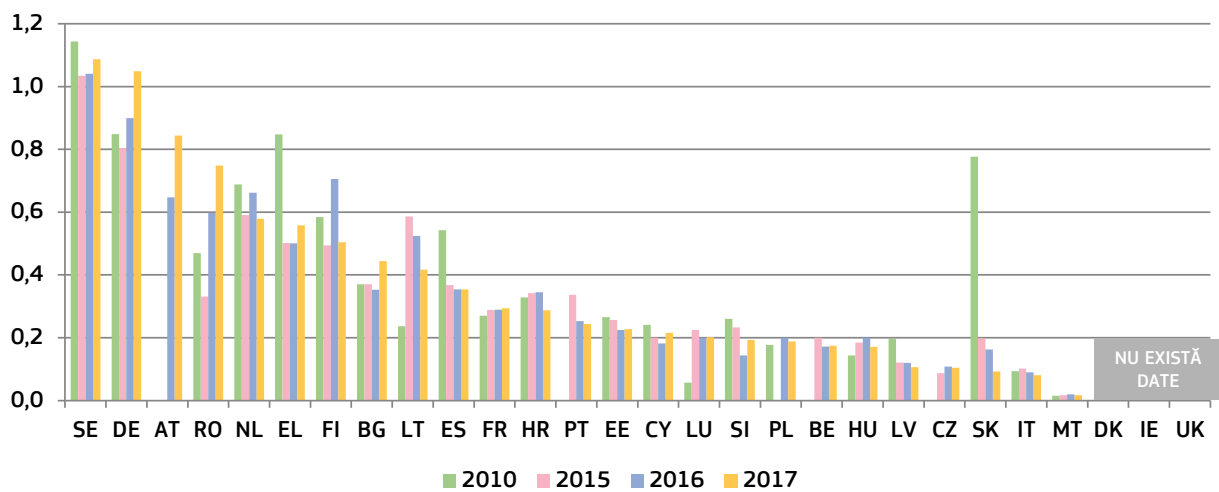
⁶⁰ Studiul privind funcționarea sistemelor judiciare din statele membre ale UE în 2019, realizat pentru Comisie de Secretariatul CEPEJ: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_ro

Figura 3: Numărul de noi cauze litigioase civile și comerciale (*) (în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)

(*) Conform metodologiei CEPEJ, cauzele litigioase civile/comerciale se referă la litigii între părți, de exemplu litigiile legate de contracte. Cauzele civile/comerciale nelitigioase se referă la procedurile necontestate, de exemplu ordine de plată necontestate. Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. Datele pentru NL includ cauzele nelitigioase.

Figura 4: Numărul de noi cauze de contencios administrativ (*) (în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)

(*) Conform metodologiei CEPEJ, cauzele de contencios administrativ se referă la litigii între cetățeni și autoritățile locale, regionale sau naționale. Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. DK și IE nu înregistrează cauzele de contencios administrativ separat.

3.1.2. Date generale privind eficiența

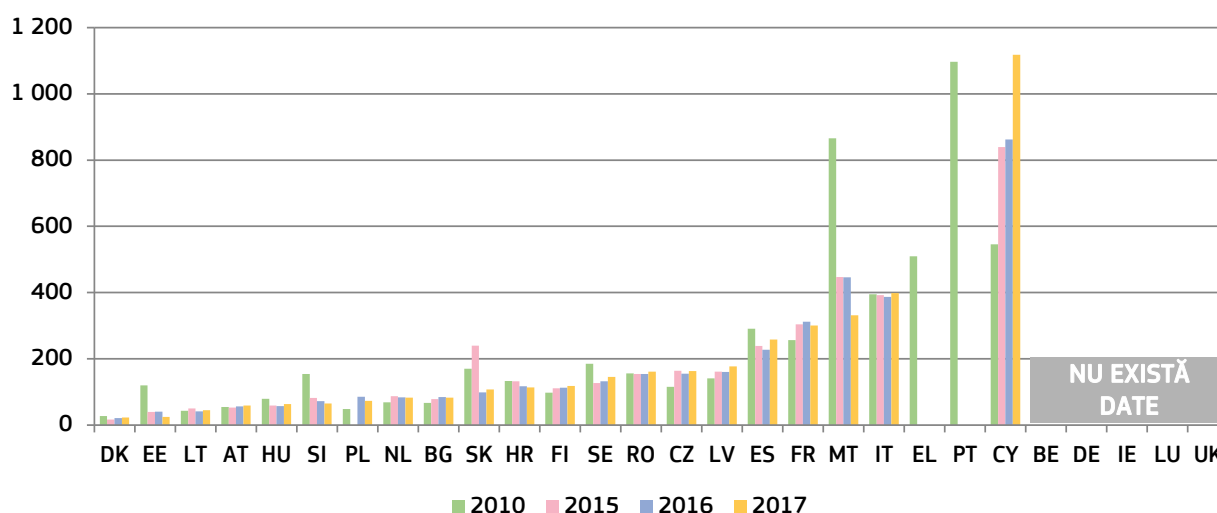
Indicatorii referitori la eficiența procedurilor în domeniile largi ale dreptului civil, comercial și administrativ sunt: durata procedurilor (durata lichidării stocului de cauze pendinte); rata de soluționare a cauzelor; și numărul de cauze pendinte.

– Durata procedurilor –

Durata procedurilor reprezintă timpul (în zile) necesar, conform estimărilor, pentru soluționarea unei cauze în instanță, ceea ce înseamnă timpul necesar pentru ca organul jurisdicțional să pronunțe o hotărâre în primă instanță. Indicatorul „durata lichidării stocului de cauze pendinte” reprezintă numărul de cauze nesoluționate împărțit la numărul de cauze soluționate la sfârșitul anului, înmulțit cu 365 (de zile) ⁽⁶¹⁾. Figurile se referă, în cea mai mare parte, la proceduri în primă instanță și compară, în cazul în care sunt disponibile, datele din 2010, 2015, 2016 și 2017 ⁽⁶²⁾. Două figuri arată durata lichidării stocului de cauze pendinte în 2017 pentru cauzele litigioase civile și comerciale și cauzele de contencios administrativ de la toate instanțele judecătorești.

Figura 5: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor civile, comerciale, de contencios administrativ și de altă natură (*)

(în prima instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)

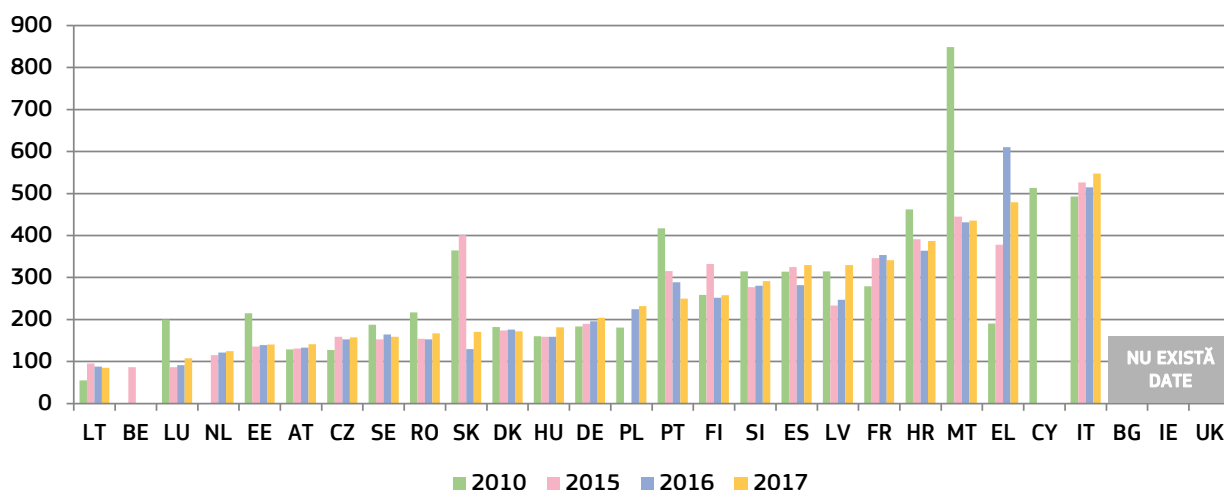

(*) Conform metodologiei CEPEJ, această categorie include toate cauzele litigioase și nelitigioase civile și comerciale, cauzele nelitigioase privind cartea funciară și registrul comerțului, cauzele privind alte registre, alte cauze nelitigioase, cauzele de contencios administrativ și alte cauze non-penale. Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și, până în 2016, din SK.

⁶¹ Durata procedurilor, rata de soluționare a cauzelor și numărul de cauze pendinte sunt indicatori standard definiți de CEPEJ: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

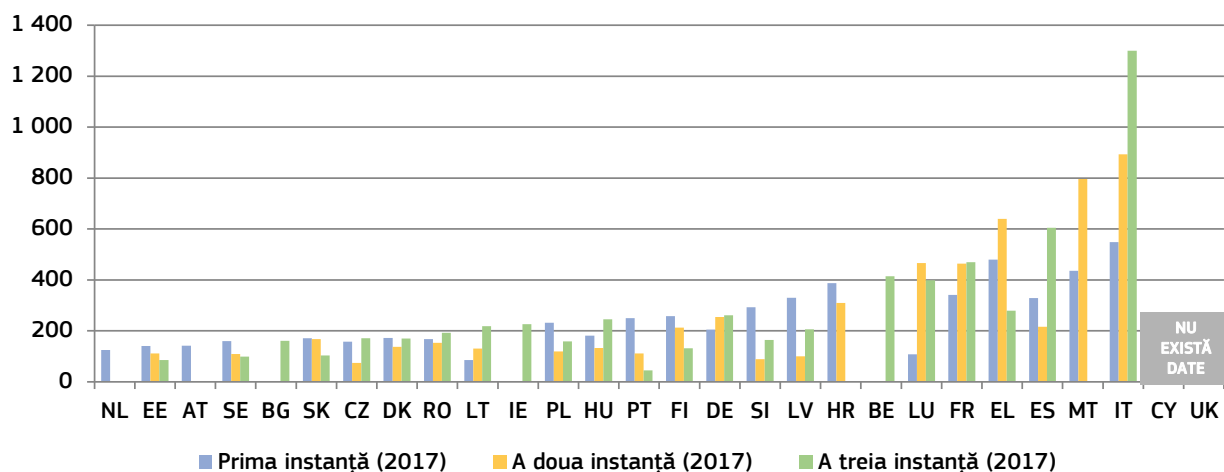
⁶² S-au ales anii astfel încât să se păstreze perspectiva de șapte ani, anul 2010 fiind de referință, evitându-se totodată supraaglomerarea cifrelor. Datele pentru 2012, 2013 și 2014 sunt disponibile în raportul CEPEJ.

Figura 6: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor litigioase civile și comerciale (*) (în prima instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)

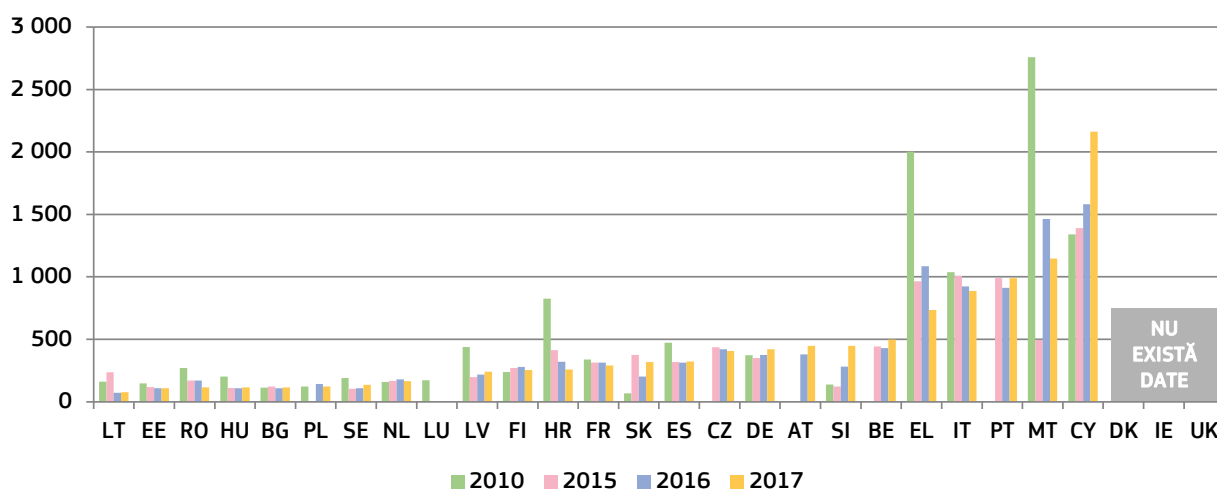
(*) Conform metodologiei CEPEJ, cauzele litigioase civile/comerciale se referă la litigii între părți, de exemplu litigiile legate de contracte. Cauzele civile/comerciale nelitigioase se referă la procedurile necontestate, de exemplu ordine de plată necontestate. Au fost raportate modificări ale metodologiei în **EL** și **SK**. Cauzele pendinte includ toate instanțele din **CZ** și, până în 2016, din **SK**. Datele pentru **NL** includ cauzele nelitigioase.

Figura 7: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor litigioase civile și comerciale (*) în toate instanțele în 2017 (în prima, a doua și a treia instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)

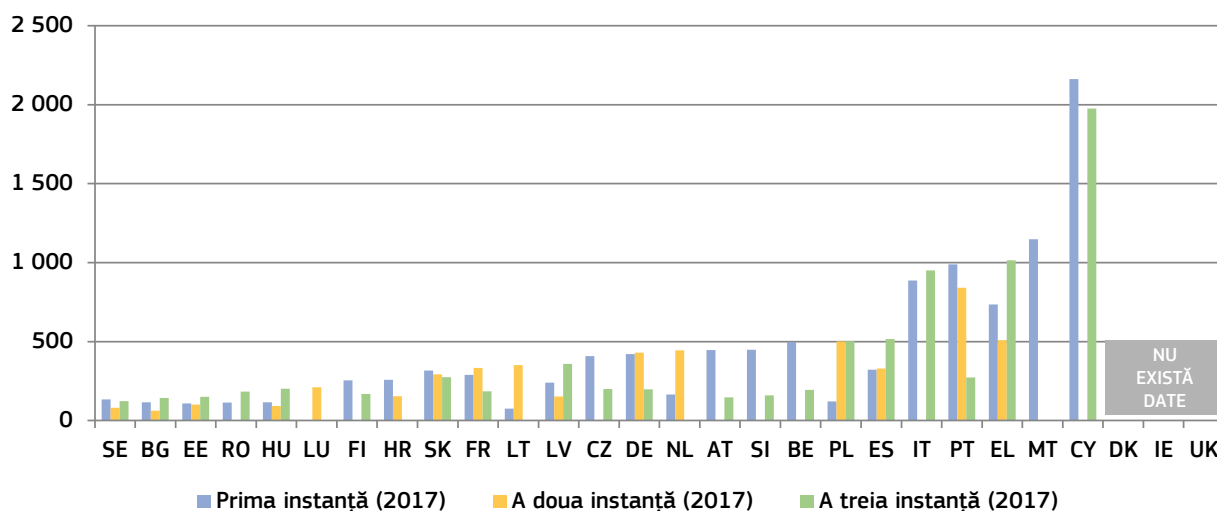
(*) Ordinea este stabilită de instanța de judecată cu cea mai lungă durată a procedurilor din fiecare stat membru. Nu există date disponibile pentru tribunalele de primă și de a doua instanță din **BE**, **BG** și **IE**, pentru tribunalele de a doua și de a treia instanță din **NL** și **AT**, pentru tribunalele de a treia instanță din **HR**. Nu există tribunale de a treia instanță în **MT**. Accesul la tribunalele de a treia instanță poate fi limitat în unele state membre.

Figura 8: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor de contencios administrativ (*) (în prima instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)

(*) Cauzele de contencios administrativ se referă la litigii între cetățeni și autoritățile locale, regionale sau naționale, conform metodologiei CEPEJ. Au fost raportate modificări ale metodologiei în **EL** și **SK**. Cauzele pendinte includ toate instanțele din **CZ** și, până în 2016, din **SK**. **DK** și **IE** nu înregistrează cauzele de contencios administrativ separat.

Figura 9: Timpul necesar pentru soluționarea cauzelor de contencios administrativ (*) în toate instanțele în 2017 (în prima și, după caz, a doua și a treia instanță/în zile) (sursa: studiul CEPEJ)

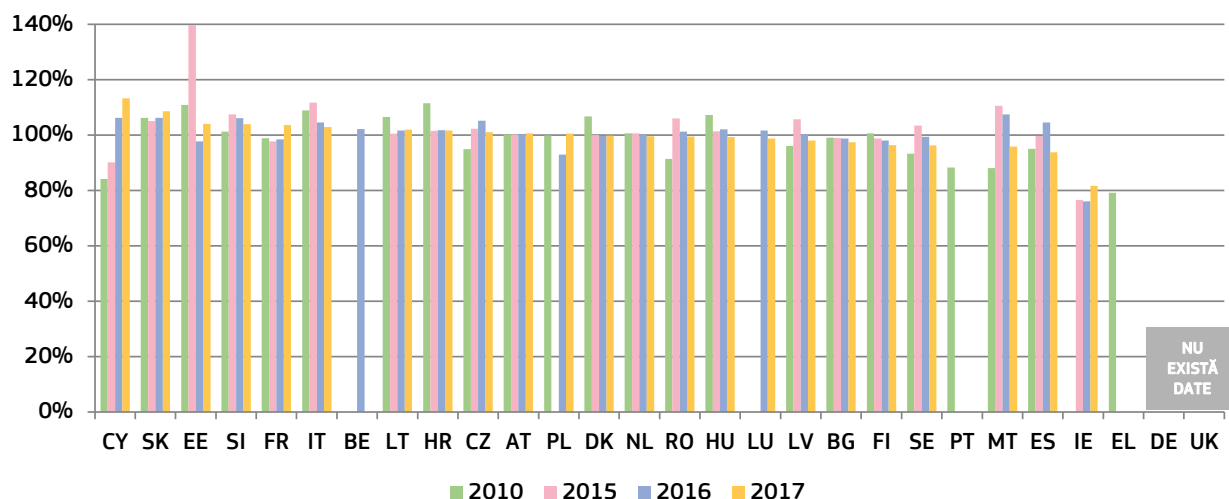
(*) Ordinea este stabilită de instanța de judecată cu cea mai lungă durată a procedurilor din fiecare stat membru. Nu avem date disponibile: pentru tribunalele de primă instanță din **LU**, pentru tribunalele de a doua instanță din **MT** și **RO** și pentru tribunalele de a treia instanță din **NL**. Curtea supremă sau o altă instanță supremă reprezintă singura instanță de apel în **CZ**, **IT**, **CY**, **AT**, **SI** și **FI**. Nu există tribunal de a treia instanță pentru aceste tipuri de cauze în **HR**, **LT**, **LU** și **MT**. Cea mai înaltă instanță administrativă este prima și singura instanță pentru anumite cauze în **BE**. Accesul la tribunalele de a treia instanță poate fi limitat în unele state membre. **DK** și **IE** nu înregistrează cauzele de contencios administrativ separat.

– Rata de soluționare a cauzelor –

Rata de soluționare a cauzelor este raportul dintre numărul de cauze soluționate și numărul de cauze noi. Indicatorul măsoară capacitatea unei instanțe de a face față volumului de cauze noi. Atunci când rata de soluționare a cauzelor este de aproximativ 100 % sau mai mare înseamnă că sistemul de justiție este capabil să rezolve cel puțin la fel de multe cauze ca numărul de cauze noi.

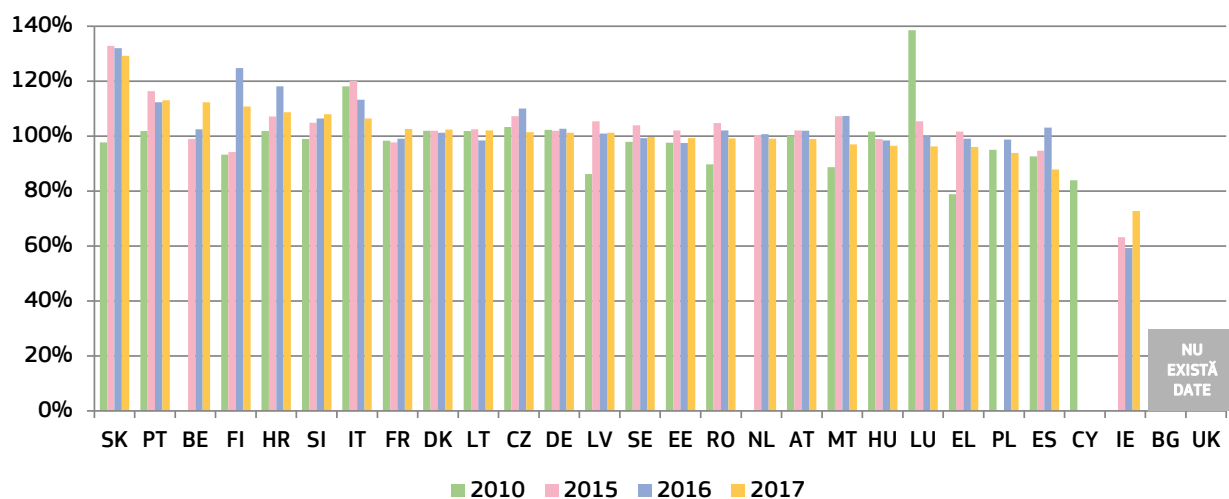
Atunci când rata de soluționare a cauzelor este mai mică de 100 %, acest lucru înseamnă că instanțele soluționează mai puține cauze decât numărul de cauze noi.

Figura 10: Rata de soluționare a cauzelor civile, comerciale, de contencios administrativ și de altă natură (*) (în prima instanță/în % – valorile mai mari de 100 % indică faptul că numărul de cauze soluționate depășește numărul de cauze noi, în timp ce valorile mai mici de 100 % indică faptul că numărul de cauze soluționate este mai mic decât numărul de cauze noi) (sursa: studiul CEPEJ)

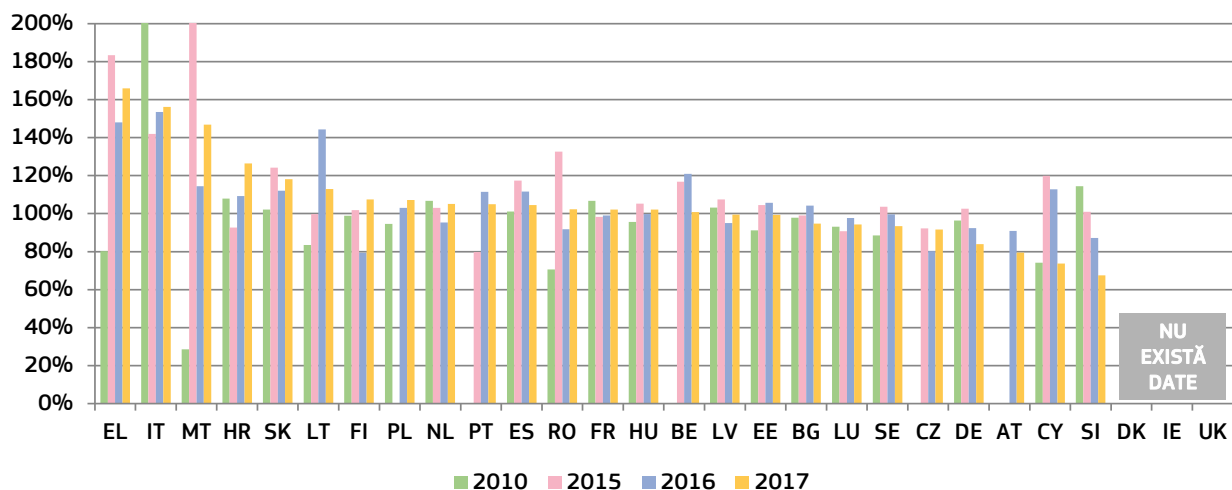
(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK. IE: este de așteptat ca numărul cauzelor soluționate să fie subraportat din cauza metodologiei.

Figura 11: Rata de soluționare a cauzelor litigioase civile și comerciale (*) (în prima instanță/în %) (sursa: studiul CEPEJ)

(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. IE: este de așteptat ca numărul cauzelor soluționate să fie subraportat din cauza metodologiei. Datele pentru NL includ cauzele nelitigioase.

Figura 12: Rata de soluționare a cauzelor de contencios administrativ (*) (în prima instanță/în %) (sursa: studiul CEPEJ)

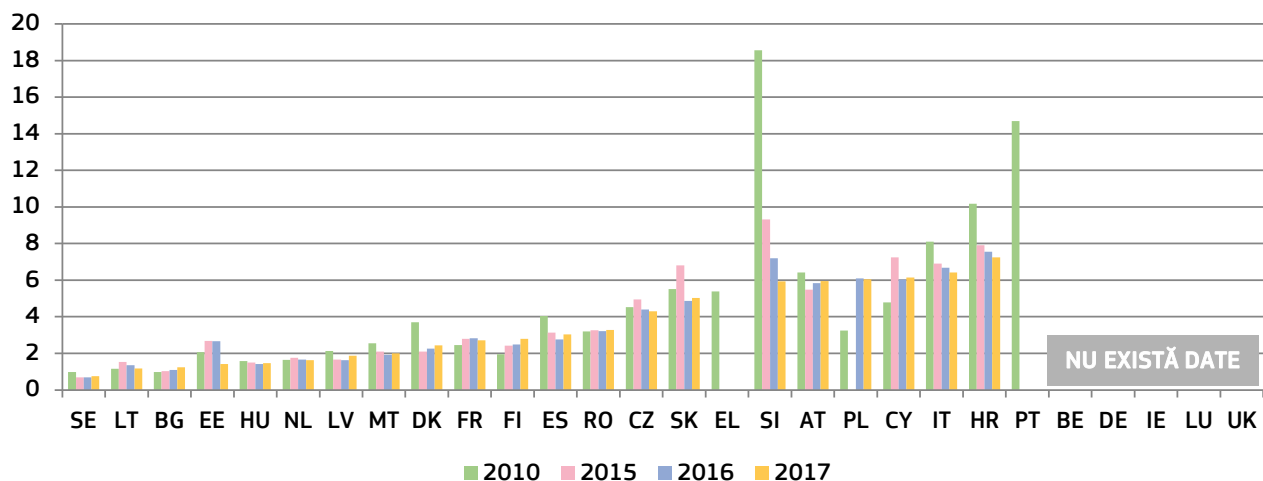

(*) Valorile anterioare pentru unele state membre au fost reduse în scopuri de prezentare (MT în 2015=411 %; IT în 2010=316 %); Au fost raportate modificări ale metodologiei în EL și SK. DK și IE nu înregistrează cauzele de contencios administrativ separat.

– Cauze pendinte –

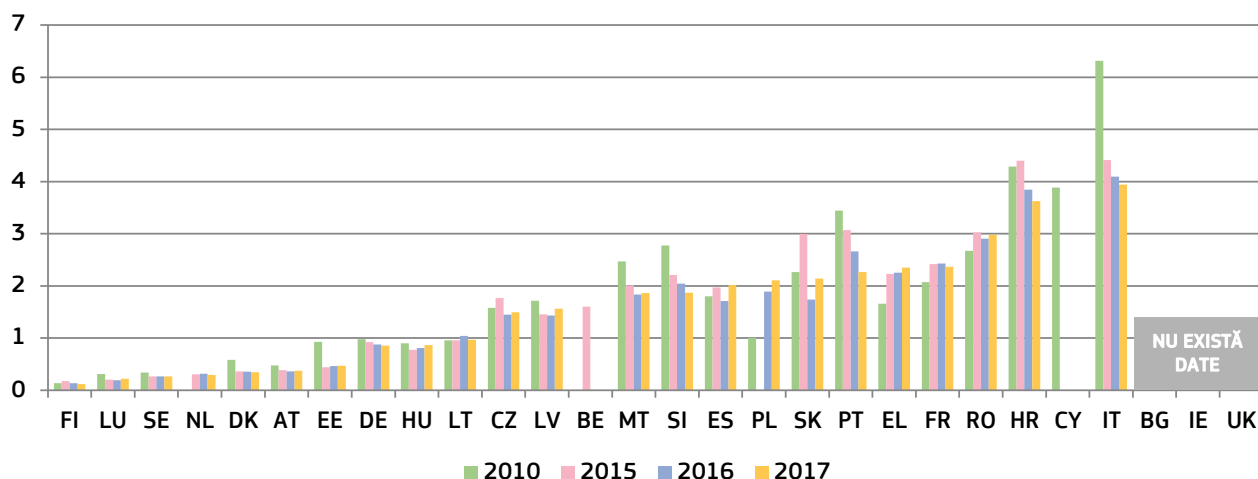
Numărul de cauze pendinte reprezintă numărul de cauze care se află încă în curs de soluționare la sfârșitul unui exercițiu. De asemenea, acesta influențează durata lichidării stocului de cauze pendinte.

Figura 13: Numărul de cauze civile, comerciale, de contencios administrativ și de altă natură pendinte (*) (în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)

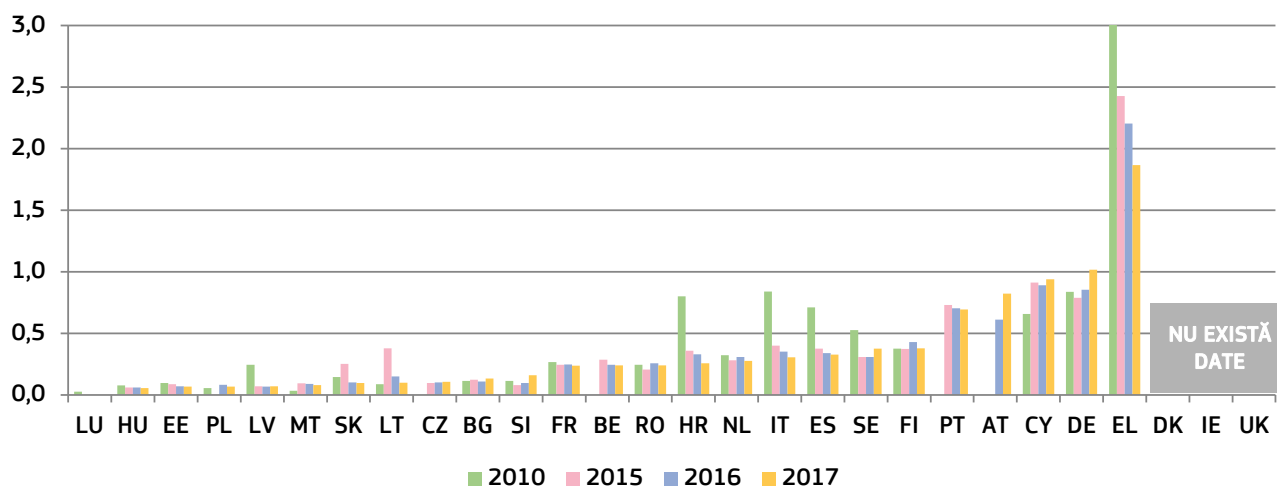
(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în SK. Cauzele pendinte includ toate instanțele din CZ și, până în 2016, din SK.

Figura 14: Numărul de cauze litigioase civile și comerciale pendinte (*) (în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)

(*) Au fost raportate modificări ale metodologiei în **EL** și **SK**. Cauzele pendinte includ toate instanțele din **CZ** și, până în 2016, din **SK**. Datele pentru **NL** includ cauzele nelitigioase.

Figura 15: Numărul de cauze de contencios administrativ pendinte (*) (în prima instanță/la 100 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)

(*) Valorile anterioare pentru unele state membre au fost reduse în scopuri de prezentare (**EL** în 2010 = 3,7). Au fost raportate modificări ale metodologiei în **EL** și **SK**. Cauzele pendinte includ toate instanțele din **CZ** și, până în 2016, din **SK**. **DK** și **IE** nu înregistrează cauzele de contencios administrativ separat.

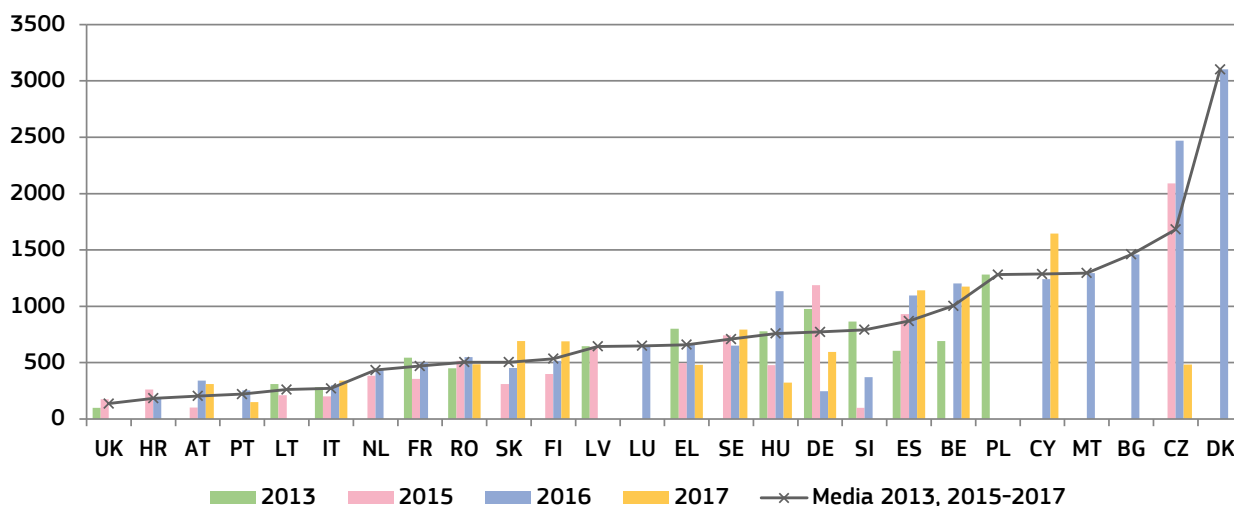
3.1.3. Eficiența în domenii specifice ale dreptului Uniunii

Prezenta secțiune completează datele generale privind eficiența sistemelor de justiție și prezintă durata medie a procedurilor ⁽⁶³⁾ în domenii specifice atunci când este implicat dreptul Uniunii. Tabloul de bord pentru 2019 se bazează pe date anterioare din domeniile concurenței, comunicațiilor electronice, mărcii UE și combaterii spălării banilor. Domeniile sunt selectate datorită relevanței lor pentru piața unică și mediul de afaceri. În general, întârzierile considerabile înregistrate de acțiunile în justiție pot avea consecințe negative asupra asigurării respectării drepturilor care decurg din dreptul Uniunii, de exemplu, atunci când nu mai sunt disponibile căi de atac adecvate sau când se produc daune financiare importante care devin nerecuperabile.

– Concurența –

Aplicarea eficientă a dreptului concurenței asigură condiții echitabile pentru întreprinderi și, prin urmare, este esențială pentru un mediu de afaceri atractiv. Figura 16 de mai jos prezintă durata medie a procedurilor împotriva deciziilor autorităților naționale din domeniul concurenței care pun în aplicare articolele 101 și 102 din TFUE ⁽⁶⁴⁾.

Figura 16: Concurență: Durata medie a controlului judiciar (*) (prima instanță/în zile)
(sursa: Comisia Europeană împreună cu Rețeaua europeană în domeniul concurenței)

(*) **EE:** nicio cauză. **IE** și **AT:** scenariul nu se aplică deoarece autoritățile nu sunt competente să ia deciziile respective. **AT:** datele includ cauzele soluționate de instanța competentă în materie de înțelegeri care implică o încălcare a articolelor 101 și 102 din TFUE, dar nu se bazează pe căile de atac introduse împotriva autorității naționale în domeniul concurenței. O estimare a duratei a fost utilizată în **BG, IT**. O coloană necompletată poate indica faptul că statul membru nu a raportat nicio cauză pentru anul respectiv. Numărul cauzelor este scăzut (sub 5 pe an) în multe state membre, ceea ce poate face ca datele anuale să depindă de o cauză cu o durată deosebit de îndelungată sau deosebit de scurtă. Câteva dintre cele mai îndelungate cauze din setul de date au inclus timpul necesar pentru o sesizare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene (de exemplu **LT**), controlul constituționalității (de exemplu **SK**) sau întârzieri procedurale specifice (de exemplu **CZ, EL, HU**).

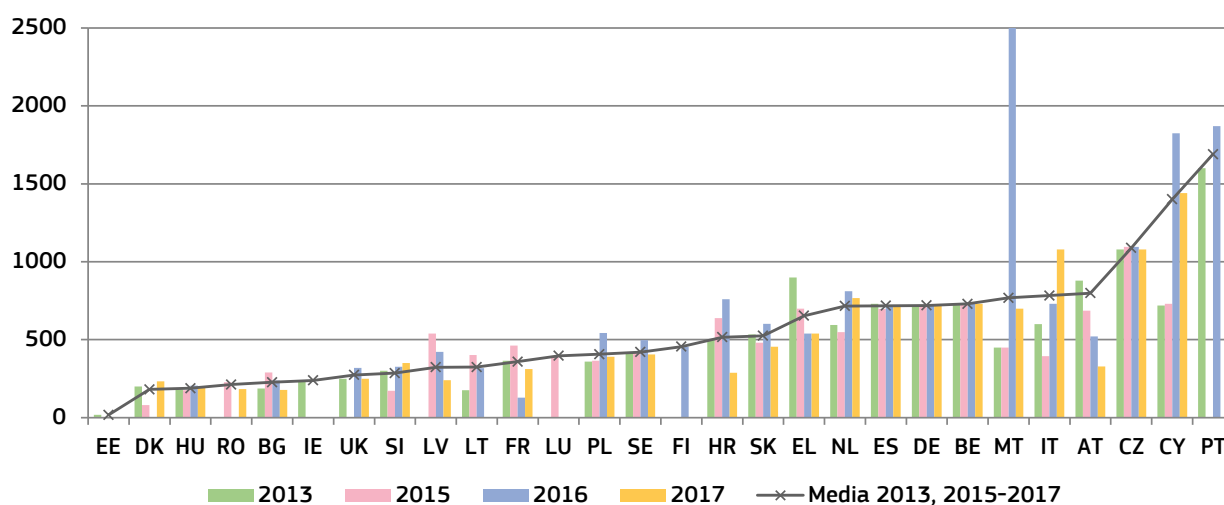
⁶³ Durata procedurilor în domenii specifice se calculează în zile calendaristice, începând din ziua în care s-a introdus o acțiune sau o cale de atac în instanță (sau începând din ziua în care punerea sub acuzare a devenit definitivă) și ziua în care instanța a adoptat o hotărâre (figurile 18-21, 23 și 24). Valorile sunt clasificate după media ponderată a datelor pentru anii 2013, 2014, 2015 și 2016, în cazul figurilor 18-21, pentru anii 2015 și 2016, în cazul figurii 23, și pentru anii 2014, 2015 și 2016, în cazul figurilor 22 și 24. În cazul în care datele nu au fost disponibile pentru toți anii, media reflectă datele disponibile calculate pe baza tuturor cauzelor, a unui eșantion de cauze sau a estimărilor.

⁶⁴ A se vedea <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=RO>.

– *Comunicații electronice* –

Obiectivul legislației UE în domeniul comunicațiilor electronice este acela de a crește concurența, de a contribui la dezvoltarea pieței unice și de a genera investiții, inovare și creștere economică. Efectele pozitive pentru consumatori pot fi obținute prin aplicarea eficientă a acestei legislații care poate determina scăderea prețurilor pentru utilizatorii finali și o calitate mai bună a serviciilor. Figura 17 de mai jos prezintă durata medie a procedurilor de control judiciar împotriva deciziilor autorităților naționale de reglementare care pun în aplicare legislația UE în domeniul comunicațiilor electronice ⁽⁶⁵⁾. Aceasta acoperă un spectru larg de cauze, care variază de la „analize ale pieței” mai complexe până la chestiuni axate pe consumatori.

Figura 17: Comunicații electronice: Durata medie a procedurilor de control judiciar (*) (în prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Comitetul pentru comunicații

(*) Numărul cauzelor variază de la un stat membru la altul. O coloană necompletată indică faptul că statul membru nu a raportat nicio cauză pentru anul respectiv (cu excepția **PT** pentru 2017: nu există date). În unele cazuri, numărul limitat de cauze relevante (**LV**, **LT**, **MT**, **SK**, **SE**) poate face ca datele anuale să depindă de o cauză cu o durată deosebit de îndelungată sau deosebit de scurtă și să producă variații mari de la un an la altul. **DK**: un organ cvasi-judiciar responsabil cu judecarea căilor de atac în prima instanță. **ES**, **AT** și **PL**: sunt responsabile instanțe diferite, în funcție de obiectul cauzei. **MT**: o cauză excepțional de lungă de 2 500 de zile a fost semnalată în 2016 și se referea la o problemă complexă în care o autoritate locală, împreună cu mai mulți rezidenți, a introdus o acțiune în legătură cu presupuse emisii nocive de la stațiile de radiocomunicații mobile terestre.

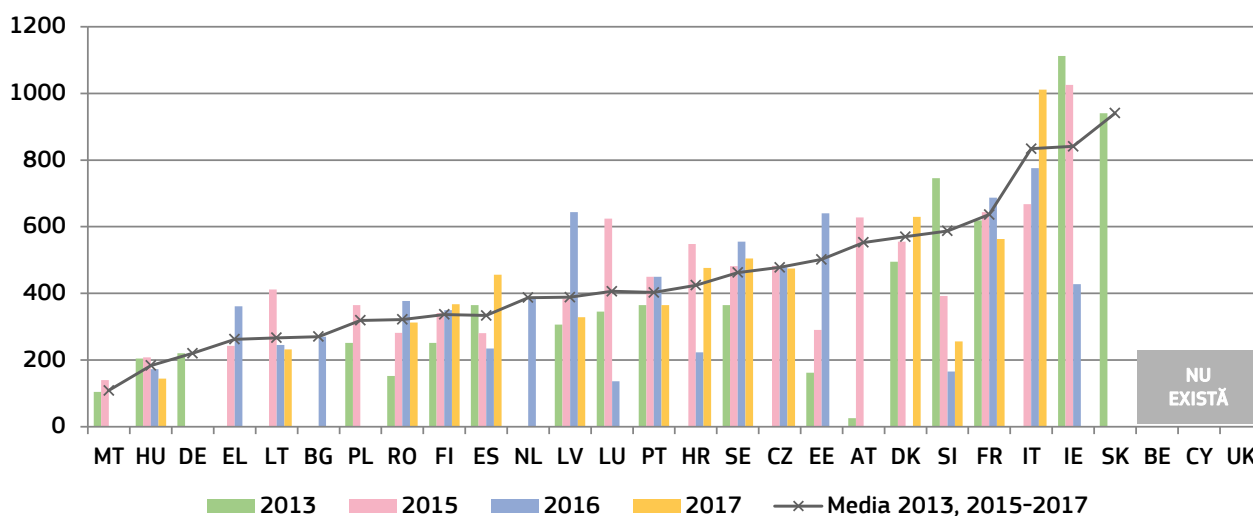
– *Marca UE* –

Eficiența asigurării respectării drepturilor de proprietate intelectuală are un rol esențial în stimularea investițiilor în inovare. Legislația comunitară privind mărcile UE ⁽⁶⁶⁾ acordă un rol important instanțelor naționale, care acționează ca instanțe ale Uniunii și pronunță hotărâri care afectează teritoriul pieței unice. Figura 18 de mai jos prezintă durata medie a cauzelor având drept obiect încălcarea drepturilor aferente unei mărci UE în litigii între părți persoane fizice.

⁶⁵ Calculul a fost efectuat pe baza duratei căilor de atac introduse împotriva deciziilor autorităților naționale de reglementare care aplică legislația națională de punere în aplicare a cadrului de reglementare pentru comunicațiile electronice [Directiva 2002/19/CE (Directiva privind accesul), Directiva 2002/20/CE (Directiva privind autorizarea), Directiva 2002/21/CE (Directiva-cadru), Directiva 2002/22/CE (Directiva privind serviciul universal) și alte acte legislative aplicabile ale UE, cum ar fi programul pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio, deciziile Comisiei privind spectrul, cu excepția Directivei 2002/58/CE asupra confidențialității și comunicațiilor electronice.]

⁶⁶ Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii Europene (JO L 154, 16.6.2017, p. 1-99).

Figura 18: Marca UE: Durata medie a cauzelor având drept obiect încălcarea drepturilor aferente unei mărci UE (*) (în prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Observatorul European al Încălcărilor Drepturilor de Proprietate Intelectuală

(*) **FR, IT, LT, LU:** un eșantion de cauze utilizat pentru datele pentru anumiți ani. **BG:** pentru 2016 au fost utilizate estimări efectuate de instanțe. **PL:** pentru 2015 au fost utilizate estimări efectuate de instanțe. Cauze deosebit de îndelungate care afectează media raportată în **EE, IE, LV** și **SE**. **EL:** date bazate pe durata medie ponderată a cauzelor de la două instanțe. **ES:** cauzele referitoare la alte titluri PI din UE sunt incluse în calculul duratei medii. **DK:** date din toate cauzele având ca obiect mărci – nu doar UE – de pe rolul Tribunalului Comercial.

– Spălarea banilor –

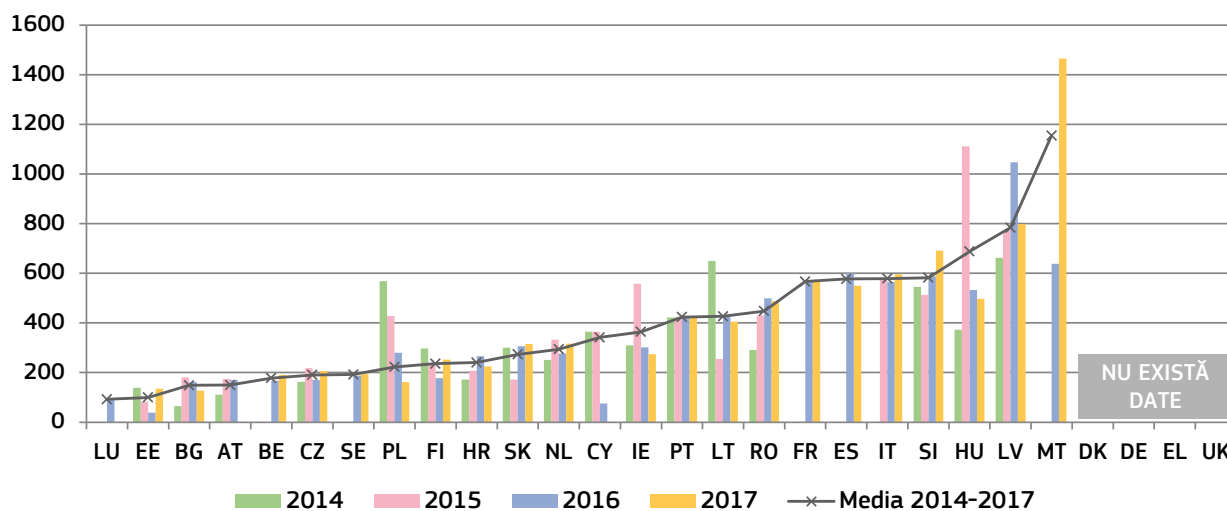
Pe lângă contribuția la combaterea criminalității, eficacitatea luptei împotriva spălării banilor este un element esențial pentru asigurarea solidității, integrității și stabilității sectorului financiar, precum și a încrederii în sistemul financiar și a concurenței loiale în cadrul pieței unice⁽⁶⁷⁾. Astfel cum a subliniat Fondul Monetar Internațional, infracțiunile de spălare a banilor pot să descurajeze investițiile străine, să denatureze fluxurile internaționale de capital și să aibă consecințe negative asupra performanței macroeconomice a unei țări, producând pierderi la nivelul bunăstării și epuizând resursele provenite din activități economice mai productive⁽⁶⁸⁾. Directiva privind combaterea spălării banilor solicită statelor membre să păstreze statisticile privind eficacitatea sistemelor lor de combatere a spălării banilor sau a finanțării terorismului⁽⁶⁹⁾. În cooperare cu statele membre, s-au colectat date privind fazele judiciare ale regimurilor naționale de combatere a spălării banilor printr-un chestionar actualizat. Figura 19 prezintă durata medie a cauzelor din primă instanță al căror obiect îl constituie infracțiunile de spălare a banilor.

⁶⁷ Considerentul 2 din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau al finanțării terorismului.

⁶⁸ Fișa informativă a FMI, 6 octombrie 2016: <http://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/16/31/Fight-Against-Money-Laundering-the-Financing-of-Terrorism>

⁶⁹ Articolul 44 alineatul (1) din Directiva (UE) 2015/849. A se vedea și articolul 44 revizuit din Directiva (UE) 2018/843, care a intrat în vigoare în iunie 2018 și trebuie pus în aplicare de către statele membre până cel târziu în ianuarie 2020.

Figura 19: Spălarea banilor: Durata medie a procedurilor judecătorești (*) (prima instanță/în zile) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Grupul de experți privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului)

(*) Nu există date pentru anul 2017: LU, AT, CY, PL și FR. ES: durata estimată. LV: datorită numărului relativ scăzut de cauze din 2016, există diferiți factori care pot avea impact asupra duratei procedurilor, de exemplu o suspendare într-o singură cauză din motive obiective. PL: calcularea duratei pentru 2016 pe baza unui eșantion de cauze selectat aleatoriu. SE: calcularea duratei pentru 2017 pe baza unui eșantion de cauze soluționate. IT: datele se referă la instanțele respondente, acoperind aproximativ 91 % din totalul procedurilor în 2015, respectiv aproximativ 99 % în 2016 și în 2017; datele se referă atât la audierile preliminare, cât și la cele din timpul proceselor.

3.1.4. Rezumat privind eficiența sistemelor de justiție

Un sistem de justiție eficient gestionează volumul de cauze și stocul de cauze restante și pronunță hotărârile fără întârzieri nejustificate. Principalii indicatori utilizați de tabloul de bord privind justiția în UE pentru a monitoriza eficiența sistemelor de justiție sunt, așadar, *durata procedurilor* (durata estimată sau medie – exprimată în zile – necesară pentru soluționarea unei cauze), rata de soluționare a cauzelor (raportul dintre numărul de cauze soluționate și numărul de cauze noi) și numărul de *cauze pendinte* (care se află încă în curs de soluționare la sfârșitul anului).

Date generale privind eficiența

Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 conține date privind eficiența care acoperă o perioadă de opt ani (2010-2017). Acest interval de timp permite identificarea anumitor tendințe și arată că reformele în domeniul justiției necesită adesea timp pentru a produce un impact.

Studiind datele disponibile din 2010 în cauze civile, comerciale și de contencios administrativ, eficiența s-a îmbunătățit sau a rămas stabilă în 11 state membre, în timp ce în alte zece state membre aceasta a scăzut, deși adesea doar marginal.

Se pot observa evoluții pozitive în majoritatea statelor membre în cazul cărora s-au identificat

provocări specifice în contextul semestrului european ⁽⁷⁰⁾:

- Începând cu anul 2010, în aproape toate aceste state membre, **durata procedurilor judiciare în primă instanță** pentru categoria largă a „tuturor cauzelor” (figura 5) și pentru litigiile civile și comerciale (figura 6) a scăzut sau a rămas stabilă. În ceea ce privește cauzele de contencios administrativ (figura 8), începând cu anul 2010, durata procedurilor a scăzut sau a rămas stabilă în majoritatea acestor state membre. Cu toate acestea, câteva state membre care s-au confruntat cu cele mai semnificative provocări au prezentat o creștere a duratei procedurilor în 2017.
- Tabloul de bord prezintă date privind **durata procedurilor în toate instanțele judecătorești** pentru litigiile civile și comerciale (figura 7) și pentru cauzele de contencios administrativ (figura 9). Datele arată că, într-o serie de state membre identificate ca fiind confruntate cu provocări legate de durata procedurilor la instanțele de prim grad, instanțele superioare funcționează mai eficient. Dimpotrivă, în alte state membre care se confruntă cu provocări, durata medie a procedurilor la instanțele superioare este chiar mai mare decât la instanțele de prim grad.
- În categoria generală a „tuturor cauzelor” și în categoria cauzelor litigioase civile și comerciale (figurile 10 și 11), numărul total de state membre în care **rata de soluționare a cauzelor** este mai mică de 100 % a scăzut începând cu anul 2010. În 2017, aproape toate statele membre, inclusiv cele care se confruntă cu provocări, au raportat o rată ridicată de soluționare a cauzelor (peste 97 %), ceea ce înseamnă că instanțele judecătorești sunt, în general, capabile să facă față cauzelor noi din aceste categorii. În cauzele de contencios administrativ (figura 12), se poate observa o variație mai mare a ratei de soluționare a cauzelor de la un an la altul și, deși aceasta rămâne în general mai scăzută decât cea aferentă altor categorii de cauze, unele state membre au înregistrat progrese notabile.
- Începând cu anul 2010, progresele continuă în aproape toate statele membre care se confruntă cu cele mai semnificative provocări în ceea ce privește **stocul de cauze restante**, indiferent de categoria cauzelor. S-au înregistrat adesea progrese substanțiale în ceea ce privește reducerea numărului de cauze pendinte atât pentru cauzele litigioase civile și comerciale (figura 14), cât și pentru cauzele de contencios administrativ (figura 15). În ciuda acestor îmbunătățiri, există în continuare diferențe semnificative între statele membre care au relativ puține cauze pendinte și cele cu un număr mare de cauze pendinte.

Eficiența în domeniul specific ale dreptului Uniunii

Datele privind durata medie a procedurilor în domeniul specific ale dreptului Uniunii (figurile 16-19) oferă o perspectivă asupra modului de funcționare a sistemelor de justiție în aceste tipuri de litigii de natură comercială.

Datele privind eficiența în domeniul specific ale dreptului sunt colectate pe baza unor scenarii strict definite, iar numărul cazurilor relevante poate să pară scăzut. Cu toate acestea, în comparație cu durata calculată a procedurilor prezentată în datele generale privind eficiența, aceste cifre reprezintă o durată medie efectivă a tuturor cauzelor relevante din domeniile specifice dintr-un an. Prin urmare, este important de remarcat faptul că mai multe state membre care nu par

⁷⁰ A se vedea secțiunea 2 [HR, IT, CY, PT, SK, care au primit recomandări specifice pentru fiecare țară în cadrul semestrului european 2018, și BE, BG, IE, EL, ES, LV, HU, MT, PL, RO și SI, în cazul cărora provocările au fost reflectate în considerentele recomandărilor specifice fiecărei țări din 2018 și în rapoartele de țară ale semestrului european din 2019 referitoare la aceste state membre].

Variațiile rezultatelor pe perioada de opt ani supusă analizei pot fi explicate prin factori contextuali (variațiile de peste 10 % ale numărului de noi cauze nu sunt neobișnuite) sau prin deficiențe sistemice (lipsa de flexibilitate și de adaptare sau consecvențele procesului de reformă).

a se confrunta cu provocări conform datelor generale privind eficiența raportează o durată medie considerabil mai mare a cauzelor în domenii specifice ale dreptului Uniunii. În același timp, durata procedurilor în diferite domenii specifice poate, de asemenea, să varieze considerabil în același stat membru.

Cifrele din domenii specifice ale dreptului UE evidențiază următoarele tendințe:

- În ceea ce privește **cauzele din domeniul concurenței** (figura 16), volumul total de cauze cu care se confruntă instanțele din statele membre a scăzut în mod semnificativ, rezultând o durată redusă a controlului judiciar în șapte state membre, care a rămas însă stabilă sau a crescut în alte șapte state membre. Ca semn de îmbunătățire, în 2017, doar trei state membre au raportat o durată medie mai mare de 1 000 de zile, comparativ cu opt state membre cu un an înainte.
- În domeniul **comunicațiilor electronice** (figura 17), în pofida creșterii considerabile a volumului de cauze cu care se confruntă instanțele, se observă în întreaga UE o tendință pozitivă, uneori semnificativă, în ceea ce privește reducerea duratei procedurilor; doar foarte puține state membre nereușind să reducă sau cel puțin să mențină durata medie anterioară a procedurilor.
- În ceea ce privește **cauzele având drept obiect încălcarea drepturilor aferente unei mărci UE** (figura 18), în 2017, instanțele din unele state membre au reușit să facă față mai bine volumului de cauze și au redus timpul necesar pentru soluționarea cauzelor, în timp ce în alte state membre durata medie a crescut semnificativ.
- Combaterea eficientă a **spălării banilor** este esențială pentru protejarea sistemului financiar, pentru concurența loială, precum și pentru prevenirea consecințelor economice negative. Provocările privind durata procedurilor judiciare al căror obiect îl constituie infracțiunile de spălare a banilor pot influența combaterea eficientă a spălării banilor. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2019 prezintă date actualizate privind durata procedurilor judiciare referitoare la infracțiunile de spălare de bani (figura 19), care arată că, în timp ce în aproximativ jumătate din statele membre procedurile în primă instanță durează în medie până la un an, aceste proceduri durează în medie aproximativ doi ani în câteva dintre statele membre care se confruntă cu provocări ⁽⁷¹⁾.

3.2. Calitatea sistemelor de justiție

Nu există o modalitate unică de măsurare a calității sistemelor de justiție. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2019 continuă să examineze factorii care sunt acceptați în general ca fiind relevanți și în ceea ce privește contribuția la îmbunătățirea calității justiției. La fel ca în anii precedenți, aceștia sunt grupați în patru categorii:

- 1) accesibilitatea justiției pentru cetățeni și pentru întreprinderi;
- 2) resurse materiale și umane adecvate;
- 3) introducerea unor instrumente de evaluare; precum și
- 4) utilizarea unor standarde de calitate.

71 Directiva (UE) 2018/1673 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor va elimina obstacolele juridice susceptibile de a întârzia urmărirea penală, de exemplu, faptul că urmărirea penală a unei infracțiuni de spălare de bani poate începe numai după ce s-a încheiat procedura aferentă infracțiunii premise subiacente. Statele membre trebuie să transpună directiva până la data de 8 decembrie 2020.

3.2.1. Accesibilitate

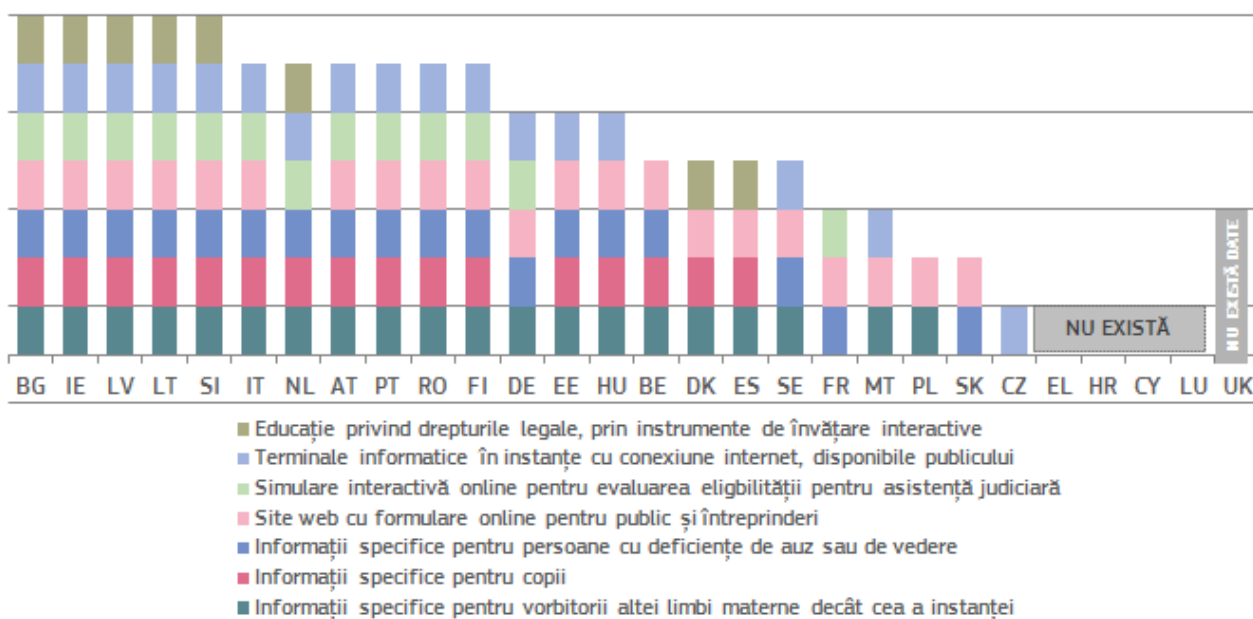
Accesibilitatea este necesară de-a lungul întregului lanț al justiției pentru a permite obținerea de informații relevante – cu privire la sistemul de justiție, la modalitatea de a introduce o acțiune și la aspectele financiare aferente acesteia, precum și cu privire la stadiul procedurilor până la finalizarea acestora – astfel încât hotărârea să poată fi accesată rapid online (⁷²).

– *Comunicarea de informații cu privire la sistemul judiciar* –

O justiție orientată către cetățeni impune ca informațiile despre sistemul judiciar să fie furnizate într-un mod care să nu fie doar ușor accesibil, ci și care să prezinte informațiile într-o formă adaptată anumitor grupuri sociale, care altfel ar avea dificultăți în accesarea informațiilor. Figura 20 prezintă disponibilitatea informațiilor online referitoare la aspecte specifice ale sistemului judiciar și pentru grupuri specifice ale societății.

⁷² Trebuie remarcat faptul că Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme (ACA) a publicat un studiu transversal privind „Accesul la instanțele administrative supreme și la hotărârile acestora”: http://www.juradmin.eu/images/media_kit/aca_surveys/Transversal-Analysis---Annex-1.pdf

Figura 20: Disponibilitatea informațiilor online pentru publicul larg cu privire la sistemul judiciar(*) [sursa: Comisia Europeană (73)]

(*) DE: fiecare land și statul federal decid ce informații urmează să fie oferite online.

– Acordarea de asistență judiciară și taxele judiciare –

Accesul la asistență judiciară este un drept fundamental consacrat prin Cartă (74). Majoritatea statelor membre acordă asistență judiciară pe baza veniturilor solicitantului (75).

Figura 21 prezintă disponibilitatea asistenței judiciare complete sau parțiale în scenariul unei cereri de 6 000 EUR în contextul veniturilor și al condițiilor de viață din fiecare stat membru (76). În figură sunt comparate pragurile de venit pentru acordarea asistenței judiciare, exprimate ca procent din pragul de sărăcie stabilit de Eurostat pentru fiecare stat membru. De exemplu, dacă pragul pentru asistență judiciară se situează la nivelul de 20 %, aceasta înseamnă că un solicitant cu un venit care depășește cu 20 % pragul riscului de sărăcie stabilit de Eurostat pentru statul său membru poate beneficia de asistență judiciară. Dimpotrivă, dacă pragul pentru asistența judiciară se situează sub 0, aceasta înseamnă că o persoană cu venituri sub pragul sărăciei ar putea să nu beneficieze de asistență judiciară.

Anumite state membre dispun de un sistem de asistență judiciară care oferă o acoperire de 100 % a costurilor aferente litigiilor (asistență judiciară totală), completat printr-un sistem care acoperă

73 Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

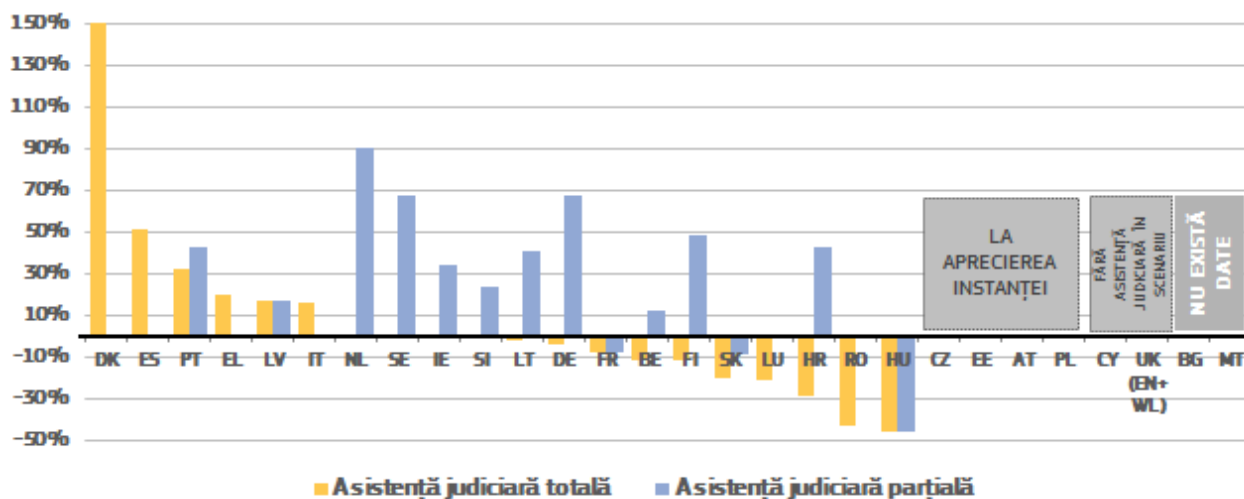
74 Articolul 47 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a UE.

75 Statele membre utilizează metode diferite pentru stabilirea pragului de eligibilitate, de exemplu, perioade de referință diferite (venit lunar/anual). Aproximativ jumătate dintre statele membre prevăd și un prag legat de capitalul privat al solicitantului. Acesta nu este luat în considerare pentru acest grafic. În BE, IE, ES, FR, HR, HU, LT, LV, LU și NL, anumite categorii de persoane (de exemplu, persoanele care beneficiază de anumite indemnizații) dispun în mod automat de dreptul de a primi asistență judiciară în litigiile civile/comerciale. Criterii suplimentare pe care statele membre le pot aplica, precum fondul cauzei, nu sunt reflectate în această figură. Deși acest aspect nu este direct legat de figura 20, trebuie remarcat faptul că în mai multe state membre [AT, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, IT, NL, PL, PT, SI, UK (EN+WL)] asistența judiciară nu se rezumă la persoanele fizice.

76 Pentru a colecta date comparabile, pragul de sărăcie stabilit de Eurostat pentru fiecare stat membru a fost transformat în venit lunar. Pragul riscului de sărăcie este stabilit la 60 % din venitul disponibil național mediu echivalat al gospodăriei. Sondajul european privind veniturile și condițiile de viață, tabel întocmit de Eurostat ilc_li01, disponibil la adresa: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database>.

doar costurile parțiale (asistență judiciară parțială), în cadrul celui din urmă aplicându-se criterii de eligibilitate diferite de primul. Alte state membre aplică fie doar un sistem de asistență judiciară totală, fie doar unul de asistență judiciară parțială.

Figura 21: Pragul de venit pentru obținerea asistenței judiciare într-o cauză specifică privind dreptul consumatorilor (*) (diferențe în % la nivelul pragului de sărăcie stabilit de Eurostat) [sursa: Comisia Europeană împreună cu CCBE⁽⁷⁷⁾]

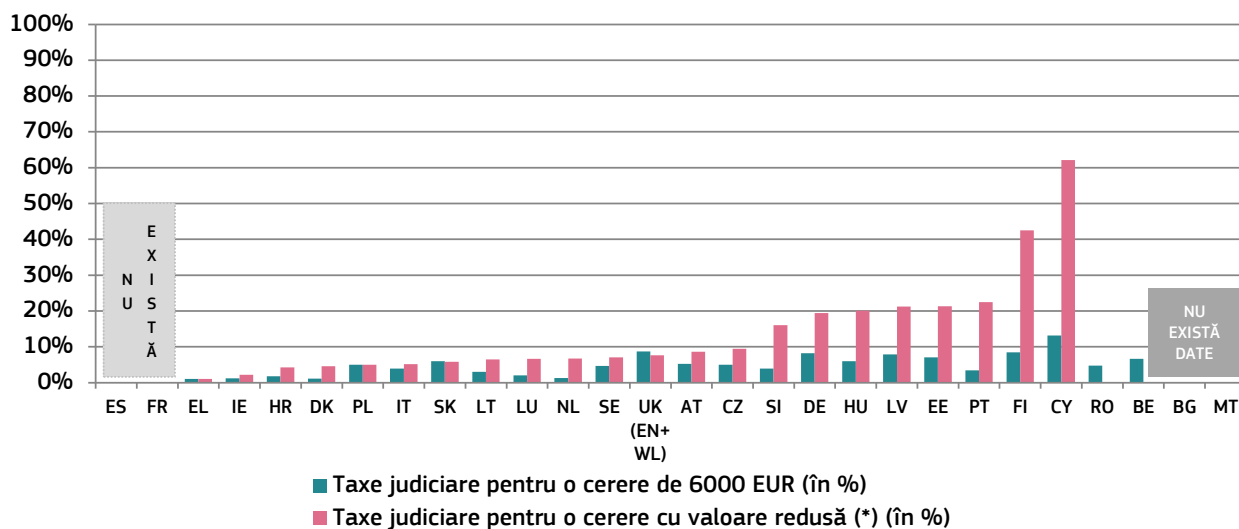

(*) **LV:** pragurile de venit nu sunt comparabile cu anul precedent, din cauza adaptării metodologiei de calcul. **EE:** decizia de a acorda asistență judiciară nu se bazează pe nivelul resurselor financiare ale solicitantului. **IE:** pragul de venit pentru asistență judiciară totală nu este comparabil cu anul precedent, din cauza adaptării metodologiei de calcul; asistența judiciară parțială trebuie să țină seama și de activele disponibile ale solicitantului.

Majoritatea statelor membre impun părților să achite o taxă judiciară în momentul introducerii unei acțiuni în instanță. Persoanele care beneficiază de asistență judiciară sunt deseori scutite de plata taxelor judiciare. Numai EE, IE, NL și SI solicită persoanelor care beneficiază de asistență judiciară să plătească o taxă judiciară. În CZ, instanța decide pe bază individuală să scutească o persoană care beneficiază de asistență judiciară de la plata taxelor judiciare. Figura 22 compară, pentru cele două scenarii, valorile taxelor judiciare prezentate ca o cotă din valoarea cererii. În cazul în care, de exemplu, în figura de mai jos taxele judiciare sunt stabilite la 10 % dintr-o cerere de 6 000 EUR, consumatorul va trebui să plătească o taxă judiciară de 600 EUR pentru a introduce o acțiune în instanță. Cererea cu valoare redusă se bazează pe pragul de sărăcie stabilit de Eurostat pentru fiecare stat membru.

⁷⁷ Date aferente anului 2018 colectate prin intermediul răspunsurilor membrilor CCBE la un chestionar bazat pe următorul scenariu specific: un litigiu inițiat de un consumator împotriva unei întreprinderi (au fost indicate două valori diferite ale cererii: 6 000 EUR și pragul de sărăcie stabilit de Eurostat pentru fiecare stat membru). Întrucât condițiile care trebuie îndeplinite pentru a beneficia de asistență judiciară depind de situația solicitantului, a fost utilizat următorul scenariu: un solicitant celibatar în vârstă de 35 de ani, angajat în muncă, fără nicio persoană în întreținere și fără asigurare pentru protecție juridică, având un venit regulat și locuind într-un apartament închiriat.

Figura 22: Taxe judiciare pentru introducerea unei acțiuni în instanță într-o cauză specifică privind dreptul consumatorilor (*) (nivelul taxei judiciare stabilit ca o cotă din valoarea cererii) [sursa: Comisia Europeană împreună cu CCBE⁽⁷⁸⁾]

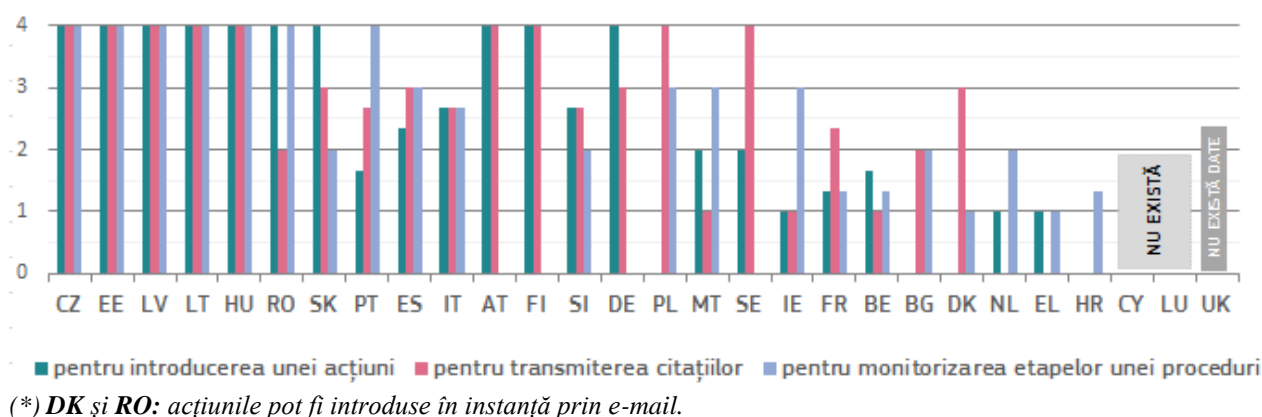
(*) „O cerere cu valoare redusă” reprezintă o cerere care corespunde pragului de sărăcie stabilit de Eurostat pentru o persoană singură pentru fiecare stat membru, convertit în salariu lunar (de exemplu, în 2018, această valoare s-a situat între 110 EUR în **RO** și 1 716 EUR în **LU**). **BE** și **RO**: nu s-au furnizat informații privind taxele judiciare pentru o cerere cu valoare redusă. **LU**: justițiabilii trebuie să plătească taxe executorilor judecătorești pentru a iniția o acțiune în calitate de reclamant, cu excepția cazului în care beneficiază de asistență judiciară. **NL**: taxele judiciare pentru venituri <2 242 EUR/lună.

– Depunerea și urmărirea unei cereri online –

Capacitatea de a finaliza etapele specifice ale procedurii judiciare prin mijloace electronice reprezintă o parte importantă a calității sistemelor de justiție, deoarece transmiterea electronică a reclamațiilor și posibilitatea de a monitoriza și de a avansa o procedură online pot ușura accesul la justiție și reduc întârzierile și costurile. De asemenea, sistemele TIC au un rol din ce în ce mai important în cooperarea transfrontalieră dintre autoritățile judiciare, facilitând, de asemenea, punerea în aplicare a legislației UE, de exemplu, în ceea ce privește procedurile privind cererile cu valoare redusă.

⁷⁸ Datele se referă la pragurile de venit valabile în 2018 și au fost colectate prin intermediul răspunsurilor membrilor CCBE la un chestionar bazat pe următorul scenariu specific: un litigiu inițiat de un consumator împotriva unei întreprinderi (au fost indicate două valori diferite ale cererii: 6 000 EUR și pragul de sărăcie stabilit de Eurostat pentru fiecare stat membru).

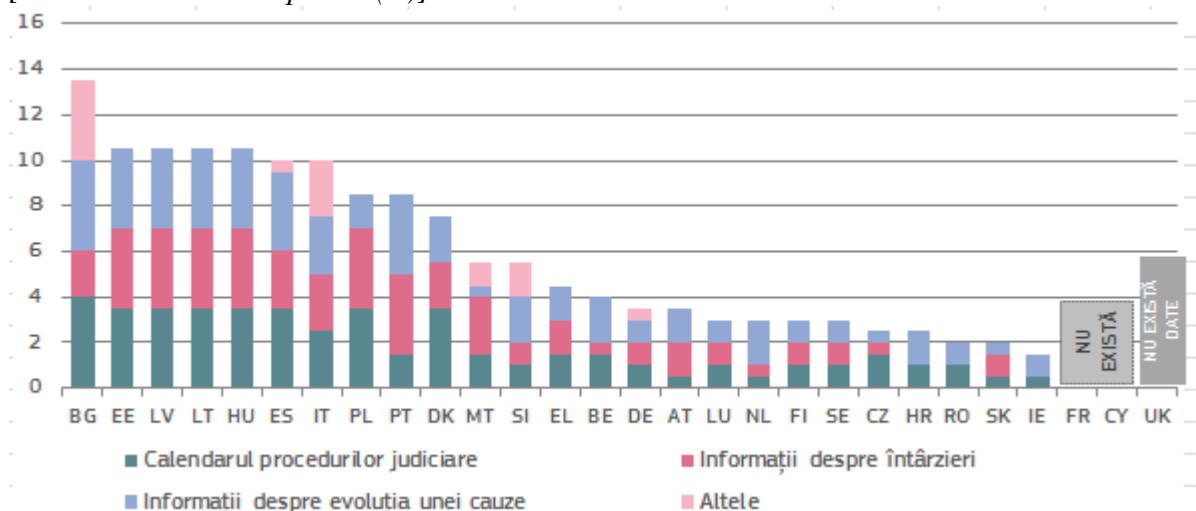
Figura 23: Disponibilitatea mijloacelor electronice (*) [0 = există în 0 % din instanțe, 4 = există în 100 % din instanțe (⁷⁹)] (sursa: studiul CEPEJ)

– Informarea părților –

Figura 24 prezintă standarde cu privire la modul de informare a părților și tipul de informații pe care acestea le primesc în legătură cu evoluția cauzei lor, cu accent special pe utilizarea mijloacelor electronice sau automată. Anumite state membre dispun de un sistem de notificare automată prin e-mail sau SMS care oferă informații cu privire la întâzieri, orizonturi de timp sau evoluția generală a cauzei. Altele oferă acces online la informații pe durata desfășurării procedurii, în timp ce câteva state membre lasă această posibilitate la latitudinea instanțelor.

Figura 24: Standarde privind informațiile legate de evoluția cauzei [sursa: Comisia Europeană (⁸⁰)]

(*) Maximum posibil: 16 puncte. Statelor membre li s-au acordat puncte în funcție de metoda utilizată pentru furnizarea fiecărui tip de informații. 1,5 puncte pentru notificări automate prin e-mail sau SMS, 1 punct pentru acces online la cauză pe durata desfășurării procedurii, 0,5 puncte pentru fiecare informare la cererea părților, la discreția instanței sau prin orice altă metodă utilizată. LU: comunicările efectuate prin e-mail nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic (încă în faza de implementare). SI: Noile reguli privind instanțele prevăd obligația

⁷⁹ Datele se referă la anul 2017. Nivelul de dotare de la 100 % (dispozitiv montat complet) la 0 % (dispozitiv inexistent) indică prezența funcțională în instanțe a dispozitivului la care se referă figura, conform următoarelor reprezentări: (100 % = 4 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile / 1,33 puncte pentru fiecare domeniu specific; 50-99 % = 3 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile / 1 punct pentru fiecare domeniu specific; 10-49 % = 2 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile / 0,66 puncte pentru fiecare domeniu specific; 1-9 % = 1 punct dacă sunt acoperite toate domeniile / 0,33 puncte pentru fiecare domeniu specific. Domeniul se referă la tipul de litigiu tratat (civil/comercial, penal, de contencios administrativ sau de altă natură).

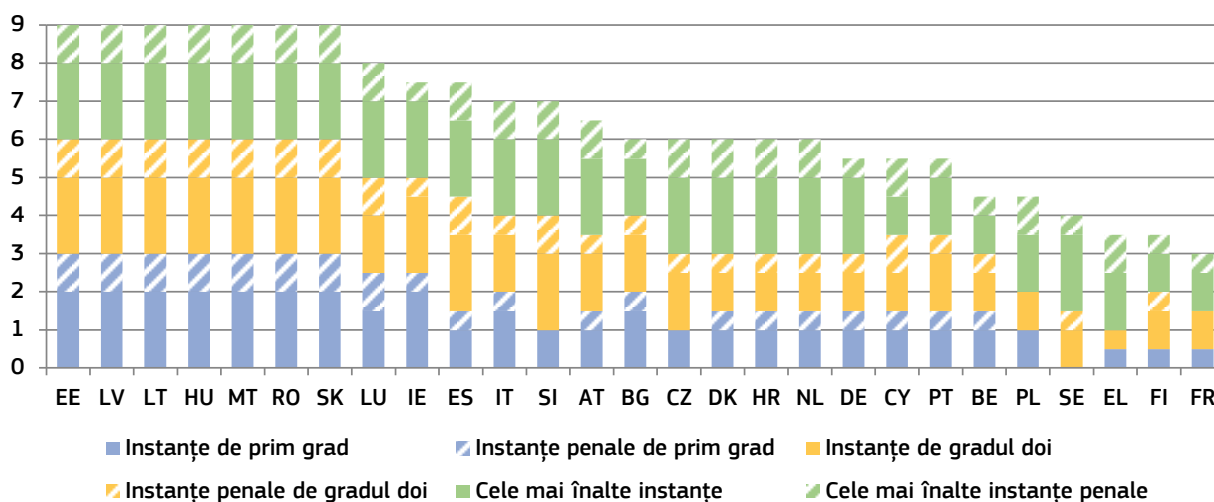
⁸⁰ Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

instanțelor de judecată de a permite o vizualizare online a datelor înregistrate în sistemele de înregistrare a cauzelor. Aceasta este încă în curs de implementare.

– Accesul la hotărârile judecătorești –

Asigurarea accesului online la hotărârile judecătorești sporește transparența sistemelor de justiție, ajută cetățenii și întreprinderile să își înțeleagă drepturile și poate contribui la coerența jurisprudențială. Modalitățile de publicare online a hotărârilor judecătorești sunt esențiale pentru crearea unor instrumente de căutare ușor de utilizat ⁽⁸¹⁾, care să facă jurisprudența mai accesibilă pentru profesioniștii din domeniul juridic și pentru publicul larg. Publicarea online a hotărârilor judecătorești necesită echilibrarea diverselor interese, în limitele stabilite de cadrele juridice și de politici ⁽⁸²⁾. Comisia Europeană sprijină inițiativele în materie de date deschise din sectorul public, inclusiv din sistemul judiciar ⁽⁸³⁾.

Figura 25: Accesul online al publicului larg la hotărârile judecătorești publicate (*) (cauze civile/comerciale, de contencios administrativ și penale, toate gradele de jurisdicție) [sursa: Comisia Europeană ⁽⁸⁴⁾]

(*) Maximum posibil: 9 puncte. Pentru fiecare grad de jurisdicție, s-a acordat un punct în cazul în care se pun la dispoziție toate hotărârile judecătorești pronunțate în cauze civile/comerciale, de contencios administrativ și penale (se acordă 0,5 puncte în cazul în care sunt disponibile doar unele hotărâri judecătorești). În cazul în care un stat membru are doar două grade de jurisdicție, s-au acordat puncte pentru trei grade de jurisdicție, reproducându-se gradul de jurisdicție superior celui inexistent. În cazul statelor membre care nu fac distincție între cele două domenii de drept (civil/comercial și contencios administrativ), s-a acordat același punctaj pentru ambele domenii. **BG:** sunt publicate toate hotărârile în materie penală ale Curții de Casație, cu excepția celor care conțin informații clasificate. **LU și SE:** instanțele nu publică periodic hotărârile judecătorești online (numai cele pronunțate în cauze de referință). **LV:** pentru hotărârile adoptate în cadrul audierilor care nu se desfășoară public, numai părțile anunțate public sunt publicate online. **DE:** fiecare land decide cu privire la disponibilitatea online a hotărârilor pronunțate în primă instanță. **IE:** în ceea ce privește cauzele penale, hotărârile pronunțate prin proceduri sumare nu fac, în general, obiectul unei hotărâri scrise. **CY:** în ceea ce privește cauzele de contencios administrativ și cauzele penale, judecătorii decid asupra hotărârilor care urmează să fie publicate. **NL:** instanțele judecătorești decid publicarea în funcție de criterii specifice. **PL:** în ceea ce privește cauzele administrative, șeful de unitate din fiecare instanță decide asupra publicării. **PT:** în ceea ce privește cauzele civile și cele penale, o comisie din cadrul instanței decide asupra publicării.

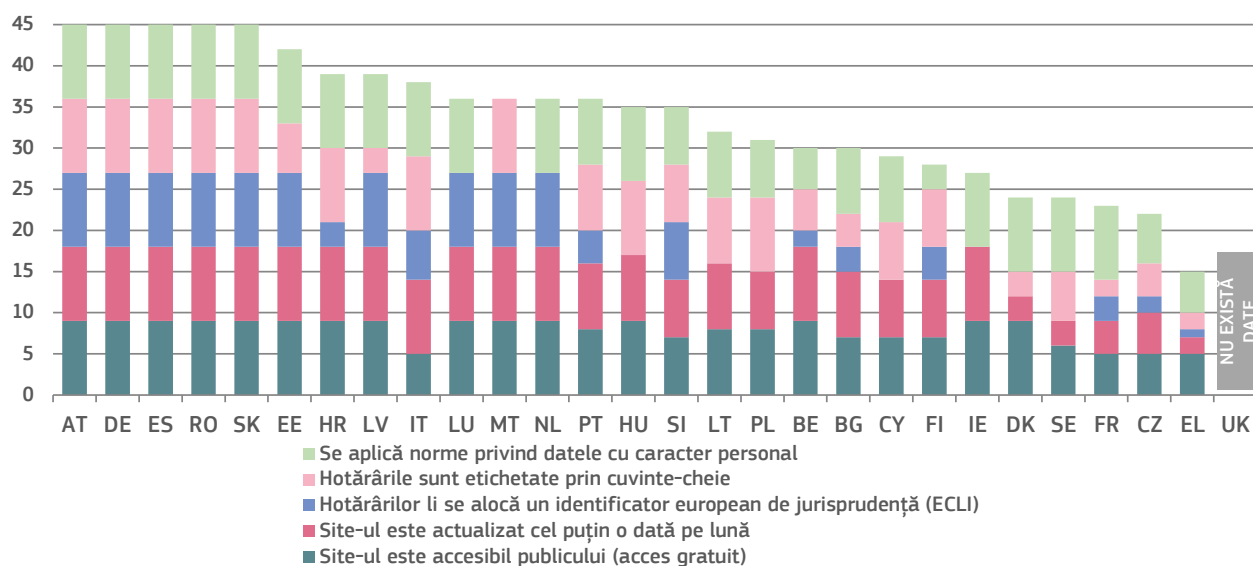
⁸¹ A se vedea Ghidul de bune practici pentru gestionarea curților supreme, în cadrul proiectului „Curțile Supreme, garanție pentru eficiența sistemelor judiciare”, p. 29.

⁸² Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind bunele practici referitoare la publicarea online a hotărârilor judecătorești (JO C 362, 8.10.2018, p. 2).

⁸³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/open-data>

⁸⁴ Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

Figura 26: Dispoziții privind publicarea online a hotărârilor judecătorești la toate gradele de jurisdicție (*) (cauze civile/comerciale, de contencios administrativ și penale, toate gradele de jurisdicție) [sursa: Comisia Europeană (85)]

(*) Maximum posibil: 45 puncte. Pentru fiecare dintre cele trei grade de jurisdicție, se pot acorda trei puncte în cazul în care sunt acoperite cauze civile/comerciale, de contencios administrativ și penale. În cazul în care este acoperită doar una dintre cele trei categorii, se acordă un singur punct pentru fiecare grad de jurisdicție. În cazul în care un stat membru are doar două grade de jurisdicție, s-au acordat puncte pentru trei grade de jurisdicție, reproducându-se gradul de jurisdicție superior celui inexistent. În cazul statelor membre care nu fac distincție între cauzele de contencios administrativ și cele civile/comerciale, s-a acordat același punctaj pentru ambele domenii de drept. **CZ:** unora dintre hotărârile instanțelor de grad doi din cauzele civile/comerciale li se alocă un ECLI. **IE:** în ordinea juridică irlandeză, cauzele de contencios administrativ sunt incluse practic în categoria cauzelor civile și comerciale. **NL:** nu există cuvinte cheie, dar se adaugă un cuprins la fiecare hotărâre publicată.

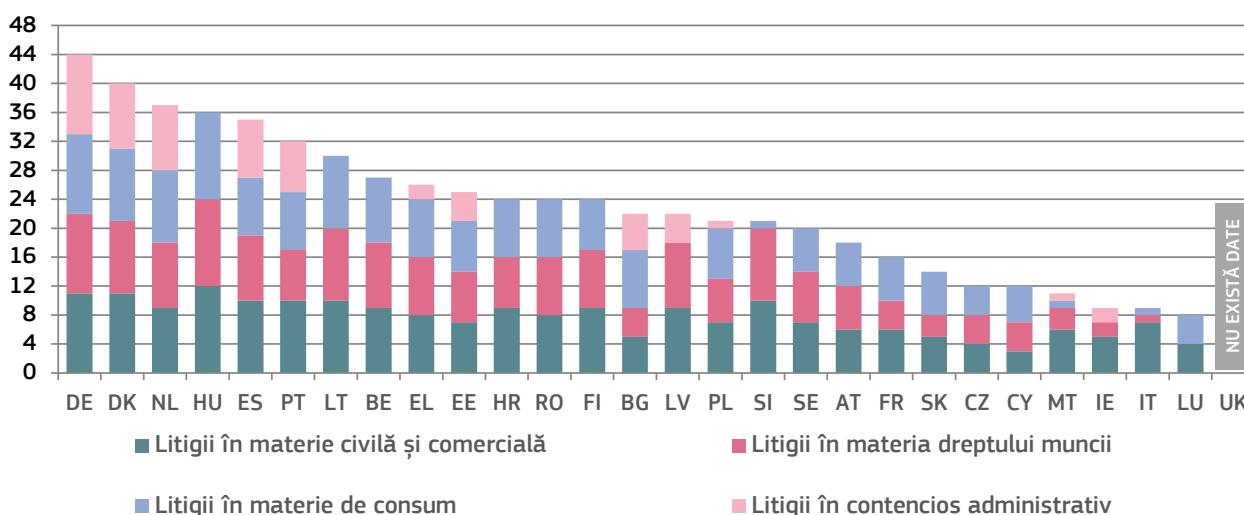
– Accesul la metode de soluționare alternativă a litigiilor –

Figura 27 arată eforturile statelor membre de promovare a utilizării voluntare a metodelor alternative de soluționare a litigiilor prin stimulente specifice, care pot varia în funcție de domeniul de drept (86).

⁸⁵ Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

⁸⁶ Metodele de promovare și stimulare a utilizării SAL nu cuprind cerințe obligatorii privind recurgerea la SAL înainte de a introduce o acțiune în instanță, deoarece astfel de cerințe ridică semne de întrebare cu privire la compatibilitatea acestora cu dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, care este consacrat în Carta drepturilor fundamentale a UE.

Figura 27: Promovarea metodelor de soluționare alternativă a litigiilor și stimulente pentru utilizarea acestora (*) [sursa: Comisia Europeană ⁽⁸⁷⁾]

(*) Maximum posibil: 48 puncte. Date agregate bazate pe indicatorii următori: 1) există un site web care oferă informații cu privire la SAL; 2) au loc campanii de publicitate în mass-media; 3) se difuzează broșuri destinate publicului larg; 4) instanța organizează la cerere sesiuni de informare specifice privind SAL; 5) există un coordonator pentru SAL/mediere în cadrul instanțelor; 6) se publică evaluări privind utilizarea SAL; 7) se publică statistici privind utilizarea SAL; 8) asistența judiciară acoperă (parțial sau în întregime) cheltuielile ocazionate de SAL; 9) rambursarea totală sau parțială a taxelor judiciare (inclusiv taxele de timbru dacă SAL dă rezultate); 10) pentru procedura SAL nu este necesar un avocat; 11) judecătorul poate acționa ca mediator și 12) acordul încheiat de părți devine executoriu în instanță. Pentru fiecare din acești 12 indicatori a fost acordat un punct pentru fiecare domeniu de drept. **DK:** fiecare instanță are un reprezentant responsabil pentru promovarea utilizării medierii. Instanțele administrative au posibilitatea de a propune părților să recurgă la mediere. **IE:** cauzele de contencios administrativ sunt incluse în categoria cauzelor civile și comerciale. **EL:** SAL există în domeniul procedurilor de achiziții publice în fața instanțelor administrative de recurs. **ES:** procedurile SAL sunt obligatorii în cauzele legate de legislația muncii. **LT:** un secretar de la Administrația Instanțelor Naționale coordonează procesele de mediere judiciară în instanțe. **PT:** în cazul litigiilor civile/comerciale, taxele judiciare sunt rambursate doar în cazul judecătorilor de pace. **SK:** ordinea juridică slovacă nu sprijină utilizarea SAL în scopuri administrative. **SE:** judecătorii dispun de procedură discreționară în ceea ce privește procedurile SAL. Astfel, căutarea unei soluționări amiabile constituie o sarcină obligatorie pentru judecător, cu excepția cazului în care acest lucru este inadecvat.

3.2.2. Resursele

Pentru buna funcționare a sistemului de justiție sunt necesare resurse suficiente, inclusiv investițiile necesare în infrastructura fizică și tehnică, precum și personal calificat, instruit și remunerat în mod corespunzător din toate categoriile. Fără echipamente și instrumente adecvate sau personal care să dețină calificările și competențele necesare și să beneficieze de acces la formare continuă, este în joc calitatea procedurilor și a hotărârilor.

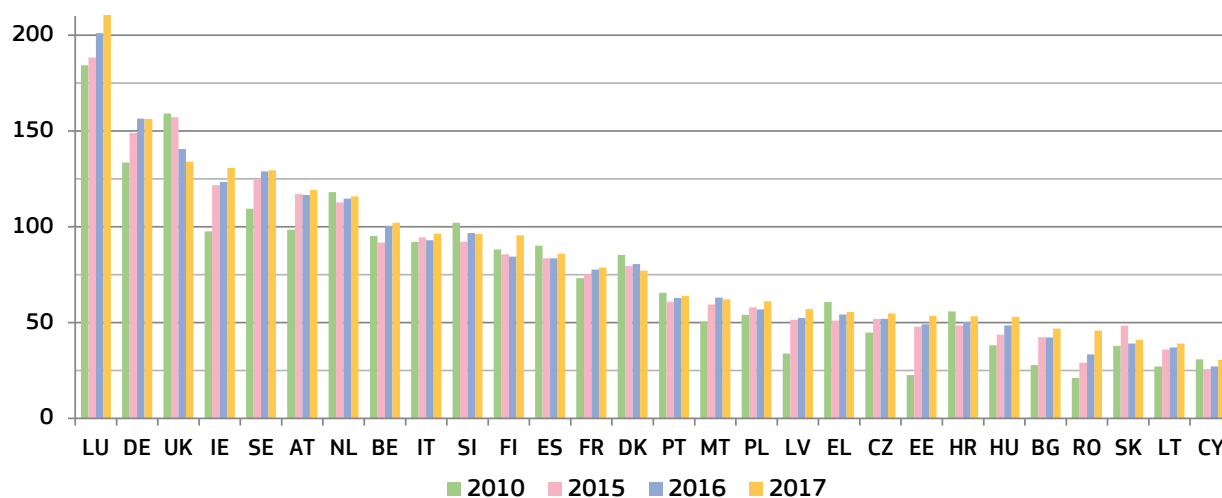
– Resurse financiare –

Cifrele de mai jos ilustrează cheltuielile publice efective consacrate funcționării sistemului de justiție (cu excepția penitenciarelor) – atât pe cap de locuitor (figura 28), cât și ca pondere din produsul intern brut (PIB) (figura 29), criteriile pentru determinarea resurselor financiare (figura 30) și, în sfârșit, principalele categorii de cheltuieli pentru instanțele judecătorești (figura 31) ⁽⁸⁸⁾.

⁸⁷ Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

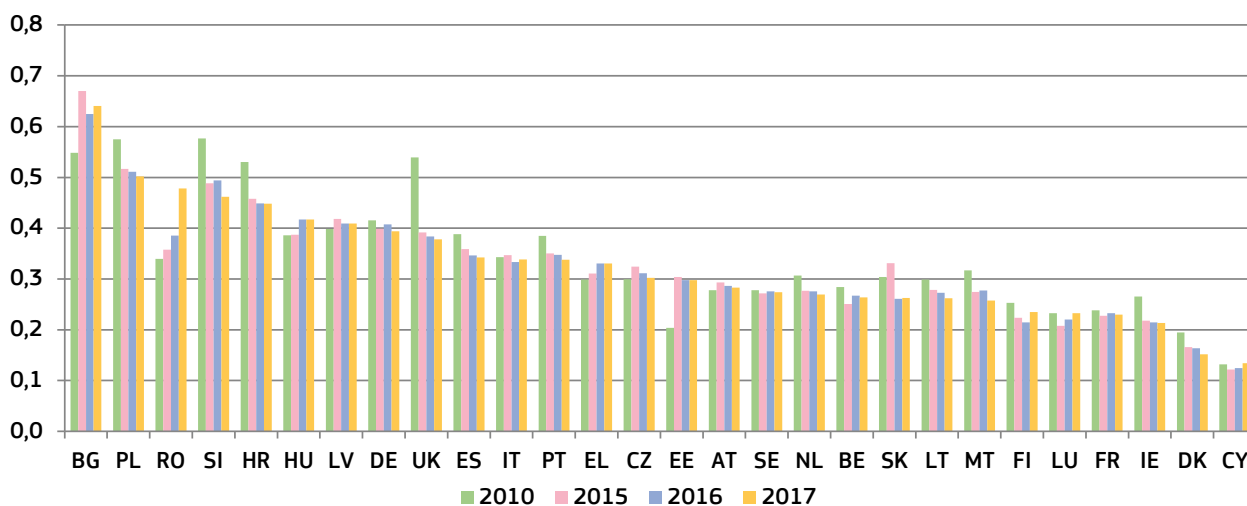
⁸⁸ Cheltuielile totale (efective) ale administrațiilor publice consacrate administrării, funcționării sau sprijinirii instanțelor judecătorești de contencios administrativ, civile și penale și sistemului judiciar, inclusiv aplicarea

Figura 28: Totalul cheltuielilor administrațiilor publice pentru instanțele judecătorești (*)
(în EUR pe cap de locuitor) (sursa: Eurostat)

(*) Statele membre sunt ordonate după cheltuielile din 2017 (de la cea mai mare la cea mai mică valoare). Datele din 2017 pentru ES, FR, HR, NL și SK sunt provizorii.

Figura 29: Totalul cheltuielilor administrațiilor publice pentru instanțele judecătorești (*)
(ca procent din produsul intern brut) (sursa Eurostat)

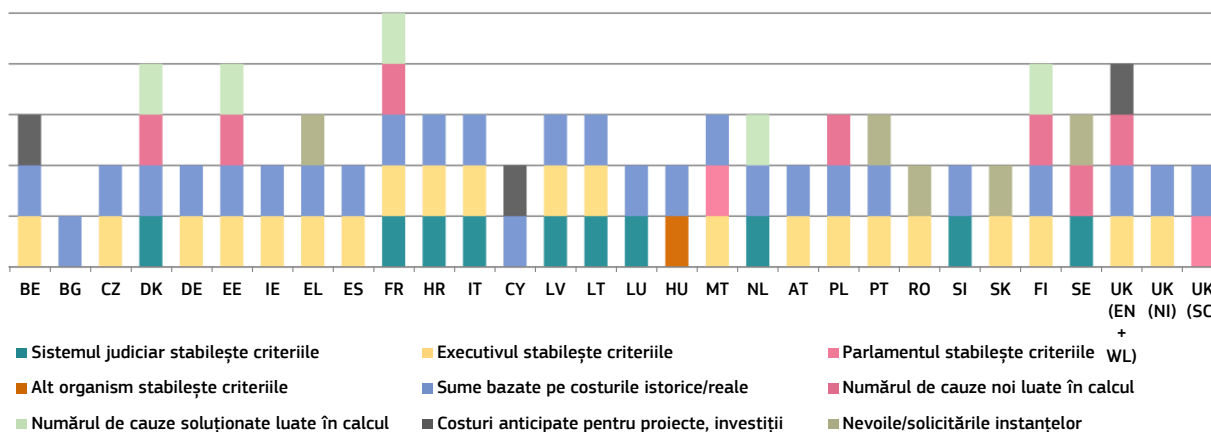

(*) Statele membre sunt ordonate după cheltuielile din 2017 (de la cea mai mare la cea mai mică valoare). Datele din 2017 pentru ES, FR, HR, NL și SK sunt provizorii.

de amenzi și executarea tranzacțiilor judiciare impuse de instanțe și funcționarea sistemelor de probațiune și de liberare condiționată, precum și asistenței judiciare și reprezentării și consultanței juridice în numele administrației publice sau în numele altora, furnizată de administrație în numerar sau sub formă de servicii, cu excepția administrațiilor penitenciarelor [Date privind conturile naționale, Clasificarea funcțiilor administrațiilor publice (COFOG), grupa 03.3], tabelul Eurostat gov_10a_exp, disponibil la adresa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Figura 30 prezintă puterea de stat (judiciară, legislativă sau executivă) care definește criteriile de stabilire a resurselor financiare pentru sistemul judiciar și criteriile utilizate.

Figura 30: Criterii pentru stabilirea resurselor financiare pentru sistemul judiciar (*) (⁸⁹)

(*) **DK:** se ia în considerare numărul de cauze noi și soluționate în prima instanță. **DE:** doar pentru bugetul Curții Federale Supreme – în ceea ce privește instanțele de prim și de al doilea grad de jurisdicție. Sistemele judiciare diferă de la un land la altul. **EE:** numărul de cauze noi și soluționate în instanțele de prim și de al doilea grad de jurisdicție. **FR:** numărul de cauze noi și soluționate în instanțele de toate gradele de jurisdicție; Se ia în considerare numărul de cauze soluționate pe baza unei evaluări a costurilor suportate de instanțe. **IT:** Ministerul Justiției definește criteriile pentru instanțele civile și penale, în timp ce Consiliul Judiciar (CPGA) definește criteriile pentru instanțele administrative; **HU:** legea prevede ca salariile judecătorilor să fie stabilite prin Legea privind bugetul central în așa fel încât suma nu să nu fie mai mică decât cea din anul precedent; **NL:** se ia în considerare numărul de cauze soluționate pe baza unei evaluări a costurilor suportate de instanțe. **FI:** se ia în considerare numărul de cauze soluționate pe baza unei evaluări a costurilor suportate de instanțe.

Figura 31 arată, pentru prima dată, principalele categorii economice care definesc cheltuielile publice consacrate instanțelor judecătorești: 1) remunerațiile și salariile judecătorilor și ale personalului instanțelor, inclusiv contribuțiile sociale [„remunerarea angajaților” (⁹⁰); 2) costurile de funcționare aferente bunurilor și serviciilor consumate de instanțe, cum ar fi chiriile clădirilor, consumabilele de birou, energia și asistența judiciară [„consum intermediar” (⁹¹), 3) investiții în active fixe, cum ar fi clădirile instanțelor și software-ul [„formarea brută de capital fix” (⁹²)] și 4) alte cheltuieli.

⁸⁹ Datele sunt colectate prin intermediul unui chestionar actualizat, elaborat de Comisie în strânsă cooperare cu RECJ. Răspunsurile primite din partea statelor membre care nu dispun de consilii judiciare au fost obținute prin cooperare cu Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție ale UE.

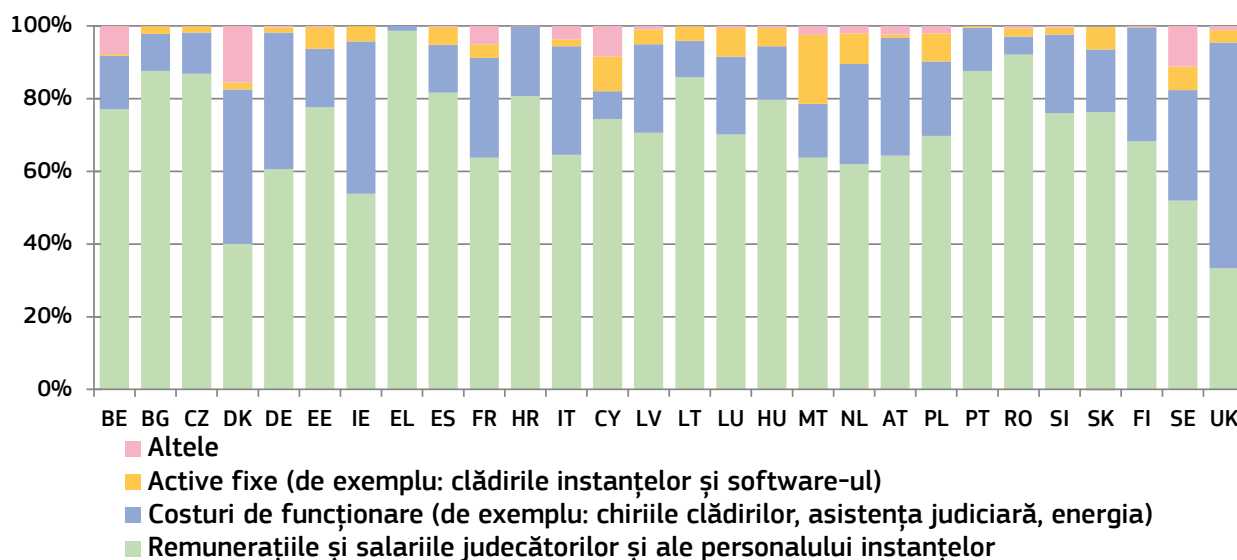
⁹⁰ Remunerarea angajaților este reprezentată de salariile în numerar sau în natură (D.11) și de contribuțiile sociale efective și imputate ale angajatorului (D.121 și D.122). A se vedea: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Compensation_of_employees.

⁹¹ Consumul intermediar este un concept aferent conturilor naționale care măsoară valoarea bunurilor și serviciilor consumate ca intrări de un proces de producție. Nu include [activele fixe](#), al căror consum este înregistrat drept consum de [capital fix](#). Bunurile și serviciile respective sunt fie transformate, fie în totalitate consumate în timpul procesului de producție.

A se vedea https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Intermediate_consumption.

⁹² Formarea brută de capital fix, abreviată ca FBCF, constă în investiții ale producătorilor rezidenți – cu deducerea cedărilor – în [active](#) fixe pe parcursul unei perioade date. Aceasta include, de asemenea, anumite adăugiri la valoarea activelor neproduse realizate de producători sau de unități instituționale. Activele fixe sunt active corporale sau necorporale produse ca rezultate ale proceselor de producție, care sunt utilizate în mod repetat sau continuu pentru mai mult de un an. A se vedea [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Gross_fixed_capital_formation_\(GFCF\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Gross_fixed_capital_formation_(GFCF)).

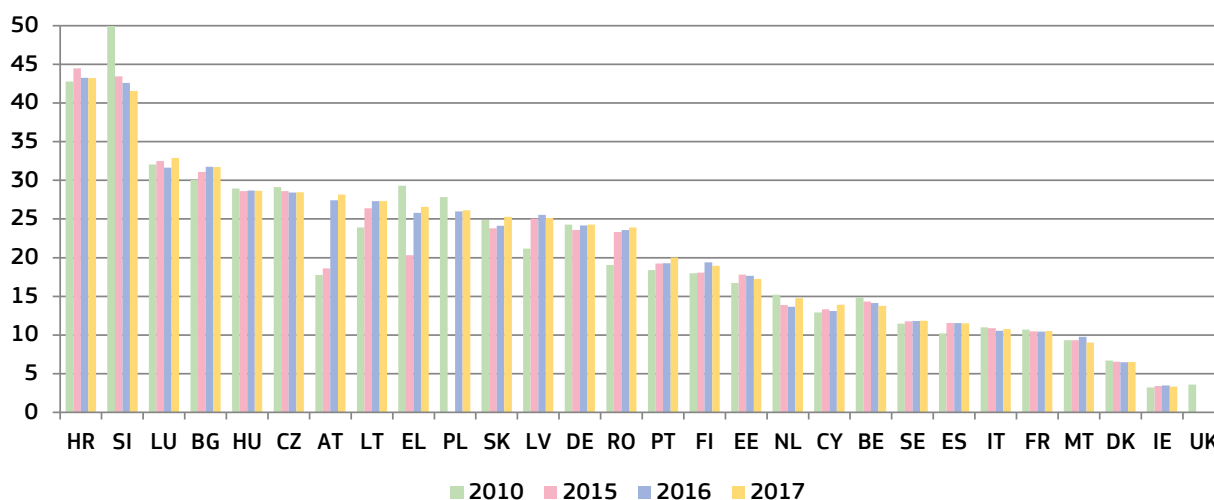
Figura 31: Totalul cheltuielilor administrațiilor publice pentru instanțele judecătorești (în 2017, ca procent din produsul intern brut) (sursa: Eurostat)

– Resurse umane –

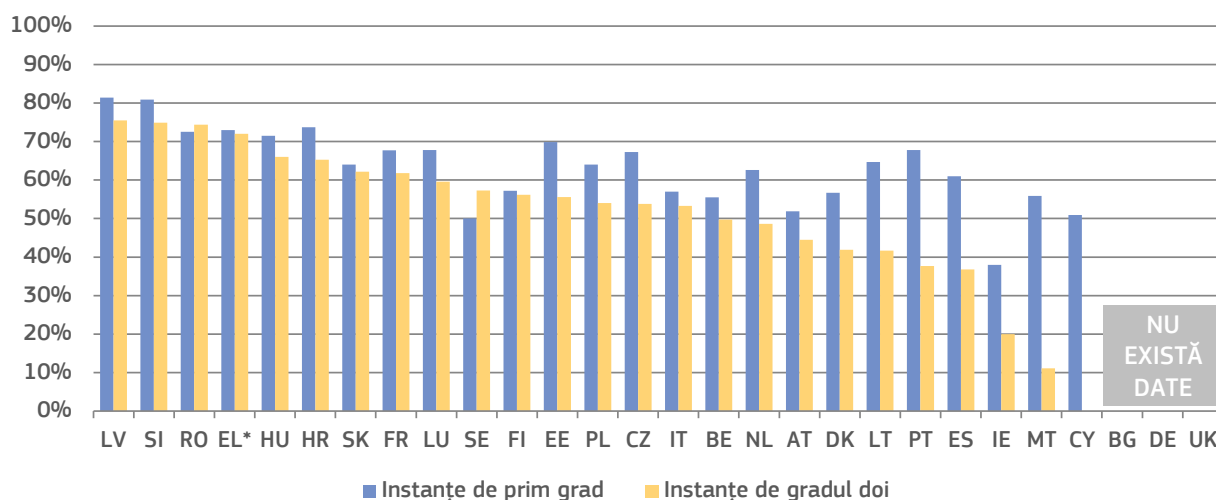
Pentru asigurarea calității unui sistem de justiție este esențial să existe resurse umane adecvate. Diversitatea în rândul judecătorilor, inclusiv echilibrul de gen, aduce cunoștințe, competențe și experiență complementare și reflectă realitatea societății.

Figura 32: Numărul de judecători (*) (la 100 000 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)

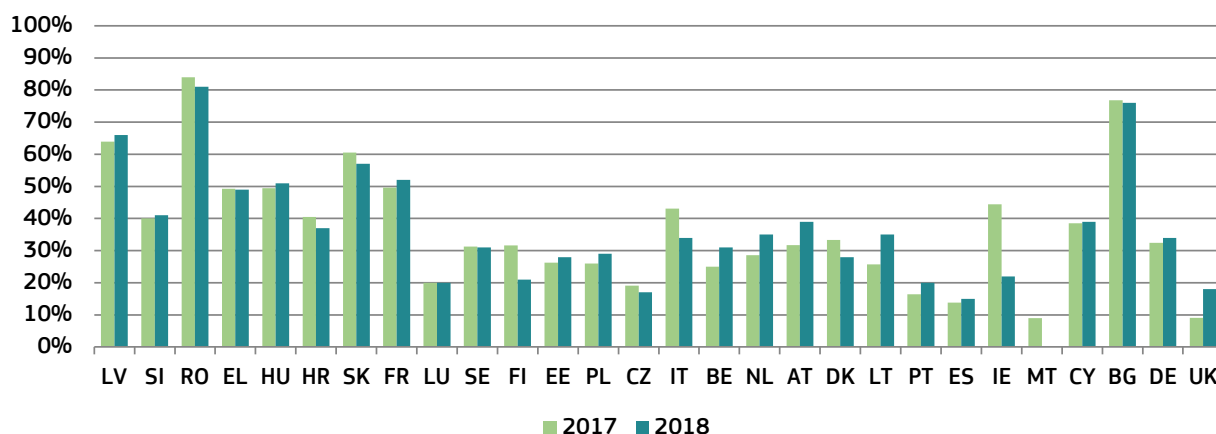
(*) Această categorie cuprinde judecătorii care lucrează cu normă întreagă, conform metodologiei CEPEJ. Ea nu include așa-numiții „Rechtspfleger” / funcționarii judiciari cu atribuții largite, care există în unele state membre. **AT:** datele privind justiția administrativă sunt introduse pentru prima dată în ciclul 2016. **EL:** numărul total de judecători de profesie include categorii diferite de-a lungul anilor indicați mai sus, ceea ce explică parțial variația acestuia. Din 2016, datele privind numărul judecătorilor de profesie includ toate gradele aferente justiției penale și instanțelor specializate pe cauze care implică actori politici, precum și judecătorii administrativi. **IT:** tribunalele administrative regionale, comisiile regionale de audit, comisiile fiscale locale și tribunalele militare nu sunt luate în considerare. **UK:** media ponderată a celor trei jurisdicții; Datele pentru anul 2010 conțin date din anul 2012 pentru **UK (NI)**. **LU:** numerele au fost revizuite în urma unei metodologii îmbunătățite.

Figura 33: Proportia judecatorilor de sex feminin care isi desfasoara activitatea in instante de prim si de al doilea grad de jurisdicție în 2017 (sursa: studiul CEPEJ)

(*) EL: datele pentru anul 2016.

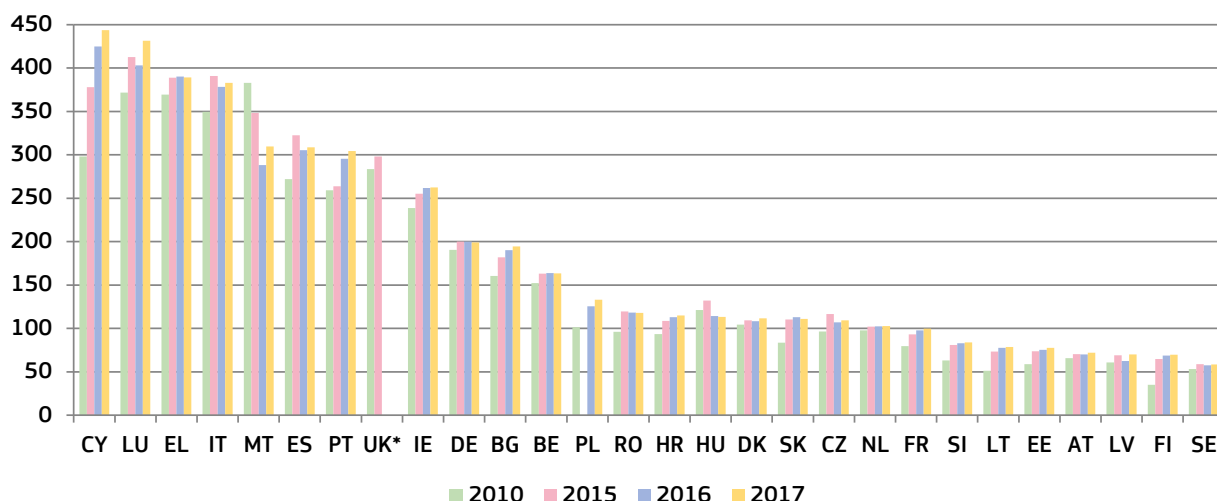
Figura 34: Proportia judecatorilor de sex feminin care isi desfasoara activitatea in instantele supreme în 2017 și în 2018 (*) [sursa: Comisia Europeană ⁽⁹³⁾]

(*) Statele membre se află în aceeași ordine ca în figura 33.

⁹³ Date din 2018. Baza de date a Institutului European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, disponibilă la adresa: http://eige.europa.eu/lt/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt.

Figura 35: Numărul de avocați (*) (la 100 000 de locuitori) (sursa: studiul CEPEJ)

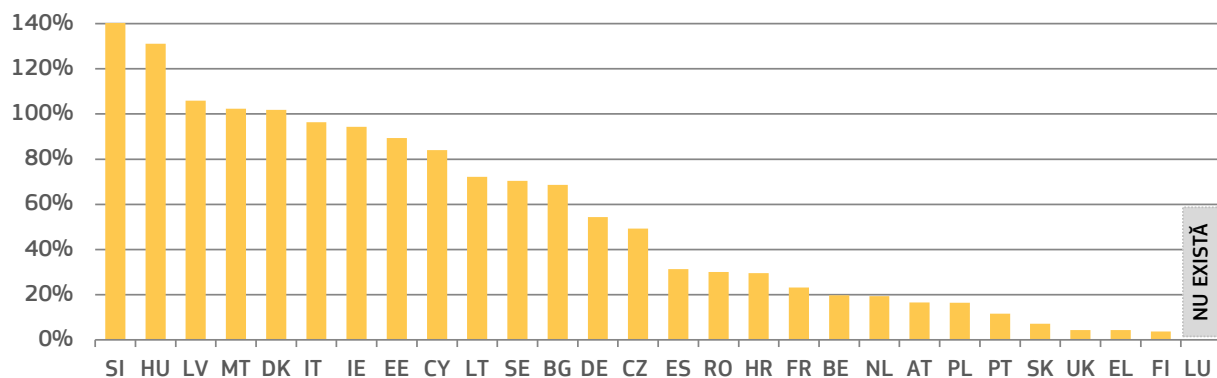

(*) Conform metodologiei CEPEJ, un avocat este o persoană calificată și autorizată în conformitate cu legislația națională să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, să se angajeze în practicarea profesiei juridice, să se prezinte în instanță sau să consilieze și să își reprezinte clienții în chestiuni juridice [Recomandarea Rec(2000) 21 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind libertatea exercitării profesiei de avocat]. **DE:** nu se face nicio distincție între diferitele categorii de avocați din Germania, cum ar fi între avocați consultanți și avocați pledanți. **FI:** începând din 2015, numărul avocaților furnizat include atât numărul de avocați care lucrează în sectorul privat, cât și numărul de avocați care lucrează în sectorul public. **UK:** date pentru 2010 și 2014.

– Formare profesională –

Formarea profesională judiciară este importantă pentru calitatea hotărârilor judecătorești și a serviciului de justiție furnizat cetățenilor. Datele prezentate mai jos se referă la formarea profesională judiciară într-o gamă largă de domenii, inclusiv în ceea ce privește comunicarea cu părțile și cu presa și competențele judiciare.

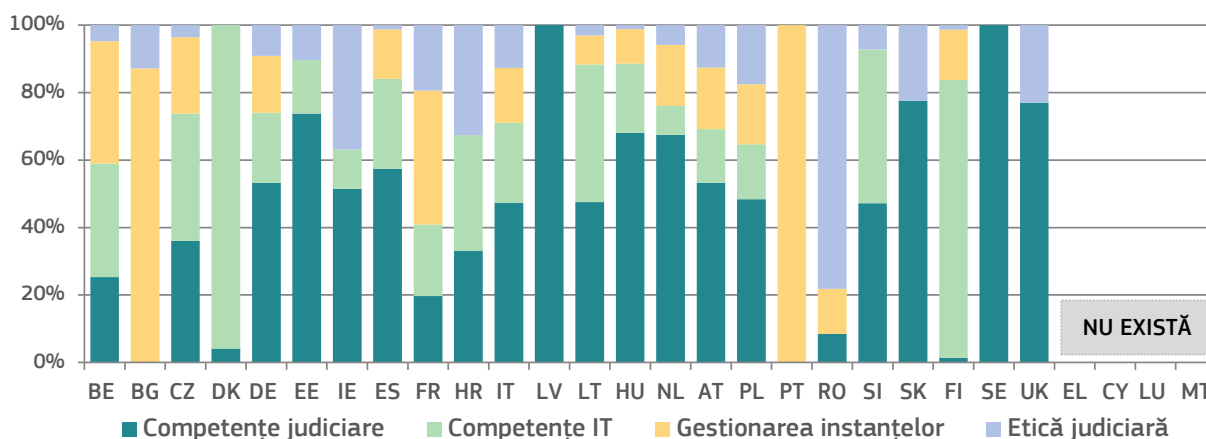
Figura 36: Judecători care participă la activități de formare continuă în domeniul dreptului UE sau al dreptului unui alt stat membru (*) (ca procent din numărul total de judecători) [sursa: Comisia Europeană ⁽⁹⁴⁾]

(*) Valorile pentru unele state membre au fost reduse în scopuri de prezentare (SI = 257%). În mai multe state membre, rata participanților este mai mare de 100%, ceea ce înseamnă că unii participanți au luat parte la mai mult de o activitate de formare. **DK:** inclusiv personalul instanțelor. **IT:** tribunalele administrative regionale, comisiile regionale de audit, comisiile fiscale locale și tribunalele militare nu sunt luate în considerare. **AT:** inclusiv procurorii. **UK:** datele sunt pentru anul 2016.

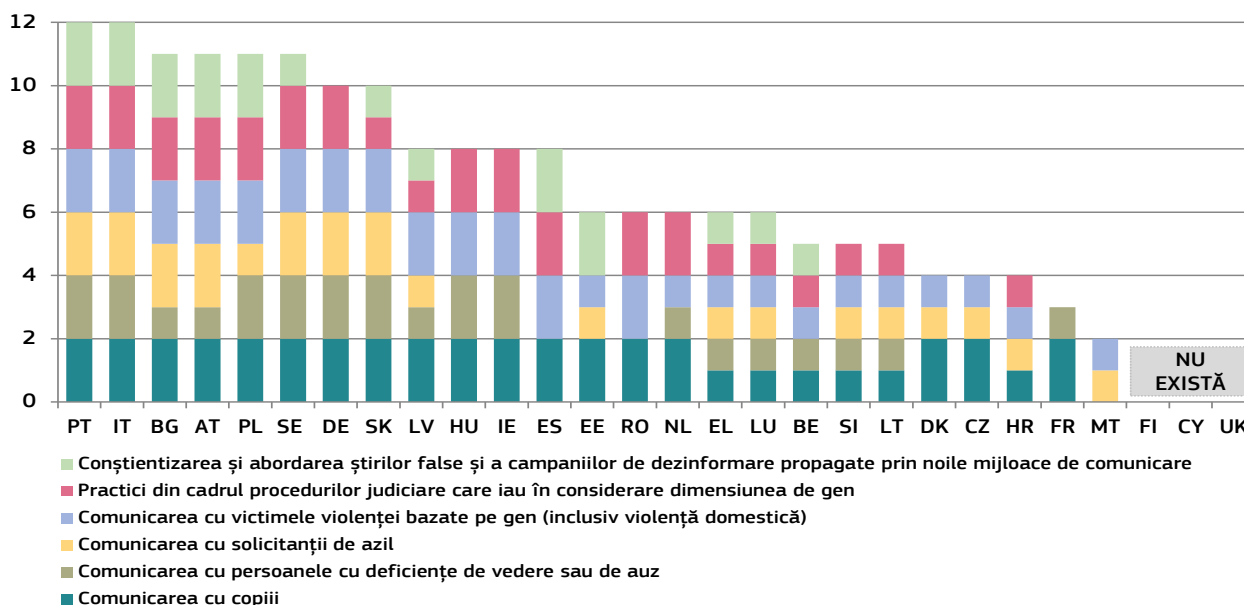
⁹⁴ Date referitoare la anul 2017, colectate în colaborare cu Rețeaua Europeană de Formare Judiciară și CEPEJ.

Figura 37: Procentul activităților de formare judiciară continuă privind diferite tipuri de competențe (*) (ca procent din numărul total de judecători care beneficiază de formare) [sursa: Comisia Europeană ⁽⁹⁵⁾]

(*) Tabelul indică distribuția judecătorilor care participă la activități de formare continuă (mai exact, cele care au loc după perioada de formare inițială a judecătorilor) în fiecare dintre cele patru domenii identificate, exprimată ca procent din numărul total de judecători care au absolvit aceste cursuri de formare. Activitățile de formare juridică nu sunt luate în considerare. Autoritățile însărcinate cu formarea judiciară din **EL**, **CY**, **LU** și **MT** nu au propus activități specifice de formare privind competențele selectate. **DK**: inclusiv personalul instanțelor. **AT**: inclusiv procurorii. Datele aferente **UK** se referă la Anglia și la Țara Galilor.

Figura 38: Posibilitățile de formare profesională a judecătorilor cu privire la comunicare (*) [sursa: Comisia Europeană ⁽⁹⁶⁾]

(*) Maximum posibil: 12 puncte. Statele membre au primit 1 punct dacă oferă formare inițială și 1 punct dacă oferă formare continuă (maximum 2 puncte pentru ambele tipuri de formare). **DK**: nu este instituit niciun program de formare în ceea ce privește comunicarea cu persoanele care suferă de handicap vizual sau auditiv, deoarece statul oferă asistență persoanelor cu deficiențe vizuale sau auditive sub formă de instrumente sau un asistent în sala de judecată, de ex. un interpret în limbajul semnelor.

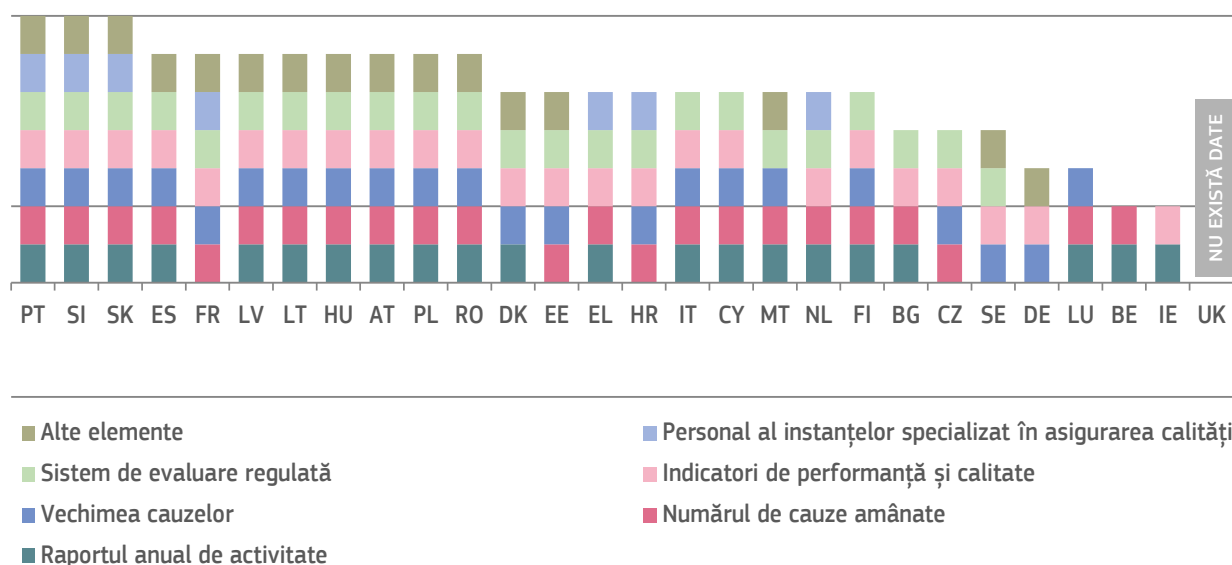
⁹⁵ Date referitoare la anul 2017, colectate în colaborare cu Rețeaua Europeană de Formare Judiciară și CEPEJ. Formarea continuă privind profesia de judecător include activități precum organizarea audierilor, redactarea hotărârilor judecătorești sau retorica.

⁹⁶ Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

3.2.3. Instrumente de evaluare

Monitorizarea și evaluarea activităților instanțelor ajută la detectarea deficiențelor și a necesităților și, prin urmare, contribuie la creșterea calității sistemului de justiție. Evaluarea periodică ar putea îmbunătăți capacitatea sistemului de justiție de a face față provocărilor actuale și viitoare. Instrumentele TIC adecvate ar putea permite gestionarea în timp real a cauzelor și ar putea ajuta la realizarea de statistici standardizate privind instanțele la nivel național. În plus, acestea ar putea fi utilizate pentru gestionarea stocului de cauze restante și a sistemelor de avertizare timpurie. Sondajele sunt indispensabile pentru a evalua modul în care funcționează sistemele de justiție din perspectiva membrilor profesiilor juridice și a justițiabililor. O monitorizare adecvată a sondajelor este o condiție prealabilă pentru îmbunătățirea calității sistemelor de justiție.

Figura 39: Disponibilitatea monitorizării și a evaluării activităților instanțelor (*) [sursa: studiul CEPEJ ⁽⁹⁷⁾]

(*) Sistemul de evaluare se referă la performanța sistemelor juridictionale, utilizând indicatori și obiective. În 2018, toate statele membre au declarat că dispun de un sistem care le permite să monitorizeze numărul de cauze noi și hotărârile judecătorești adoptate, precum și durata procedurilor, astfel încât aceste categorii devin irelevante în cadrul figurii de mai sus. În mod similar, activitatea intensă cu privire la standardele de calitate s-a impus drept o categorie de evaluare. Datele privind „alte elemente” includ, de exemplu, rata de soluționare a cauzelor (AT, FR), numărul contestațiilor și al procedurilor de executare (ES), numărul de cauze în funcție de tipul litigiului (SK), soluționarea cauzei, de exemplu, îndeplinire totală sau parțială (SK), condamnări definitive și cauze suspendate (RO) și numărul sesiunilor de judecată (PL).

⁹⁷ Date din 2017.

Figura 40: Disponibilitatea TIC pentru gestionarea cauzelor și pentru statisticile privind activitatea instanțelor [0 = există în 0 % din instanțe, 4 = există în 100 % din instanțe ⁽⁸⁾] (sursa: studiul CEPEJ)

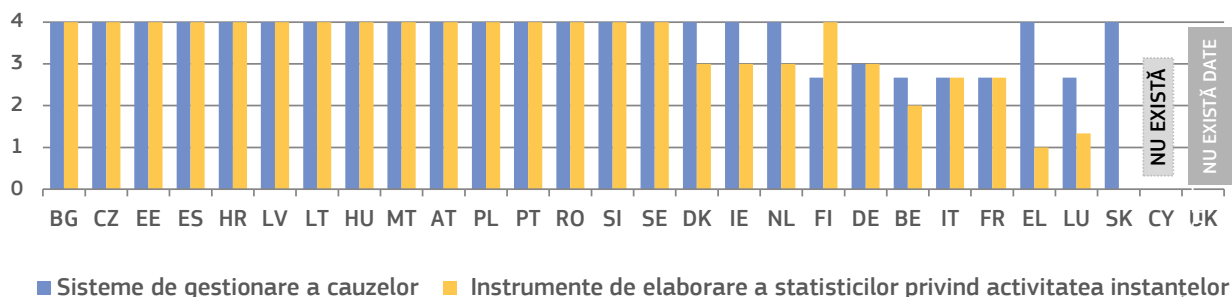
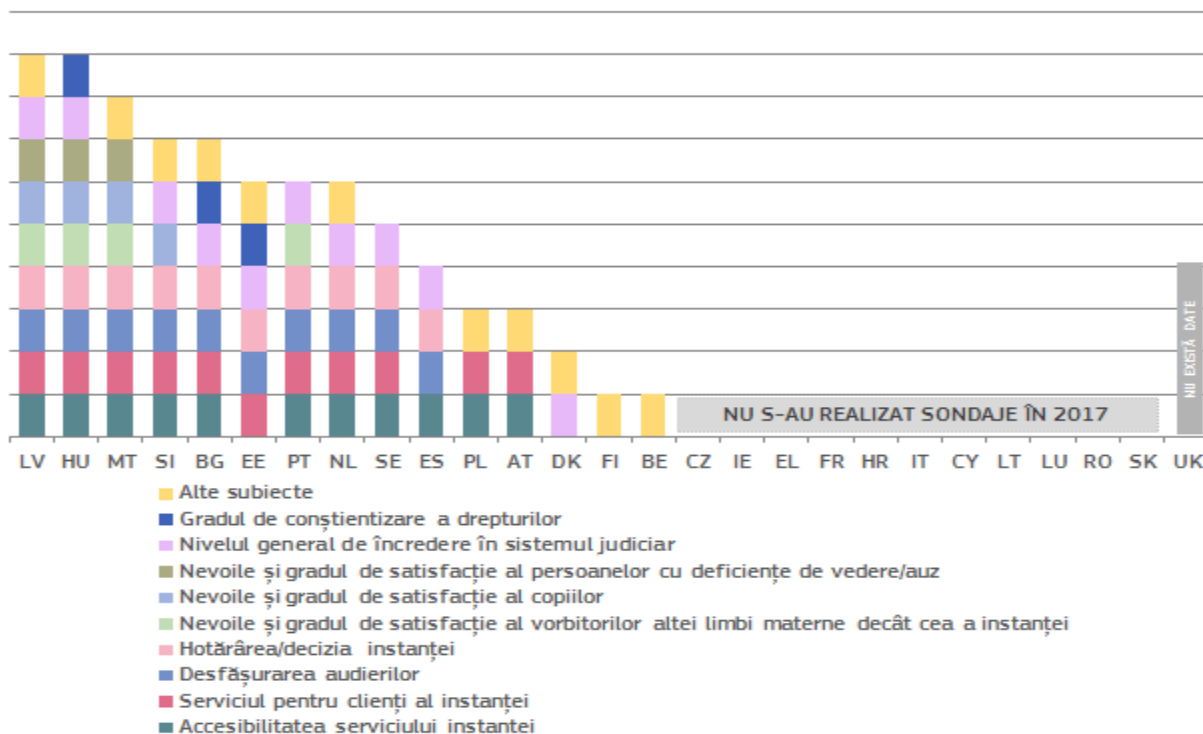

Figura 41: Subiectele sondajelor realizate în rândul justițiabililor sau al membrilor profesiilor juridice (*) [sursa: Comisia Europeană ⁽⁹⁾]

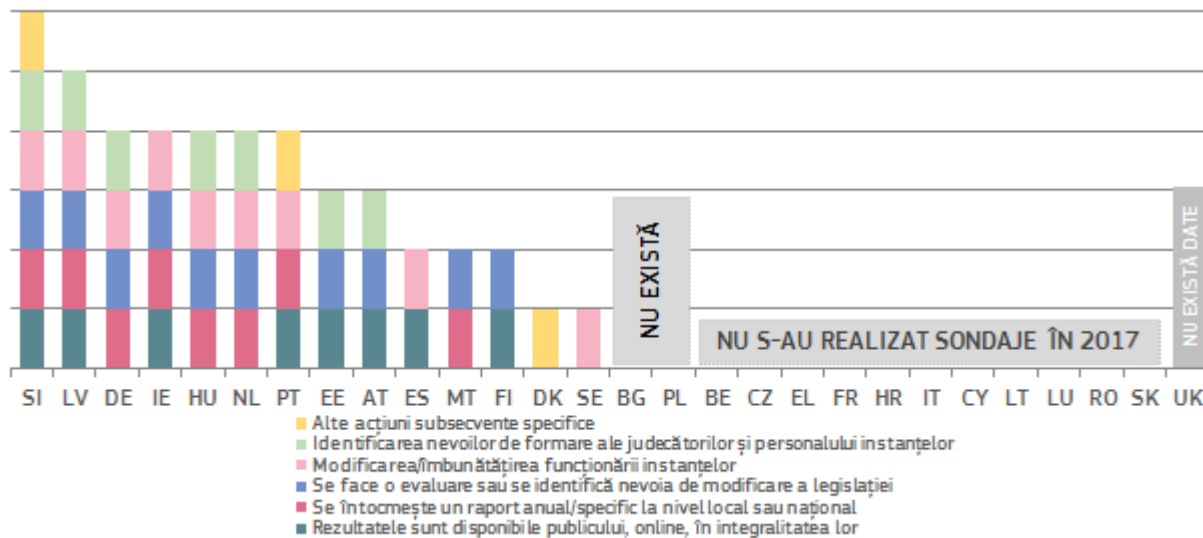
(*) S-a acordat statelor membre un punct pentru fiecare subiect de anchetă indicat, indiferent dacă sondajul a fost efectuat la nivel național, regional sau la nivel de instanță. „Alte subiecte” includ: accesibilitatea fizică (MT); posibilitatea de utilizare a portalului online cu informații privind instanțele (DK); accesul la informații privind instanțele (PT) și lizibilitatea formularelor și a instrucțiunilor de completare a acestora (PL). Această categorie cuprinde și sondajele realizate în rândul personalului instanțelor, de exemplu, despre integritatea judecătorilor (HU), nivelul de cunoștințe și cultura personală a angajaților serviciilor instanțelor (PL) și profilul proprietății sistemului judiciar (AT), precum și despre aspecte calitative precum îndeplinirea (AT),

⁹⁸ Date din 2017. Nivelul de dotare de la 100 % (dispozitiv montat complet) la 0 % (dispozitiv inexistent) indică prezența funcțională în instanțe a dispozitivului la care se referă figura, conform următoarei reprezentări: 100 % = 4 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile / 1,33 puncte pentru fiecare domeniu specific; 50-99 % = 3 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile / 1 punct pentru fiecare domeniu specific; 10-49 % = 2 puncte dacă sunt acoperite toate domeniile / 0,66 puncte pentru fiecare domeniu specific; 1-9 % = 1 punct dacă sunt acoperite toate domeniile / 0,33 puncte pentru fiecare domeniu specific. Domeniul se referă la tipul de litigiu tratat (civil/comercial, penal, de contencios administrativ sau de altă natură).

⁹⁹ Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

calitatea actului de pronunțare a sentinței (**MT**), loialitatea față de instanțe (**PT**) și stabilirea adecvată a pedepselor (**FI**).

Figura 42: Acțiuni întreprinse în urma sondajelor realizate în rândul justițiabililor sau al membrilor profesiilor juridice (*) [sursa: Comisia Europeană ¹⁰⁰]

(*) Statelor membre li s-a acordat un punct pentru fiecare tip de acțiune subsecventă. Categoria „alte acțiuni subsecvente specifice” include: orientări și cadru pentru noul portal online (**DK**), orientări privind coordonarea politicilor și operațiunilor, (**MT**), îmbunătățirea percepției generale despre sistemul de justiție (**PT**), și publicarea de instrumente informative pentru publicul larg. **IE**: datele se referă la sondajul privind probațiunea desfășurat în 2016.

¹⁰⁰ Date pentru anul 2017, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

3.2.4. Standarde

Standardele pot îmbunătăți calitatea sistemelor de justiție. Pentru prima dată, pe baza datelor colectate de Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană (ACA-Europa) și de Rețeaua președinților Curților Supreme de Justiție ale UE (NPSJC), tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 prezintă o imagine de ansamblu a practicilor utilizate în cadrul instanțelor superioare și inferioare care contribuie la calitatea hotărârilor judecătorești (figura 43).

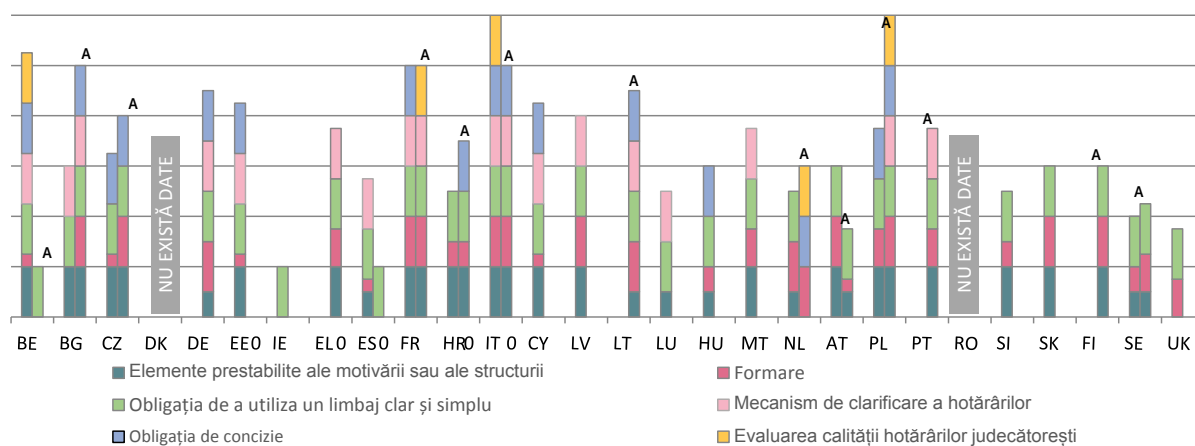
În urma examinării măsurilor standard privind termenele și informarea părților din ediția precedentă, tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 se concentrează asupra termenelor, a stocului de cauze restante și a orizonturilor de timp ca instrumente de gestionare a sistemului judiciar ⁽¹⁰¹⁾. Figura 44 oferă o imagine de ansamblu asupra statelor membre care utilizează măsuri standard privind termenele, orizonturile de timp și stocul de cauze restante. Termenele reprezintă termene limită cantitative, de exemplu numărul maxim de zile dintre înregistrarea unei cauze până la primul termen de judecată. Cauzele restante sunt cauzele mai vechi de o anumită perioadă de timp. Orizonturile de timp sunt obiective/practici măsurabile, de exemplu prestabilirea unei rate a cauzelor care să fie soluționate într-o anumită perioadă de timp. Figura 45 prezintă organismele care stabilesc, monitorizează și urmăresc standardele privind stocul de cauze restante, iar figura 46 prezintă în detaliu anumite aspecte privind orizonturile de timp.

– Calitatea hotărârilor judecătorești –

Hotărârile judecătorești de înaltă calitate sunt, în general, percepute ca fiind cele elaborate în mod clar și structurat și care asigură un echilibru adecvat între raționamentul clar și caracterul concis, fiind astfel ușor de înțeles și de aplicat. Formularea și structura hotărârilor judecătorești pot avea, de asemenea, un impact asupra măsurii în care acestea pot fi prelucrate de software, în special de aplicațiile de prelucrare a limbajului natural (NLP). Acest rezultat final poate fi obținut numai prin combinarea unui set complex și multilateral de elemente, cum ar fi pregătirea profesională de înaltă calitate a judecătorilor, adoptarea bunelor practici de redactare, monitorizarea calității hotărârilor, precum și respectarea independenței sistemului judiciar. Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană (ACA-Europa) a elaborat un chestionar la care au răspuns Curțile Supreme Administrative și Curțile Supreme (membrii Rețelei președinților Curților Supreme de Justiție ale UE (NPSJC)). Fără a intra în meritele hotărârilor individuale, figura 43 prezintă standardele adoptate de statele membre cu privire la indicatorii selectați despre care se consideră că contribuie la calitatea generală a hotărârilor judecătorești.

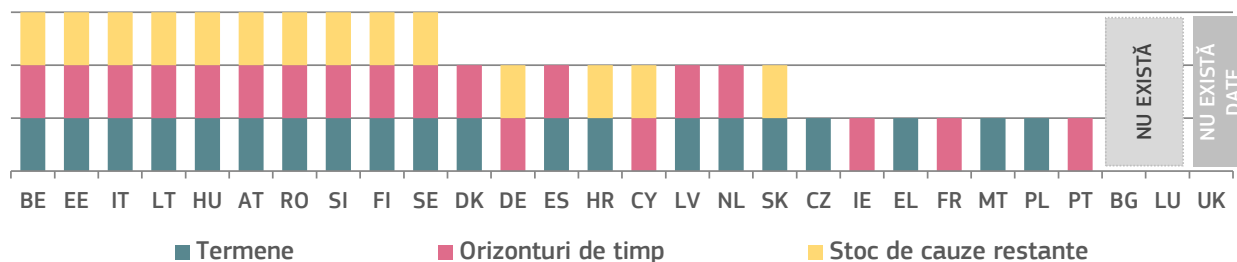
¹⁰¹ În tabloul de bord privind justiția în UE, standardele privind termenele și orizonturile de timp depășesc cerințele care decurg din dreptul la un proces într-un termen rezonabil, astfel cum este consacrat prin articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE și prin articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Figura 43: Standardele aplicate pentru îmbunătățirea calității hotărârilor judecătorești în instanțele supreme (*) (sursa: Comisia Europeană împreună cu ACA-Europa și NPSJC)

(*) Pentru fiecare stat membru, coloana din stânga prezintă practicile Curților Supreme, iar coloana din dreapta prezintă practicile Curților Supreme Administrative (coloana marcată cu litera „A”). Statele membre sunt prezentate în ordinea alfabetică a denumirii lor geografice în limba de origine. Statelor membre li s-a acordat un punct pentru fiecare indicator al calității hotărârilor judecătorești. Formarea profesională include pregătirea juridică a judecătorilor în ceea ce privește structura hotărârilor scrise (0,25 puncte), pregătirea juridică a judecătorilor Curților Supreme în ceea ce privește stilul de raționament al hotărârilor scrise (0,25 puncte) și pregătirea în ceea ce privește redactarea hotărârilor (la universitate, prin programul special de formare a judecătorilor sau la locul de muncă) (0,25 puncte). Se consideră că există o obligație de a utiliza un limbaj clar și simplu, indiferent dacă aceasta este impusă de lege, de reglementări sau de practica profesională (1 punct). Obligația de concizie este considerată a fi aplicabilă fie pe baza legii, fie pe baza regulamentelor sau a practicilor instanței (1 punct). Evaluarea calității hotărârilor judecătorești se referă la existența, la nivelul Curții Supreme, a unui mecanism intern de evaluare a calității generale a propriilor hotărâri (1 punct). IT, Corte Suprema di Cassazione: deși nu există un instrument procedural de clarificare a hotărârilor judecătorești, există situații în care anumite aspecte ale cauzei pot fi totuși clarificate în stadiul executării hotărârii în fața unui judecător competent. **DK și RO:** nu există date. Instanțe participante: **BE:** Cour de Cassation (Curtea de Casație) și Conseil d’Etat (Consiliul de Stat). **BG:** Върховен касационен съд (Curtea Supremă de Casație) și Върховен административен съд (Curtea Administrativă Supremă). **CZ:** Nejvyšší soud (Curtea Supremă) și Nejvyšší správní soud (Curtea Administrativă Supremă). **DE:** Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală). **EE:** Riikohus (Curtea Supremă). **IE:** Chúirt Uachtarach (Curtea Supremă). **EL:** Συμβούλιο της Επικρατείας (Consiliul de Stat). **ES:** Tribunal Supremo (Curtea Supremă). **FR:** Cour de Cassation (Curtea de Casație) și Conseil d’Etat (Consiliul de Stat). **HR:** Vrhovni sud (Curtea Supremă) și Visoki upravni sud (Curtea Administrativă de Apel). **IT:** Corte Suprema di Cassazione (Curtea de Casație) și Consiglio di Stato (Consiliul de Stat). **CY:** Ανώτατο Δικαστήριο (Curtea Supremă). **LV:** Augstākā tiesa (Curtea Supremă de Justiție) **LT:** Vyriausiasis administracinis teismas (Curtea Administrativă Supremă). **LU:** Cour de cassation (Curtea de Casație). **HU:** Kúria (Curtea Supremă). **MT:** Curtea de Apel. **NL:** Hoge Raad (Curtea Supremă) și Raad van State (Consiliul de Stat). **AT:** Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă) și Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă). **PL:** Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) și Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă). **PT:** Supremo Tribunal Administrativo (Curtea Administrativă Supremă). **SI:** Vrhovno sodišče (Curtea Supremă). **SK:** Najvyšší súd (Curtea Supremă) **FI:** Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă). **SE:** Högsta domstolen (Curtea Supremă) și Högsta förvaltningsdomstolen (Curtea Administrativă Supremă). **UK:** Curtea Supremă.

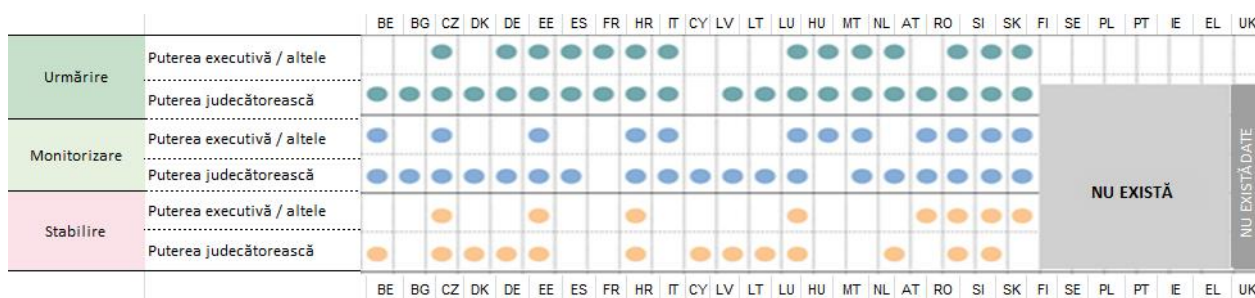
Figura 44: Standardele privind termenii (*) [sursa: Comisia Europeană ⁽¹⁰²⁾]

(*) Statele membre au primit 1 punct dacă sunt prevăzute standarde, indiferent de domeniu (civil/comercial, de contencios administrativ sau altele).

Figura 45 se concentrează asupra standardelor privind stocul de cauze restante, care constau în măsuri de reducere a întârzierii pentru a îmbunătăți ritmul de soluționare a cauzelor. Figura prezintă competențele diferitelor puteri ale statelor membre de a stabili, monitoriza și urmări standardele privind stocul de cauze restante. Figura 46 se concentrează asupra termenelor, care pot fi un instrument eficient de gestionare a sistemului judiciar, deoarece pot contribui la detectarea problemelor potențiale legate de eficiență și pot ajuta la identificarea soluțiilor (de exemplu resurse umane sau financiare suplimentare, reorganizarea procesului de gestionare a instanțelor, asistență temporară acordată unei instanțe).

Figura 45: Stabilirea și monitorizarea standardelor privind termenile (*) [sursa: Comisia Europeană ⁽¹⁰³⁾]

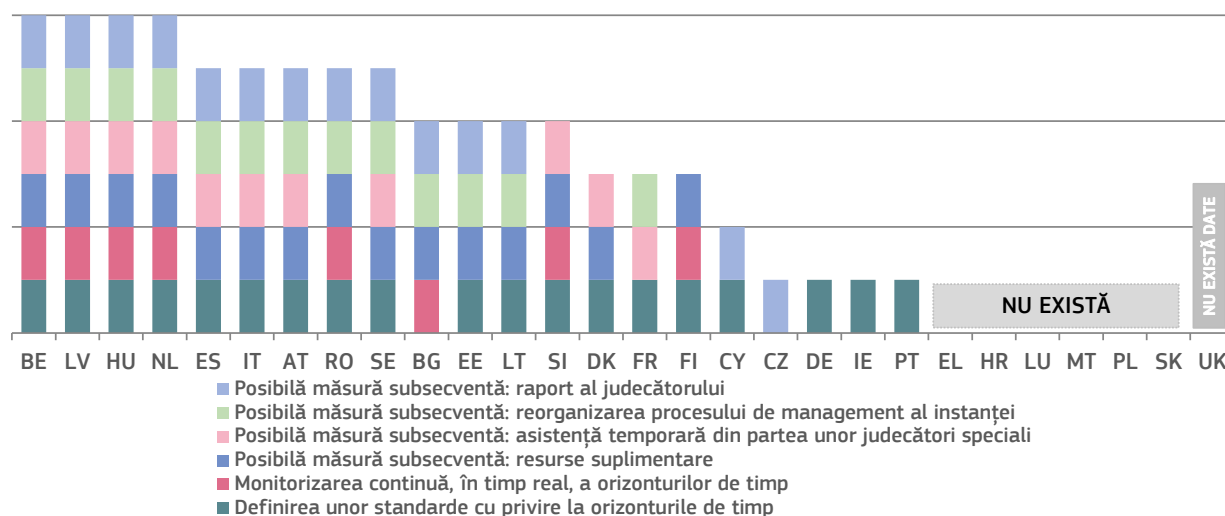

(*) „Puterea executivă” se referă la instituțiile aflate sub controlul direct sau indirect al guvernului. „Altele” se referă la Oficiul Național pentru Justiție din HU, condus de președintele său ales cu o majoritate calificată a Parlamentului dintre judecători, pentru o perioadă de nouă ani. „Puterea judiciară” include organisme precum președinții de instanță, consiliile judiciare, organisme ale judecătorilor. HU: Oficiul Național pentru Justiție este implicat în stabilirea, monitorizarea și urmărirea standardelor privind stocul de cauze restante.

¹⁰² Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

¹⁰³ Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

Figura 46: Orizonturile de timp: definire, monitorizare automată și urmărire (*) [sursa: Comisia Europeană ⁽¹⁰⁴⁾]

3.2.5. Rezumat privind calitatea sistemelor de justiție

Accesul facil, resursele suficiente, instrumentele de evaluare eficiente și standardele și practicile adecvate sunt factorii care contribuie la calitatea ridicată a sistemelor de justiție. Cetățenii și întreprinderile se așteaptă la hotărâri de înaltă calitate de la un sistem de justiție eficace ⁽¹⁰⁵⁾. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 dezvoltă examinarea comparativă a acestor factori.

Accesibilitate

Această ediție analizează elementele care contribuie la un sistem de justiție orientat către cetățeni:

- Aproape toate statele membre furnizează acces la **unele informații online** referitoare la sistemul lor judiciar, inclusiv un portal web centralizat, cu formulare online și educație interactivă privind drepturile legale (figura 20). Diferențele apar în conținutul informațiilor și în gradul de adecvare al acestora la nevoile oamenilor. De exemplu, în ceea ce privește posibilitatea de a calcula quantumul asistenței judiciare printr-o simulare online, un număr mai mare de state membre (13) decât în trecut oferă cetățenilor posibilitatea de a afla dacă sunt eligibili pentru asistență judiciară. Deși informațiile pentru vorbitorii altei limbi materne decât cea a instanței sunt disponibile în majoritatea statelor membre, situația nu este la fel de bună în cazul informațiilor care vizează în mod specific copiii și persoanele cu deficiențe de vedere sau de auz.
- **Disponibilitatea asistenței judiciare și nivelul taxelor judiciare** au un impact major asupra accesului la justiție, în special pentru persoanele care trăiesc în sărăcie. Figura 21 arată faptul că, în unele state membre, consumatorii ale căror venituri se află sub pragul de sărăcie stabilit de Eurostat nu vor beneficia de asistență judiciară. Cu toate acestea, comparativ cu anul trecut,

¹⁰⁴ Date pentru anul 2018, colectate în cooperare cu grupul de persoane de contact pentru sistemele de justiție naționale.

¹⁰⁵ Utilizarea inteligenței artificiale în sistemele de justiție a devenit o temă de actualitate. În aprilie 2018, Comisia a adoptat o Comunicare intitulată „Inteligența artificială pentru Europa”, [COM(2018) 237 final], în care a subliniat importanța investițiilor în domenii cheie de aplicare a acesteia, cum ar fi administrația publică, inclusiv sistemul de justiție. În următorii ani, tabloul de bord privind justiția în UE ar putea oferi o imagine de ansamblu asupra situației din statele membre în acest sens. Figurile 26 și 43 (dispoziții privind publicarea online a hotărârilor judecătorești și practici pentru calitatea hotărârilor judecătorești) prezintă deja date referitoare la factorii esențiali pentru dezvoltarea unei industrii robuste a „tehnologiei juridice” în Europa.

două dintre aceste state membre au făcut asistența judiciară mai accesibilă. În același timp, de-a lungul anilor, asistența judiciară a devenit mai puțin accesibilă în alte state membre. Nivelul taxelor judiciare (figura 22) a rămas în mare măsură stabil începând cu 2016, deși în mai multe state membre taxele judiciare au crescut ca proporție din cerere, în special pentru cererile cu valoare redusă, în urma creșterii taxei judiciare minime aplicabile. Dificultatea de a beneficia de asistență judiciară în combinație cu niveluri parțial semnificative ale taxelor judiciare în unele state membre ar putea avea un efect disuasiv asupra intenției persoanelor care trăiesc în sărăcie de a recurge la justiție.

- **Disponibilitatea mijloacelor electronice** în cursul procedurii judiciare contribuie la facilitarea accesului la justiție și la reducerea întârzierilor și a costurilor. Figura 23 arată că, în mai mult de jumătate din statele membre, depunerea electronică a cererilor nu este posibilă sau este posibilă numai într-o măsură limitată și că nu toate statele membre permit urmărirea online a desfășurării procedurilor judiciare.
- Majoritatea statelor membre dispun de standarde privind modul de **informare a părților în legătură cu evoluția cauzei lor**, calendarul instanței sau eventuale întârzieri (figura 24). În comparație cu anii precedenți, câteva state membre au îmbunătățit considerabil aceste standarde. Diferențele dintre statele membre se referă, în principal, la metodele utilizate. În timp ce unele state membre dispun de un sistem cu notificare automată prin e-mail sau prin SMS pentru transmiterea informațiilor despre întârzieri, orare sau desfășurarea generală a procedurilor, altele oferă pur și simplu acces online la informațiile despre cauză, iar altele lasă informarea la latitudinea instanțelor.
- Comparativ cu anii precedenți, **accesul online la hotărârile judecătorești** (figura 25) s-a îmbunătățit în special în ceea ce privește publicarea hotărârilor instanțelor supreme: 19 state membre publică toate hotărârile civile/comerciale și de contencios administrativ. Pentru prima dată, tabloul de bord privind justiția în UE prezintă publicarea hotărârilor judecătorești în materie penală. Astfel, se evidențiază că 19 state membre publică toate hotărârile în materie penală ale instanței supreme. Evoluțiile pozitive invită toate statele membre să își îmbunătățească în continuare sistemele, întrucât hotărârile instanței supreme joacă un rol important pentru coerența jurisprudențială. Având în vedere că diferitele modalități de publicare online (figura 26) ar putea facilita căutările jurisprudenței relevante, s-ar putea dezvolta în continuare soluțiile de etichetări cu cuvinte cheie și o mai bună utilizare a identificatorului european de jurisprudență (ECLI).
- Numărul statelor membre care promovează utilizarea voluntară a **metodelor alternative de soluționare a litigiilor** (SAL) (figura 27) pentru litigiile private continuă să crească în comparație cu anii precedenți. Acest lucru se realizează în principal prin introducerea mai multor stimulente pentru utilizarea SAL în diferite domenii de drept. Au fost luate în considerare și litigiile în contencios administrativ: mai puțin de jumătate din statele membre permit SAL în această materie.

Resursele

Sistemele de justiție de înaltă calitate din statele membre necesită niveluri suficiente de resurse financiare și umane, inclusiv investițiile necesare în infrastructura fizică și tehnică, o formare inițială și continuă adecvată, precum și o diversitate a judecătorilor, inclusiv din perspectiva asigurării echilibrului de gen. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 arată următoarele:

- În ceea ce privește **resursele financiare**, datele arată că, în ansamblu, în 2017, cheltuielile totale ale administrației publice consacrate instanțelor judecătorești au rămas în cea mai mare parte stabile în statele membre, existând totuși în continuare diferențe semnificative ale cuantumurilor efective, atât în EUR pe cap de locuitor, cât și ca procent din PIB, între statele membre (figurile 28 și 29). Cu toate acestea, mai puține state membre și-au majorat cheltuielile în 2017 comparativ cu 2016. Statele membre utilizează preponderent costuri istorice sau reale

pentru a determina resursele financiare pentru sistemul judiciar, puține dintre ele bazându-se pe volumul efectiv de cauze sau pe solicitările instanțelor (figura 30).

- Pentru prima dată, pe baza datelor colectate de Eurostat, tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 prezintă, de asemenea, **defalcarea cheltuielilor totale în diferite categorii**. Figura 31 arată diferențe semnificative între statele membre în ceea ce privește tendințele în materie de cheltuieli. Pe de o parte, în timp ce remunerațiile și salariile judecătorilor și ale personalului instanțelor judecătorești (inclusiv contribuțiile sociale) reprezintă cea mai mare parte a cheltuielilor în majoritatea statelor membre, investițiile în active fixe, cum ar fi clădirile instanțelor și software-ul, sunt foarte scăzute și chiar absente în unele cazuri. Pe de altă parte, cheltuielile cu costurile de funcționare (de exemplu, închirieri de clădiri, asistență judiciară și alte consumabile) sunt considerabil mai mari în unele state membre (figura 31).
- **Femeile** reprezintă o majoritate largă în rândul judecătorilor. În instanțele de gradul unu și doi, cei mai mulți judecători sunt femei în majoritatea statelor membre (figura 33). Totuși, proporția este inversă la Curțile Supreme, unde femeile reprezintă sub 50 % din totalul judecătorilor în majoritatea statelor membre (figura 34). Cu toate acestea, proporția judecătorilor de sex feminin din cadrul Curților Supreme a crescut din 2010 în majoritatea statelor membre.
- În ceea ce privește **formarea judecătorilor**, în timp ce majoritatea statelor membre oferă cursuri de formare continuă în legislația UE, în legislația unui alt stat membru și în materie de competențe judiciare (profesionalismul judecătorului), mai puține oferă formare în materie de competențe IT, gestionarea instanțelor și etică judiciară (figura 37). În ceea ce privește formarea în materie de comunicare cu părțile aparținând unei categorii vulnerabile, se pare că există îmbunătățiri în ceea ce privește tratamentul copiilor, al persoanelor cu deficiențe de vedere sau de auz și al victimelor violenței bazate pe gen (figura 38), dar mai puțin în ceea ce privește tratamentul solicitanților de azil. Mai puțin de jumătate din statele membre oferă formare pentru creșterea gradului de conștientizare și a capacității de combatere a știrilor false și de soluționare a problemelor legate de platformele de comunicare socială.

Instrumente de evaluare

- **Monitorizarea și evaluarea** activităților instanțelor (figura 39) există în toate statele membre. În general, acestea includ diverși indicatori de performanță și calitate și rapoarte periodice. Aproape toate statele membre monitorizează numărul și durata procedurilor judiciare și au sisteme de evaluare periodică. În comparație cu anii anteriori, mai multe state membre au extins monitorizarea la elemente mai specifice, iar unele dintre acestea au implicat personal specializat al instanțelor pentru asigurarea calității.
- Multe state membre mai au de implementat **sistemele TIC de gestionare a cauzelor** la potențialul complet și nu s-au realizat îmbunătățiri în comparație cu anii precedenți (figura 40). Aceste sisteme servesc diferite scopuri, inclusiv generarea de statistici, și trebuie să fie implementate în mod sistematic în întregul sistem de justiție. Anumite state membre dispun de sisteme de avertizare timpurie pentru a detecta deficiențele sau cazurile de nerespectare a standardelor de prelucrare a cauzelor, ceea ce permite găsirea de soluții oportune. În unele state membre, nu este încă posibil să se asigure colectarea datelor la nivel național în toate domeniile justiției.
- **Utilizarea sondajelor** în rândul justițiabililor și al membrilor profesiilor juridice (figura 41) a scăzut, un număr tot mai mare de state membre optând să nu efectueze sondaje. Accesibilitatea, serviciul pentru clienți, audierea și judecarea în instanță, precum și încrederea generală în sistemul de justiție au rămas subiecte cheie ale sondajelor, dar numai câteva state membre au formulat întrebări despre deservirea grupurilor cu nevoi speciale și gradul de conștientizare a drepturilor. Aproape toate statele membre care au utilizat sondaje au asigurat și efectuarea de acțiuni subsecvente (figura 42), deși amploarea monitorizării a continuat să

difere foarte mult. Rezultatele sondajelor au fost, în general, făcute publice și incluse în rapoarte, permițând, în majoritatea statelor membre, identificarea necesității de modificare a legislației.

Standarde

Standardele pot îmbunătăți calitatea sistemelor de justiție. Prezenta ediție continuă să examineze mai detaliat anumite standarde menite să îmbunătățească termenele procedurilor și informațiile furnizate părților. Pentru prima dată, tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 prezintă, de asemenea, date cu privire la standardele referitoare la calitatea hotărârilor judecătorești.

- Pe baza datelor colectate de ACA-Europa și de NPSJC, figura 43 arată că standardele referitoare la **calitatea hotărârilor judecătorești** diferă considerabil între statele membre și, în unele state membre, chiar și între instanțele luate în considerare. Cu toate acestea, majoritatea statelor membre oferă o formă de pregătire profesională pentru judecători în ceea ce privește structura, stilul motivării și redactarea hotărârilor judecătorești.

În majoritatea statelor membre, **structura și motivarea hotărârilor judecătorești** includ elemente prestabilite. În plus, în unele state membre, justițiabilii au acces la mecanisme prin care pot obține clarificări cu privire la hotărârile judecătorești, ceea ce constituie o practică interesantă de îmbunătățire a sistemelor de justiție în sensul orientării către cetățeni.

Curțile Supreme care utilizează **instrumente de autoevaluare a calității** hotărârilor lor reprezintă o minoritate, deși o astfel de practică, utilizată cu respectarea independenței sistemului judiciar, ar putea permite îmbunătățiri.

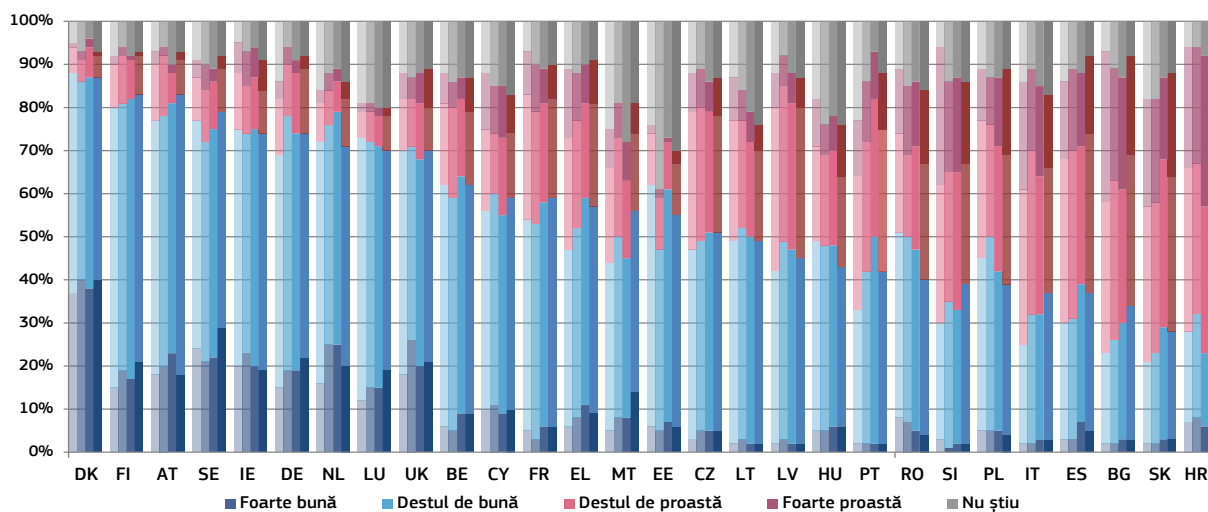
- Majoritatea statelor membre utilizează **standarde privind termenele**. Cu toate acestea, anumite state membre care se confruntă cu probleme deosebite privind eficiența nu utilizează în prezent astfel de standarde. Standardele referitoare la stocul de cauze restante nu sunt încă la fel de răspândite precum cele prin care se stabilesc termenele (de exemplu, perioada fixă de timp dintre înregistrarea unei cauze până la primul termen de judecată) și orizonturile de timp (de exemplu, cele prin care se stabilește rata cauzelor care urmează să fie finalizate într-o anumită perioadă de timp) (figura 44).
- Standardele privind **stocul de cauze restante** reprezintă un instrument util care poate contribui la o mai bună gestionare a cauzelor și la creșterea eficienței. Figura 45 arată că stocul de cauze restante sunt stabilite în mare parte numai de către sistemul de justiție sau în cooperare cu executivul. Monitorizarea și acțiunile subsecvente intră, în principal, în responsabilitatea sistemului judiciar, în timp ce, în unele state membre, executivul joacă un anumit rol și în etapele de monitorizare și întreprindere a acțiunilor subsecvente.
- Deși majoritatea statelor membre au standarde privind **orizonturile de timp** (figura 46), doar câteva au mecanisme de monitorizare continuă pentru **orizonturile de timp** definite în prealabil. Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 arată că majoritatea statelor membre alocă resurse suplimentare pentru măsurile subsecvente, dar că acestea diferă totuși ca domeniu de aplicare. Cea mai răspândită măsură subsecventă este reorganizarea procesului de gestionare a instanțelor, asistența temporară acordată de către judecători speciali fiind prevăzută doar de puține state membre.

3.3. Independența

Independența sistemului judiciar este o cerință care derivă din principiul protecției jurisdicționale efective menționat în articolul 19 din TUE și din dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe, consacrat în Carta drepturilor fundamentale a UE (articolul 47) ⁽¹⁰⁶⁾. Aceasta garantează echitatea, predictibilitatea și securitatea sistemului juridic, care sunt elemente vitale pentru statul de drept și un mediu de investiții atractiv. Faptul că un sistem judiciar este perceput ca fiind independent reprezintă un factor de natură să stimuleze creșterea economică, în timp ce existența unei percepții conform căreia sistemul judiciar este lipsit de independență poate descuraja investițiile. În plus față de indicatorii din diverse surse privind independența judiciară percepută, tabloul de bord prezintă o serie de indicatori privind modul în care sunt organizate sistemele de justiție pentru a proteja independența judiciară în anumite tipuri de situații în care aceasta ar putea fi amenințată. Reflectând contribuția Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare (RECJ), a Rețelei președinților Curților Supreme de Justiție ale UE (NPSJC) și a Asociației Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din Uniunea Europeană (ACA-Europa), tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 prezintă indicatori noi sau actualizați privind garanțiile juridice aplicabile procedurilor disciplinare pentru judecători și numirii judecătorilor-membri ai Consiliilor Judiciare, precum și privind organizarea parchetelor.

3.3.1. Percepția asupra independenței sistemului judiciar

Figura 47: Percepția asupra independenței instanțelor și judecătorilor în rândul publicului larg (*) [sursa: Eurobarometru ⁽¹⁰⁷⁾ — culori deschise: 2016, 2017 și 2018, culori închise: 2019].

(*) Statele membre sunt ordonate mai întâi după procentul respondenților care au afirmat că independența instanțelor și a judecătorilor este foarte bună sau destul de bună (total bună); dacă unele state membre au același procent din total bună, acestea sunt ordonate apoi după procentul respondenților care au afirmat că independența instanțelor și a judecătorilor este destul de proastă sau foarte proastă (total proastă); dacă unele state membre au același procent din total bună și total proastă, acestea sunt ordonate după procentul respondenților care au afirmat că independența instanțelor și a judecătorilor este foarte bună; dacă unele state membre au același procent din total bună, total proastă și foarte bună, acestea sunt ordonate după procentul respondenților care au afirmat că independența instanțelor și a judecătorilor este foarte proastă.

¹⁰⁶ A se vedea <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=RO>.

¹⁰⁷ Sondajul Eurobarometru FL474, desfășurat între 9 și vineri, 11 ianuarie 2019. Răspunsuri la întrebarea: „În opinia dumneavoastră, cum ați evalua sistemul de justiție din (țara noastră) din punctul de vedere al independenței instanțelor și judecătorilor? Considerați că este foarte bun, destul de bun, destul de prost sau foarte prost?”, a se vedea: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_ro.

Figura 48 prezintă principalele motive indicate de respondenți pentru lipsa de independență percepută a instanțelor și a judecătorilor. Respondenții din rândul publicului larg care au evaluat independența sistemului de justiție ca fiind „destul de proastă” sau „foarte proastă” au avut posibilitatea de a alege dintre trei motive care să explice calificativul acordat. Statele membre sunt enumerate în aceeași ordine ca în figura 47.

Figura 48: Principalele motive ale lipsei de independență percepute de publicul larg (procentul din totalitatea respondenților — o valoare mai mare înseamnă mai multă influență) [sursa: Eurobarometru (¹⁰⁸)]

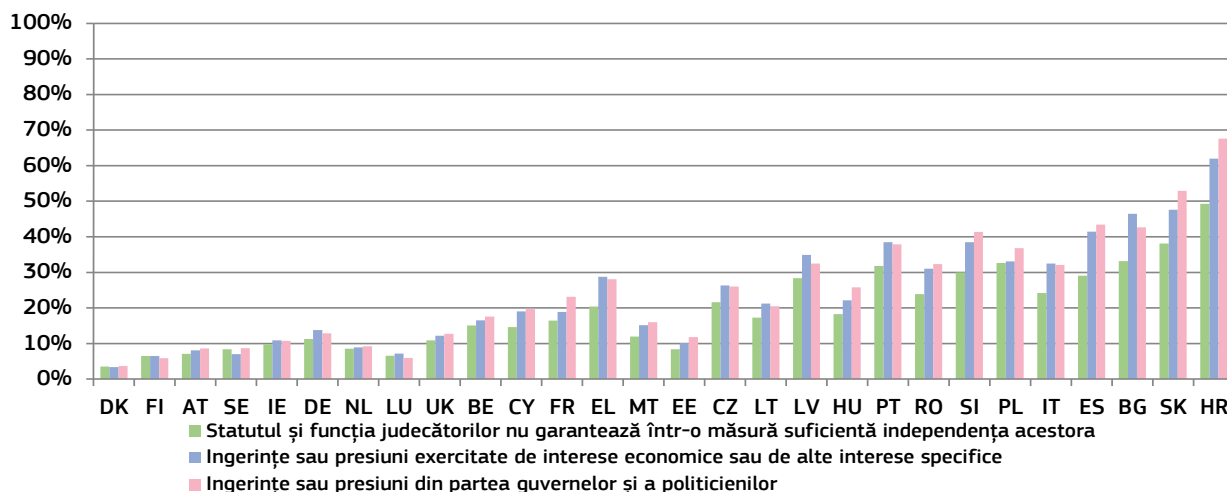
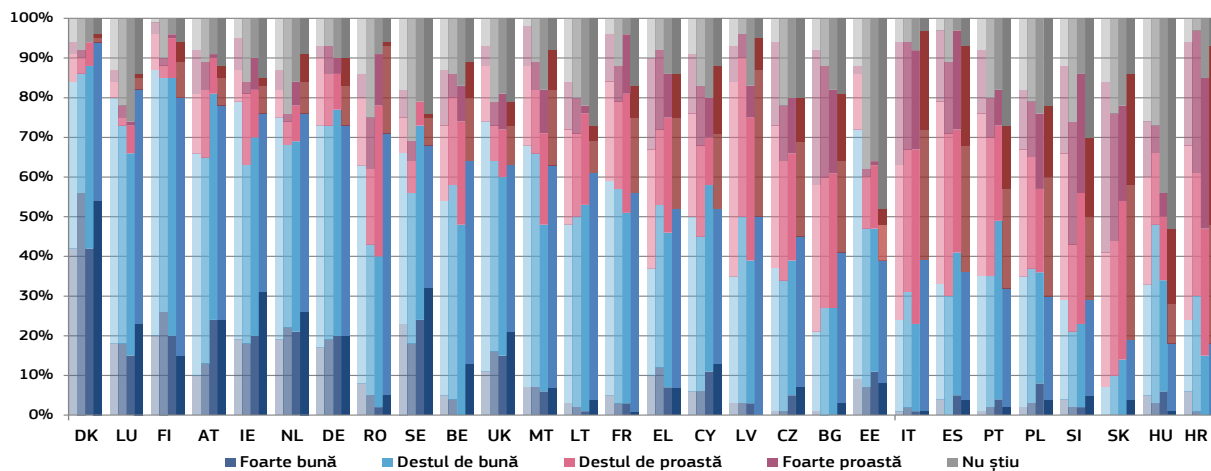

Figura 49: Percepția în rândul întreprinderilor asupra independenței instanțelor și judecătorilor (*) [sursa: Eurobarometru (¹⁰⁹) — culori deschise: 2016, 2017 și 2018, culori închise: 2019].

(*) Statele membre sunt ordonate mai întâi după procentul respondenților care au afirmat că independența instanțelor și a judecătorilor este foarte bună sau destul de bună (total bună); dacă unele state membre au același procent din total bună, acestea sunt ordonate apoi după procentul respondenților care au afirmat că independența instanțelor și a judecătorilor este destul de proastă sau foarte proastă (total proastă); dacă unele state membre au același procent din total bună și total proastă, acestea sunt ordonate după procentul respondenților care au afirmat

¹⁰⁸ Sondajul Eurobarometru FL474, răspunsuri la întrebarea: „Ați putea să spuneți în ce măsură fiecare dintre următoarele motive explică evaluarea dumneavoastră cu privire la independența sistemului de justiție din (țara noastră): foarte mult, într-o oarecare măsură, nu chiar, deloc?”.

¹⁰⁹ Sondajul Eurobarometru FL475, desfășurat între 7 ianuarie și miercuri, 16 ianuarie 2019. Răspunsuri la întrebarea: „În opinia dumneavoastră, cum ați evalua sistemul de justiție din (țara noastră) din punctul de vedere al independenței instanțelor și judecătorilor? Considerați că este foarte bun, destul de bun, destul de prost sau foarte prost?”, a se vedea: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/effective-justice/eu-justice-scoreboard_ro.

că independența instanțelor și a judecătorilor este foarte bună; dacă unele state membre au același procent din total bună, total proastă și foarte bună, acestea sunt ordonate după procentul respondenților care au afirmat că independența instanțelor și a judecătorilor este foarte proastă.

Figura 50 prezintă principalele motive indicate de respondenți pentru lipsa de independență percepută a instanțelor și a judecătorilor. Respondenții din rândul întreprinderilor care au evaluat independența sistemului de justiție ca fiind „destul de proastă” sau „foarte proastă” au avut posibilitatea de a alege dintre trei motive care să explice calificativul acordat. Statele membre sunt enumerate în aceeași ordine ca în figura 49.

Figura 50: Principalele motive ale lipsei de independență percepute de întreprinderi (procentul din totalitatea respondenților — o valoare mai ridicată înseamnă o influență mai mare) [sursa: Eurobarometru (¹¹⁰)]

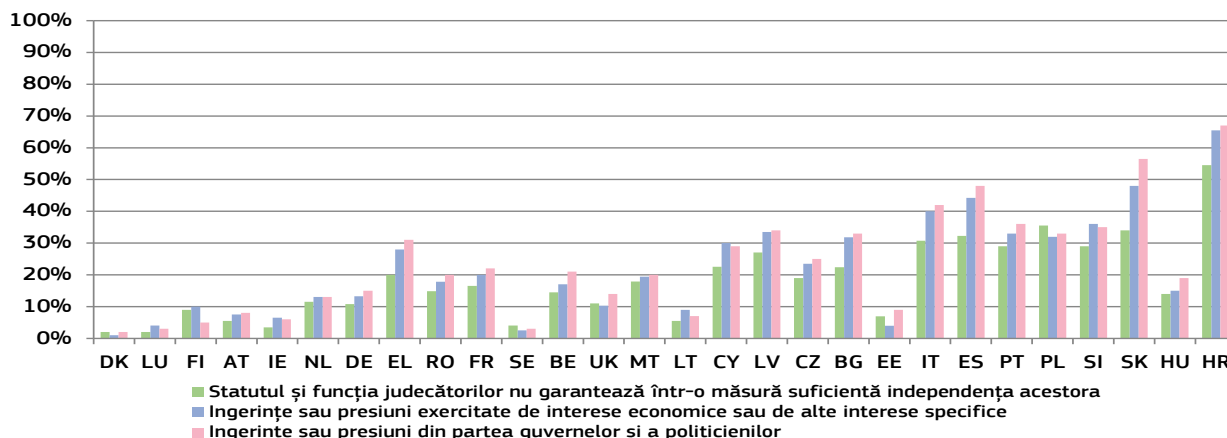
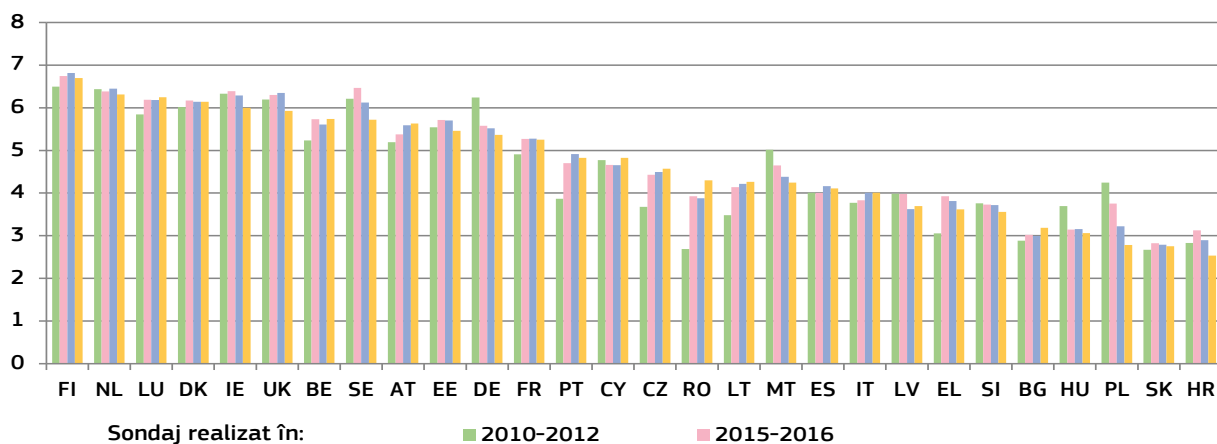

Figura 51: FORUMUL ECONOMIC MONDIAL: Percepția în rândul întreprinderilor cu privire la independența sistemului judiciar (percepție — o valoare mai mare înseamnă o percepție mai bună) [sursa: Forumul Economic Mondial (¹¹¹)]

¹¹⁰ Sondajul Eurobarometru FL475; răspunsuri la întrebarea: „Ați putea să spuneți în ce măsură fiecare dintre următoarele motive explică evaluarea dumneavoastră cu privire la independența sistemului de justiție din (țara noastră): foarte mult, într-o oarecare măsură, nu chiar, deloc?”

¹¹¹ Forumul Economic Mondial își bazează indicatorul pe răspunsurile la întrebarea: „În țara dumneavoastră, cât de independent este sistemul judiciar de influențele exercitate de guvern, de persoane sau de întreprinderi? [1 = nu este deloc independent; 7 = complet independent]”. Răspunsurile la sondaj au fost furnizate de un eșantion reprezentativ de întreprinderi care își desfășoară activitatea în principalele sectoare ale economiei (agricultură, industria prelucrătoare, industria neprelucrătoare și servicii) din toate statele membre în cauză. Sondajul este administrat în diferite formate, inclusiv prin interviuri față în față ori discuții telefonice cu manageri, prin intermediul formularelor pe suport de hârtie trimise prin poștă, precum și prin sondaje online. A se vedea <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>

3.3.2. Independența structurală

Pentru a garanta independența structurală, sunt necesare norme, în special în ceea ce privește compunerea instanței, numirea, durata funcției, precum și cauzele de abținere, de recuzare și de revocare a membrilor săi, care să permită înlăturarea oricărei îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea instanței respective în privința unor elemente exterioare și la imparțialitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă (¹¹²).

Au fost elaborate standarde europene, în special de către Consiliul Europei, de exemplu în *Recomandarea Consiliului Europei din 2010 privind judecătoria: independență, eficiență și responsabilități* (¹¹³). Tabloul de bord prezintă o serie de indicatori privind modul în care sunt organizate sistemele de justiție pentru a proteja independența judiciară.

Pentru prima dată, această ediție a tabloului de bord include indicatori privind organismele și autoritățile implicate în procedurile disciplinare pentru judecători (figurile 52 și 53) și, la fel ca anul trecut, prezintă un indicator referitor la numirea judecătorilor-membri ai consiliilor judiciare (figura 54) (¹¹⁴). Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 își extinde prezentarea modului în care sunt gestionate și organizate parchetele în statele membre (figurile 55, 56 și 57) (¹¹⁵). Figurile prezintă cadrele naționale așa cum au fost ele în vigoare în decembrie 2018.

Figurile prezentate în tabloul de bord nu oferă o evaluare și nici nu prezintă date cantitative privind eficacitatea garanțiilor. Intenția nu este ca acestea să reflecte complexitatea și detaliile garanțiilor. Stabilirea mai multor garanții nu asigură, în sine, eficacitatea unui sistem de justiție. Ar trebui remarcat, de asemenea, că punerea în aplicare a politicilor și a practicilor de promovare a integrității și de prevenire a corupției în cadrul sistemului judiciar este esențială și pentru garantarea independenței sistemului judiciar. În cele din urmă, protecția eficientă a independenței sistemului judiciar necesită o cultură a integrității și imparțialității, însușită de magistrați și respectată de întreaga societate.

¹¹² A se vedea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 25 iulie 2018, *LM*, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, punctul 66. A se vedea, de asemenea, punctele 46 și 47 din *Recomandarea CM/Rec(2010) 12* privind judecătoria: Independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 17 noiembrie 2010), și expunerea de motive a acesteia, care prevede că autoritatea care ia decizii privind selecția și cariera judecătorilor ar trebui să fie independentă de puterile executivă și legislativă. În vederea garantării independenței acesteia, cel puțin jumătate din membrii autorității ar trebui să fie judecători aleși de colegii lor. Cu toate acestea, în cazul în care există dispoziții constituționale sau alte dispoziții legale conform cărora șeful statului, guvernul sau puterea legislativă ia decizii cu privire la selecția și cariera judecătorilor, ar trebui să se desemneze o autoritate independentă și competentă, formată în proporție substanțială din membri ai puterii judiciare (fără a aduce atingere normelor aplicabile consiliilor judiciare cuprinse în capitolul IV), care să emită recomandări sau puncte de vedere pe care autoritatea relevantă împuternicită să facă numiri să le pună în practică.

¹¹³ A se vedea *Recomandarea CM/Rec(2010)12* privind judecătoria: independența, eficiența și responsabilitățile, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 17 noiembrie 2010, și expunerea de motive a acesteia [denumită în continuare „*Recomandarea CM/Rec(2010)12*”].

¹¹⁴ Figurile se bazează pe răspunsurile la un chestionar actualizat, elaborat de Comisie în strânsă colaborare cu RECJ. Răspunsurile la chestionarul actualizat trimise de statele membre în care nu există consilii judiciare, care nu sunt membre ale RECJ sau a căror apartenență la RECJ a fost suspendată (CZ, DE, EE, CY, LU, AT, PL și FI) au fost obținute în cooperare cu Rețeaua președinților Curților Supreme de Justiție din UE.

¹¹⁵ Figurile se bazează pe răspunsurile la un chestionar actualizat elaborat de Comisie în strânsă colaborare cu Grupul de experți privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

Procedurile disciplinare pentru judecători se numără printre cele mai delicate situații legate de independența justiției. Potrivit Curții de Justiție a Uniunii Europene, „[c]erința de independență judiciară impune, de asemenea, ca regimul disciplinar al celor care au îndatorirea de a judeca să prezinte garanțiile necesare pentru a evita orice risc de utilizare a unui astfel de regim ca sistem de control politic al conținutului deciziilor judiciare.”⁽¹¹⁶⁾ Ansamblul de garanții identificate de Curtea de Justiție ca fiind esențiale pentru menținerea independenței puterii judecătorești include norme care definesc atât comportamentele ce constituie încălcări disciplinare, cât și sancțiunile aplicabile în mod concret, norme care prevăd intervenția unei instanțe independente în conformitate cu o procedură care garantează pe deplin drepturile consacrate la articolele 47 și 48 din cartă, în special dreptul la apărare, și norme care consacră posibilitatea de a contesta în justiție deciziile organelor disciplinare⁽¹¹⁷⁾. Curtea de Justiție a statuat că „articolul 267 TFUE conferă instanțelor naționale cea mai largă posibilitate de a sesiza Curtea [...] în orice moment al procedurii pe care îl consideră adecvat”⁽¹¹⁸⁾. Curtea a adăugat că orice normă națională care împiedică această posibilitate „pentru a evita [...] aplicarea unor sancțiuni disciplinare [...] aduce atingere prerogativelor recunoscute instanțelor naționale prin articolul 267 TFUE și, în consecință, eficacității cooperării dintre Curte și instanțele naționale, instituită prin mecanismul trimiterii preliminare”⁽¹¹⁹⁾. Ulterior, Curtea a statuat că „[c]onstituie o garanție inerentă a independenței judecătorilor faptul de a nu fi expuși unor sancțiuni disciplinare pentru [transmiterea către Curte a unei cereri] de decizie preliminară”⁽¹²⁰⁾.

Potrivit standardelor Consiliului European, procedurile disciplinare pot fi demarate în cazul în care judecătorii nu reușesc să își îndeplinească obligațiile într-o manieră eficientă și adecvată⁽¹²¹⁾. Nu poate fi antrenată răspunderea civilă sau disciplinară a unui judecător pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluare a probelor, cu excepția cazurilor de re-credință și gravă neglijență⁽¹²²⁾. În plus, procedurile disciplinare ar trebui să fie efectuate de către o autoritate independentă sau o instanță judecătorească, cu toate garanțiile unui proces echitabil. Judecătorul care face obiectul unei proceduri disciplinare ar trebui să aibă dreptul de a contesta decizia și sancțiunea. Sancțiunile disciplinare trebuie să fie proporționale cu abaterea comisă⁽¹²³⁾.

Figura 52 prezintă o imagine de ansamblu a autorităților care decid cu privire la sancțiunile disciplinare pentru judecătorii din instanțele ordinare, care pot fi: (a) autorități independente obișnuite, cum ar fi instanțele (Curtea Supremă, Curtea Administrativă sau Președintele Curții) sau Consiliile Judiciare; sau (b) alte autorități ai căror membri sunt desemnați în mod expres de către Consiliul Judiciar, de către organismele judecătorilor sau de către puterea executivă pentru a decide în ceea ce privește procedurile disciplinare pentru judecători.

¹¹⁶ A se vedea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 25 iulie 2018, *LM*, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, punctul 67.

¹¹⁷ A se vedea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 25 iulie 2018, *LM*, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, punctul 67.

¹¹⁸ A se vedea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 5 iulie 2016, *Ognyanov*, C-614/14, ECLI:EU:C:2016:514, punctul 17.

¹¹⁹ A se vedea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 5 iulie 2016, *Ognyanov*, C-614/14, ECLI:EU:C:2016:514, punctul 25.

¹²⁰ A se vedea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 12 februarie 2019, *RH*, C-8/19, ECLI:EU:C:2019:110, punctul 47.

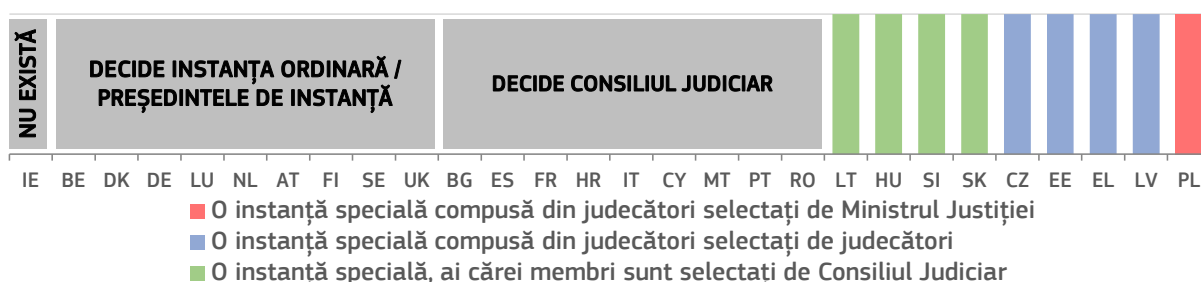
¹²¹ Recomandarea CM/Rec(2010)12, punctul 69.

¹²² Recomandarea CM/Rec(2010)12, punctul 66.

¹²³ Recomandarea CM/Rec(2010)12, punctul 69.

Figura 52: Autoritatea care decide cu privire la sancțiunile disciplinare pentru judecători

(*) ⁽¹²⁴⁾

(*) **BG:** Președintele Curții poate impune sancțiuni disciplinare ușoare. **CZ:** cauzele disciplinare sunt examinate de camerele disciplinare ale Curții Administrative Supreme. Membrii sunt propuși de președintele Curții de pe o listă de judecători și sunt aleși prin tragere la sorți. **DK:** organul de decizie este Curtea de punere sub acuzare și revizuire, ai cărei membri sunt propuși de mai mulți actori (sistemul judiciar, firmele de avocatură și organizații publice) și numiți de Ministerul Justiției în urma recomandării Consiliului de numire a judecătorilor (organism independent). **DE:** măsurile disciplinare pot fi aplicate prin proceduri disciplinare oficiale (secțiunea 63 din Legea germană privind sistemul judiciar) de către instanțele funcției publice („Dienstgerichte der Länder” pentru judecătorii landurilor și „Dienstgericht des Bundes” pentru judecătorii federali), care sunt organe speciale din cadrul instanțelor ordinare. Membrii acestor organe sunt numiți de judecătorii („Präsidium”) instanței respective (instanța regională superioară sau instanța regională ori Curtea Federală de Justiție). Măsurile disciplinare mai puțin severe, cum ar fi mustrarea, pot fi emise printr-o hotărâre disciplinară (Secțiunea 64 din Legea germană privind sistemul judiciar) fie de către un președinte de instanță, fie de către Ministerul Justiției (atât la nivelul landurilor, cât și la nivel federal). **EE:** cauzele disciplinare sunt examinate de Camera Disciplinară a Judecătorilor, numită de Curtea Supremă și de adunarea generală a tuturor judecătorilor estonieni. **IE:** judecătorii nu sunt supuși unui organ disciplinar sau unui regim disciplinar special, activitatea acestora fiind reglementată de procedura prevăzută de Constituție potrivit căreia un judecător poate fi revocat din funcție pentru încălcări sau incapacități declarate în urma rezoluțiilor adoptate de ambele camere ale Parlamentului (Oireachtas) care solicită revocarea judecătorului în cauză. **EL:** autoritatea disciplinară asupra judecătorilor este exercitată, în prima și a doua instanță, de consilii formate din judecători de rang superior ai instanțelor ordinare, aleși prin tragere la sorți. Autoritatea disciplinară asupra judecătorilor de rang înalt este exercitată de Consiliul Disciplinar Suprem. **LV:** cauzele disciplinare sunt examinate de Comitetul Judiciar Disciplinar, ai cărui membri sunt numiți de adunarea generală a judecătorilor. **ES:** deciziile disciplinare privind abaterile disciplinare minore sunt luate de camera de guvernanță a instanței respective din locul unde activează judecătorul care face obiectul procedurii disciplinare (Înalta Curte de Justiție, Curtea Națională și Curtea Supremă). **LT:** în primă instanță, organul de decizie este Curtea Judiciară de Onoare, ai cărei membri și președinte (judecător, ales de Consiliul Judiciar) sunt stabiliți printr-o hotărâre a Consiliului Judiciar. Acest organ este compus din șase judecători selectați și numiți de Consiliul Judiciar, din doi membri numiți de Președintele Republicii și din doi membri numiți de președintele Seimas (Parlamentul). În a doua instanță, deciziile sunt luate de Curtea Supremă. **HU:** cauzele disciplinare sunt examinate de Tribunalul Funcției Publice, desemnat de Consiliul Judiciar. **MT:** organul de decizie este Comisia pentru administrarea justiției. **PL:** Ministrul Justiției selectează judecătorii disciplinari după o consultare fără caracter obligatoriu cu Consiliul Judiciar Național. **SI:** instanța disciplinară este desemnată de Consiliul Judiciar, membrii săi fiind numiți din rândul membrilor Consiliului însuși și din rândul judecătorilor propuși de Curtea Supremă. **SK:** organele disciplinare sunt numite de Consiliul Judiciar. În ceea ce privește președintele și vicepreședintele Curții Supreme, Curtea Constituțională este instanța competentă pentru procedurile disciplinare. **SE:** un judecător permanent poate fi revocat din funcție doar dacă a săvârșit o infracțiune gravă sau și-a neglijat în mod repetat îndatoririle și, prin urmare, s-a dovedit a fi în mod vădit inapt să dețină funcția. În cazul în care decizia de revocare din funcție a judecătorului a fost luată de o altă autoritate decât de o instanță (practic, de către Consiliul național disciplinar), judecătorul în cauză poate solicita unei instanțe să revizuiască respectiva decizie. **UK (EN și WL):** președintele Curții Supreme (Lord Chief Justice), cu acordul Lordului cancelar (Lord Chancellor), are competența de a adresa judecătorului în cauză o recomandare formală, un avertisment formal sau o mustrare, respectiv de a-l suspenda din funcție în anumite circumstanțe. **UK (NI):** cauzele disciplinare sunt judecate de președintele Curții Supreme (Lord Chief Justice) și de Ombudsmanul pentru numiri judiciare.

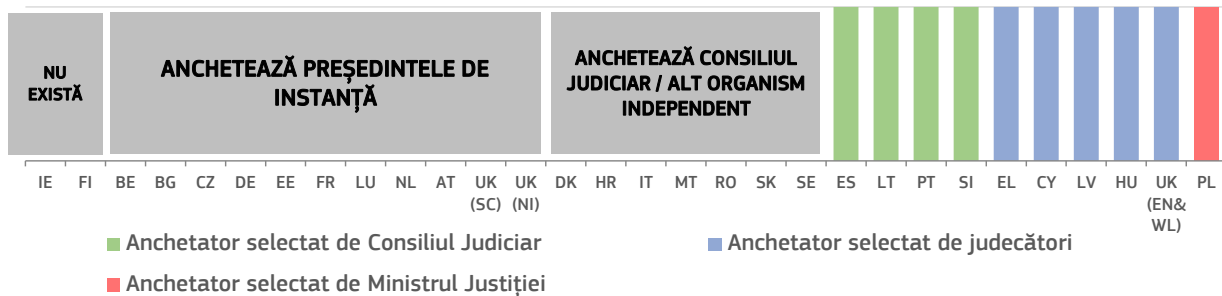
Figura 53 prezintă o imagine de ansamblu a organelor de anchetă care efectuează ancheta oficială în cadrul procedurilor disciplinare pentru judecători. Nu se referă la anchetele preliminare prin care se decide dacă se demarează sau nu o procedură disciplinară formală. Faza de anchetă este o etapă deosebit de delicată în cadrul procedurilor disciplinare, care poate afecta independența justiției. Competența de anchetare poate fi exercitată: (a) de autorități independente ordinare, cum ar fi președinții de instanță sau consiliile judiciare, sau (b) de alți anchetatori, desemnați în mod

124

Datele sunt colectate prin intermediul unui chestionar actualizat, elaborat de Comisie în strânsă cooperare cu RECJ. Răspunsurile la chestionarul actualizat trimise de statele membre în care nu există consilii judiciare, care nu sunt membre ale RECJ sau a căror apartenență la RECJ a fost suspendată au fost obținute în cooperare cu NPSC.

special – de către Consiliul Judiciar, judecători sau alte autorități – pentru desfășurarea de investigații în cadrul procedurilor disciplinare pentru judecători.

Figura 53: Anchetatorul responsabil cu procedurile disciplinare formale pentru judecători (*) ⁽¹²⁵⁾

(*) **BG:** ancheta este condusă de șeful administrativ relevant al instanței sau al Colegiului judecătorilor de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii din Bulgaria. **CZ:** Ministrul Justiției poate efectua, de asemenea, unele anchete preliminare pentru a pregăti moțiunea de inițiere a procedurii disciplinare, în general prin consultare președintele instanței de care aparține judecătorul în cauză. **DK:** ancheta este condusă de Procurorul General. **DE:** nu există o etapă formală prealabilă anchetei. În cazul ordinelor disciplinare, care privesc măsuri disciplinare mai puțin severe, cum ar fi mustrarea, faptele sunt evaluate de președintele instanței și de cea mai înaltă autoritate a funcției publice (de obicei Ministerul Justiției, atât la nivelul landurilor, cât și la nivel federal). Cea mai înaltă autoritate a funcției publice decide dacă va introduce o procedură disciplinară în instanță. În continuare, instanța efectuează investigații oficiale. **EE:** președintele unei instanțe sau cancelarul justiției (Ombudsmanul) poate conduce ancheta. **IE:** judecătorii nu sunt supuși unui organ disciplinar sau unui regim disciplinar special, activitatea acestora fiind reglementată de procedura prevăzută de Constituție potrivit căreia un judecător poate fi revocat din funcție pentru încălcări sau incapacități declarate în urma rezoluțiilor adoptate de ambele camere ale Parlamentului (Oireachtas) care solicită revocarea judecătorului în cauză. **EL:** instanțe civile și penale: organul de inspecție judiciară, ai cărui membri sunt aleși dintre judecători prin tragere la sorți. Instanțe administrative: anchetatorul este ales prin tragere la sorți din rândul membrilor Consiliului de Stat. **ES:** promotorul acțiunii disciplinare este numit de Consiliul General al Magistraturii; promotorul este selectat dintr-un grup de judecători ai Curții Supreme și magistrați cu peste 25 de ani de experiență juridică, dar exercită exclusiv funcțiile de promotor în timpul mandatului său. **IT:** Procurorul General de pe lângă Curtea Supremă (care este membru al Consiliului Judiciar) are dreptul de a conduce ancheta. **CY:** ancheta este condusă de judecătorul de instrucție numit de Curtea Supremă. **LV:** ancheta este condusă de Comitetul Judiciar Disciplinar. **HU:** ancheta este condusă de comisarul disciplinar, numit de Tribunalul Funcției Publice (instanța disciplinară). **LT:** ancheta este condusă de Comisia de etică și disciplină judiciară, ai cărei membri și președinte (aleși de Consiliul Judiciar) sunt stabiliți printr-o hotărâre a Consiliului Judiciar, este compus din patru judecători numiți de Consiliul Judiciar, doi membri numiți de Președintele Republicii și un membru numit de președintele Seimas (Parlamentul). Președintele Comisiei de etică și disciplină judiciară are dreptul să delege președintelui instanței de care aparține judecătorul sau președintelui instanței superioare conducerea anchetei și prezentarea rezultatelor acesteia. **MT:** ancheta este condusă de Comisia pentru administrarea justiției. **NL:** ancheta este condusă de Procurorul General. **PL:** în cazul anchetelor privind faptele judecătorilor din instanțele ordinare, Ministrul Justiției desemnează un ofițer disciplinar și doi adjuncți (aceștia pot, la rândul lor, să-și numească proprii adjuncți din rândul unor candidați propuși de judecători, dar în anumite circumstanțe pot numi și adjuncți pe care îi aleg în mod liber). Ministrul Justiției poate prelua conducerea oricărei anchete în curs prin numirea unui ofițer disciplinar ad-hoc al Ministrului Justiției. **PT:** ancheta este condusă de organul de inspecție judiciară desemnat de Consiliul Judiciar. **RO:** ancheta este condusă de Inspecția Judiciară. **SI:** ancheta este condusă de un procuror disciplinar numit de Consiliul Judiciar din rândul candidaților propuși de Curtea Supremă. **SK:** ancheta este condusă de Comisia Disciplinară, desemnată de Consiliul Judiciar. **SE:** Ombudsmanii parlamentari și cancelarul justiției acționează ca procurori în cazuri de eroare profesională gravă. **UK (EN și WL):** în funcție de natura cazului și de stadiul procedurii disciplinare, diferite autorități examinează plângerile în diferite etape ale procedurii disciplinare: Oficiul de Conduită și Investigații Judiciare examinează dosarele în primă instanță; judecătorii numiți, selecția de președintele Curții Supreme (Lord Chief Justice), iau în mod obișnuit decizii exclusiv cu privire la documente, dar au și competența de a audia părțile; comisiile disciplinare, selectate de președintele Curții Supreme și de Lordul cancelar (Lord Chancellor), examinează în mod obișnuit documentele și audiază în mod direct persoana care face obiectul plângerii; în sfârșit, judecătorii de instrucție, selecția de președintele Curții Supreme, interviuează de obicei persoana care face obiectul plângerii și pot interviuea și alte părți. Trebuie remarcat faptul că nu toate plângerile trec prin toate aceste etape. **UK (NI):** președintele Curții Supreme (Lord Chief Justice) pentru Irlanda de Nord.

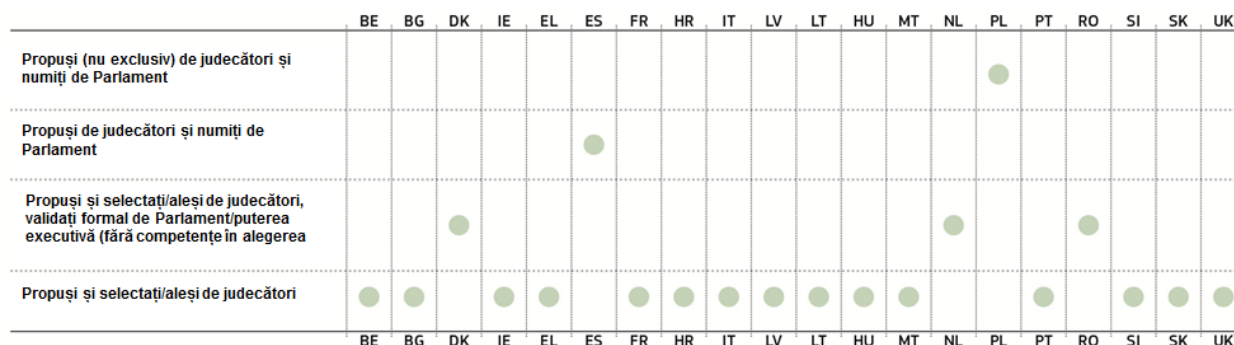
¹²⁵

Datele sunt colectate prin intermediul unui chestionar actualizat, elaborat de Comisie în strânsă cooperare cu RECJ. Răspunsurile la chestionarul actualizat trimise de statele membre în care nu există consilii judiciare, care nu sunt membre ale RECJ sau a căror apartenență la RECJ a fost suspendată au fost obținute în cooperare cu NPSC.

– Garanții privind numirea judecătorilor-membri ai Consiliilor Judiciare –

Consiliile judiciare sunt organisme esențiale pentru asigurarea independenței justiției. Statele membre sunt cele care își organizează propriile sisteme de justiție, inclusiv în ceea ce privește decizia dacă înființează sau nu înființează un Consiliu Judiciar. Cu toate acestea, standardele europene bine stabilite, în special Recomandarea CM/Rec(2010)12, recomandă că „cel puțin jumătate [dintre membrii Consiliilor Judiciare] ar trebui să fie judecători aleși de colegii lor de la toate nivelurile sistemului judiciar, cu respectarea pluralismului în cadrul sistemului judiciar”⁽¹²⁶⁾. Figura de mai jos arată dacă sistemul judiciar este implicat în numirea judecătorilor-membri ai Consiliului Judiciar.

Figura 54: Numirea judecătorilor membri ai Consiliilor Judiciare: rolul sistemului judiciar (*)⁽¹²⁷⁾

(*) Statele membre sunt prezentate în ordinea alfabetică a denumirii lor geografice în limba de origine. Figura prezintă cadrele naționale așa cum au fost ele în vigoare în decembrie 2017. **DK:** judecătorii membri ai Consiliului sunt aleși de judecători. Toți membrii sunt numiți oficial de Ministrul Justiției. **EL:** judecătorii-membri sunt selectați prin tragere la sorți. **ES:** judecătorii-membri sunt numiți de Parlament – Consiliul comunică Parlamentului lista candidaților care au primit sprijin din partea asociației judecătorilor sau a 25 de judecători. **NL:** judecătorii-membri sunt selectați de către sistemul judiciar și sunt numiți la propunerea Consiliului, care se bazează, printre altele, pe avizul unui comitet de selecție (constând în principal din judecători și personalul instanțelor). Toți membrii Consiliului sunt desemnați în mod oficial printr-un decret regal, un act administrativ care nu lasă nicio marjă de apreciere puterii executive. **PL:** judecătorii-membri candidați sunt propuși de grupuri de cel puțin 2 000 de cetățeni sau de 25 de judecători. Din rândul candidaților, cluburile deputaților aleg până la nouă candidați, dintre care un comitet din camera inferioară a Parlamentului (Sejm) stabilește o listă finală de 15 candidați, numiți de Sejm. **RO:** campania și alegerea judecătorilor-membri sunt organizate de Consiliul Superior al Magistraturii. După confirmarea listei finale a judecătorilor-membri aleși, Senatul o va valida „en bloc”. Senatul poate refuza validarea listei numai în caz de încălcare a legii în procedura de alegere a membrilor consiliului și numai dacă încălcarea a avut o influență asupra rezultatului alegerilor. Senatul nu își poate exercita competențele discreționare în ceea ce privește alegerea candidaților. **UK:** judecătorii-membri sunt selectați de către judecători.

– Garanții privind funcționarea serviciilor naționale de urmărire penală –

Procuratura are un rol major în sistemul de justiție penală, precum și în cooperarea în materie penală. Funcționarea adecvată a serviciului național de urmărire penală este importantă pentru combaterea infracțiunilor de spălare a banilor și de corupție. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție, în contextul Deciziei-cadru privind mandatul european de arestare⁽¹²⁸⁾, procuratura poate fi considerată autoritatea judiciară a unui stat membru responsabilă pentru administrarea

¹²⁶ Recomandarea CM/Rec(2010)12, punctul 27; a se vedea, de asemenea, punctul C subpunctul (ii) din Planul de acțiune al Consiliului Europei din 2016; punctul 27 din Avizul nr. 10 (2007) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, cu tema „Consiliul Judiciar în serviciul societății”; și punctul 2.3 din *Raportul RE CJ privind Consiliile Judiciare pentru perioada 2010-2011*.

¹²⁷ Datele sunt colectate prin intermediul unui chestionar actualizat, elaborat de Comisie în strânsă cooperare cu RE CJ.

¹²⁸ JO L 190, 18.7.2002, p. 1.

justiției penale, ori de câte ori aceasta poate fi diferențiată de puterea executivă, în conformitate cu principiul separației puterilor care caracterizează funcționarea statului de drept (¹²⁹).

Organizarea serviciilor naționale de urmărire penală variază în întreaga UE și nu există un model uniform pentru toate statele membre. Cu toate acestea, există o tendință larg răspândită de a aloca resurse pentru un parchet mai independent, mai degrabă decât pentru unul subordonat sau asociat puterii executive (¹³⁰). Competențele de administrare a parchetelor naționale, împreună cu procedurile de numire și revocare a procurorilor, pot influența gradul de independență a unui serviciu de urmărire penală. Indiferent de modelul sistemului judiciar național sau de tradiția juridică în care este ancorat acesta, standardele europene impun statelor membre să ia măsuri eficiente pentru a garanta că procurorii sunt în măsură să-și îndeplinească sarcinile și responsabilitățile profesionale în condiții juridice și organizatorice adecvate (¹³¹) și fără ingerințe nejustificate (¹³²). În special, în cazul în care guvernul dă instrucțiuni de natură generală, de exemplu, în ceea ce privește politica privind criminalitatea, aceste instrucțiuni trebuie să fie scrise și publicate într-un mod adecvat (¹³³). În cazul în care guvernul are puterea de a da instrucțiuni pentru urmărirea penală în legătură cu o cauză anume, aceste instrucțiuni trebuie să conțină garanții adecvate (¹³⁴). În conformitate cu Recomandarea din 2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, ar trebui interzise instrucțiunile de neîncepere a urmăririi penale (¹³⁵). Părțile interesate (inclusiv victimele) ar trebui să poată contesta decizia unui procuror de neîncepere a urmăririi penale într-o cauză dată (¹³⁶).

Figura 55 prezintă o imagine de ansamblu a repartizării principalelor competențe de administrare a parchetelor naționale între diferitele autorități. Figura arată care autoritate – Procurorul General, Consiliul Judiciar / Consiliul Procuraturii, Ministrul Justiției / Guvernul / Președintele sau Parlamentul – are următoarele competențe de administrare:

- 1) de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală,
- 2) de a da instrucțiuni privind urmărirea penală în cauze individuale,
- 3) de a evalua procurorii,
- 4) de a promova procurorii,
- 5) de a retrage o cauză individuală care fusese repartizată unui procuror (de a transfera cauze),

¹²⁹ Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 10 noiembrie 2016, „*Openbaar Ministerie / Ruslanas Kovalkovas*”, Case C-477/16 PPU, pronunțată în cauza C-477/16 PPU, punctele 34 și 36, ECLI:EU:C:2016:861; Hotărârea din 10 noiembrie 2016, „*Openbaar Ministerie / Halil Ibrahim Özçelik*”, pronunțată în cauza C-453/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:860, punctele 32 și 34. A se vedea și recomandarea xii din Avizul nr. 13(2018) al Consiliului consultativ al procurorilor europeni (CCPE) privind independența, responsabilitatea și etica procurorilor.

¹³⁰ Raportul CDL-AD(2010)040-e privind standardele europene legate de independența sistemului judiciar: Partea a II-a – Serviciul de urmărire penală – Adoptat de Comisia de la Veneția – la cea de-a 85-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 decembrie 2010), punctul 26.

¹³¹ Recomandarea Rec(2000)19 privind rolul procuraturii în sistemul de justiție penală, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 6 octombrie 2000 (denumită în continuare „Recomandarea din 2000”), punctul 4.

¹³² Recomandarea din 2000, punctele 11 și 13. A se vedea și recomandările i și iii din Avizul nr. 13(2018) al Consiliului consultativ al procurorilor europeni (CCPE) privind independența, responsabilitatea și etica procurorilor.

¹³³ Recomandarea din 2000, punctul 13, litera c).

¹³⁴ Recomandarea din 2000, punctul 13, litera d).

¹³⁵ Recomandarea din 2000, punctul 13, litera f). A se vedea și recomandarea iv din Avizul nr. 13(2018) al Consiliului consultativ al procurorilor europeni (CCPE) privind independența, responsabilitatea și etica procurorilor.

¹³⁶ Recomandarea din 2000, punctul 34.

6) de a decide cu privire la o măsură disciplinară referitoare la un procuror, și

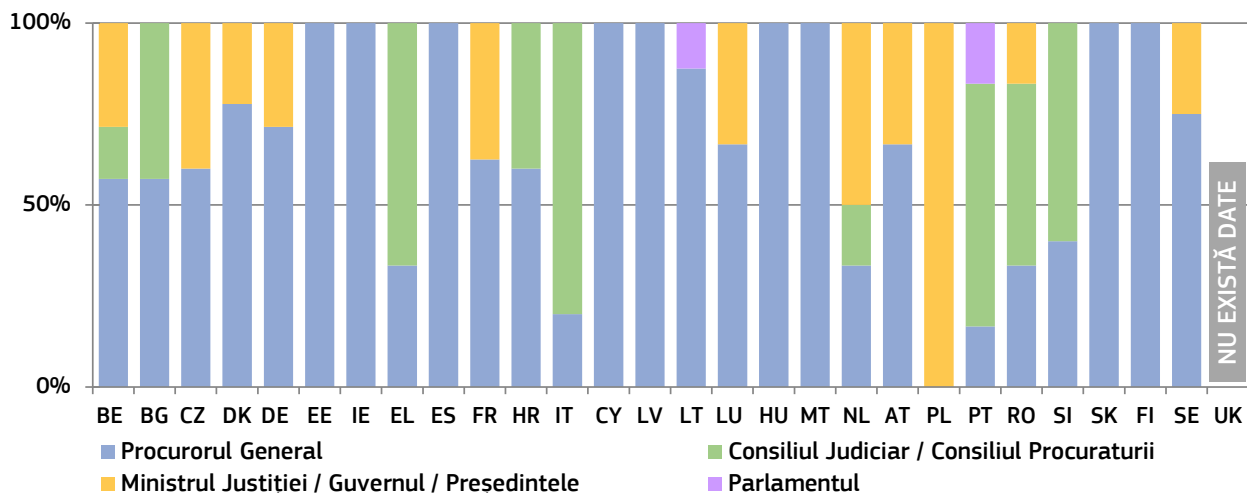
7) de a transfera procurorii fără consimțământul acestora.

În afară de aceste principale competențe de administrare selectate, aceleași sau alte autorități pot avea competențe suplimentare asupra serviciilor naționale de urmărire penală (de exemplu, competența de a soluționa conflictele de jurisdicție între parchetele statelor membre sau de a obține date și informații de la pachetele inferioare). Trebuie remarcat faptul că există și alte autorități care pot juca un rol în competențele de administrare enumerate mai sus (de exemplu, o instanță disciplinară poate decide cu privire la anumite măsuri disciplinare).

Figura 55 prezintă doar o imagine factuală de ansamblu a anumitor aspecte ale organizării serviciilor de urmărirea penală, fără să evalueze funcționarea eficientă a acestora, ceea ce ar necesita o evaluare calitativă care să țină seama de circumstanțele specifice ale fiecărui stat membru.

Procentul reprezintă repartizarea celor șapte competențe de administrare menționate mai sus între cele patru posibile autorități, fără a include nicio pondere referitoare la importanța fiecărui punct.

Figura 55: Repartizarea principalelor competențe de administrare a serviciilor naționale de urmărire penală (*) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Grupul de experți privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului)

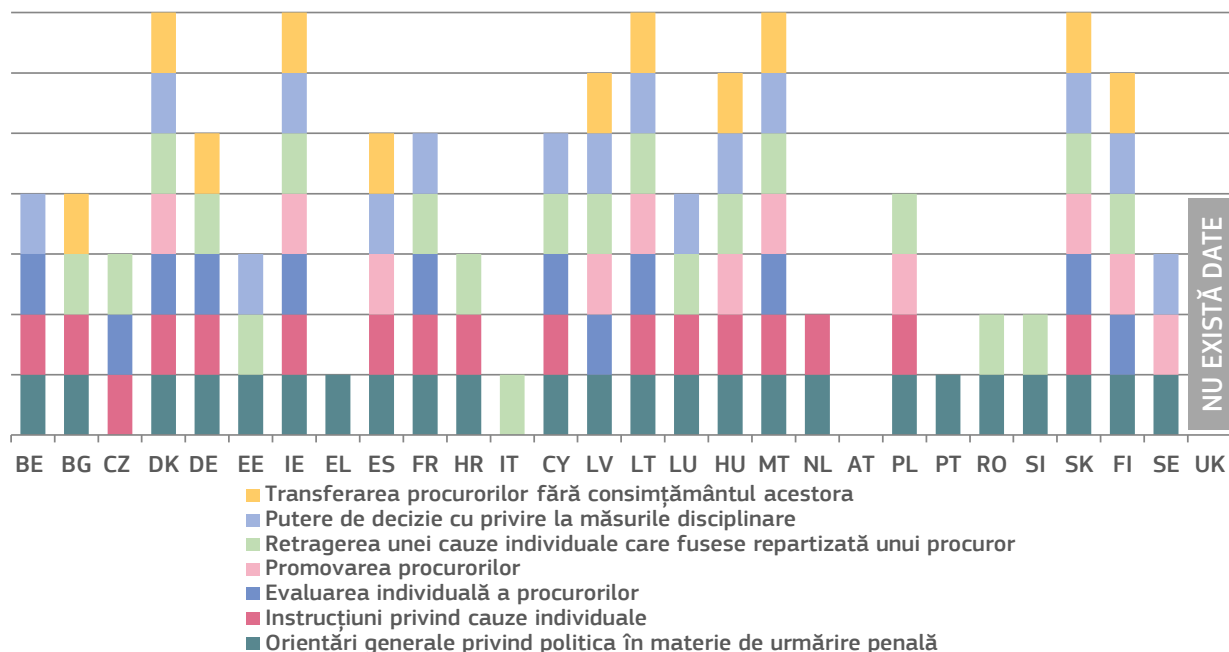
(*) Statele membre sunt prezentate în ordinea alfabetică a denumirii lor geografice în limba de origine. Principalele competențe de administrare ale Procurorului General sunt descrise în figura 56. **BE:** Consiliul Judiciar: competența de a decide cu privire la promovarea procurorilor. Ministrul justiției: competența de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală, pe baza recomandărilor Comisiei procurorilor generali și de a da instrucțiuni cu privire la urmărirea penală în cauze individuale [dreptul de a dispune urmărirea penală este prevăzut la articolul 364 din Codul de procedură penală și la articolul 151 alineatul (1) din Constituție]. **BG:** Consiliul Judiciar (Colegiul Procurorilor din cadrul Consiliului Judiciar Suprem): competența de a decide cu privire la o măsură disciplinară împotriva unui procuror și cu privire la evaluarea individuală și promovarea procurorilor. Ministrul Justiției poate propune numirea, promovarea, retrogradarea, transferul și eliberarea din funcție a judecătorilor, procurorilor și magistraților de instrucție. **CZ:** Ministrul justiției: competența de a decide cu privire la promovarea procurorilor; competența de a transfera procurorii fără consimțământul acestora numai în cazul unor schimbări organizaționale pe baza legii. **DK:** Ministrul justiției: competența de a decide cu privire la măsurile disciplinare împotriva procurorilor și de a decide promovarea procurorilor. **DE:** Ministrul justiției: competența de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală și de a da instrucțiuni privind urmărirea penală în cauze individuale. **EE:** procedurile disciplinare împotriva Procurorului General, a Procurorului-Șef al Statului sau a Procurorului-Șef se declanșează la cererea unei părți interesate sau din propria inițiativă a Ministrului Justiției. **EL:** Consiliul Judiciar Suprem: competența de a promova și de a transfera procurorii, exercitată prin decret prezidențial. În mod excepțional, Ministrul Justiției are competența de a emite ordine generale de informare la adresa procurorilor cu privire la aplicarea instrumentelor juridice adoptate de Consiliul Uniunii Europene în materie de cooperare judiciară a statelor membre în domeniul prevenirii și combaterii anumitor tipuri de infracțiuni. **ES:** Consiliul Fiscal (Consiliul Procuraturii) are competența de a revizui deciziile luate de Procurorul General în cazurile prevăzute de lege. **FR:** Ministrul justiției: competența de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală, competența de a decide cu privire la măsurile disciplinare împotriva procurorilor, pe baza avizului Consiliului Superior al Magistraturii (Conseil Supérieur de la Magistrature) (articolul 65 din Constituția franceză și articolele 48, 58-1 și 59 din Ordinea Juridică). Dacă ministrul intenționează să ia o decizie cu efecte mai grave decât cea propusă de Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul trebuie să fie consultat din nou [articolul 58 alineatul (1) din Ordinea Juridică]. Președintele Republicii emite un decret de promovare a unui procuror pe baza avizului Consiliului Judiciar. Consiliul

Superior al Magistraturii emite un aviz cu privire la măsurile disciplinare, transferul procurorilor fără consimțământul acestora și promovarea procurorilor. **HR:** Consiliul procurorilor: competența de a decide cu privire la măsurile disciplinare și de a promova procurorii. **IT:** Consiliul Judiciar: competența de a decide cu privire la o măsură disciplinară împotriva unui procuror, de a transfera procurorii fără consimțământul acestora, de a decide cu privire la evaluarea individuală a unui procuror și de a promova un procuror. **CY:** Consiliul Judiciar revocă Procurorul General. **LV:** Consiliul Procuraturii generale: în conformitate cu articolul 29 partea 2 din Legea privind Procuratura, Consiliul, în calitate de instituție consultativă colegială, examinează principalele aspecte legate de organizarea și funcționarea Procuraturii și îndeplinește alte funcții prevăzute de legea menționată (de exemplu, elaborează și adoptă statutul privind selecția, stagiile și examenul de calificare ale candidaților la funcția de procuror și statutul privind evaluarea performanțelor profesionale ale procurorilor). **LT:** Parlamentul (Seimas) stabilește prioritățile operaționale ale Procuraturii și efectuează controlul parlamentar al acțiunilor fără caracter procedural. **LU:** Ministrul Justiției poate cere serviciilor de urmărire penală să înceapă urmărirea penală într-o cauză (dar nu poate să ceară neînceperea urmăririi penale). Cu toate acestea, nu au existat astfel de instrucțiuni de mai mult de 20 de ani. Nu există o cerință legală de a consulta un procuror sau de a solicita avizul Procurorului General cu privire la o astfel de instrucțiune. Marele Duce, în calitate de șef de stat, are competența de a decide cu privire la promovarea procurorilor, pe baza unui aviz favorabil din partea Procurorului de Stat / a Procurorului General. **MT:** Poliția are competența exclusivă de a iniția și desfășura proceduri penale și de a acționa ca procuror în fața instanțelor inferioare; Procurorul General acționează în calitate de procuror în fața instanțelor superioare după ce se încheie evaluarea probelor în fața instanțelor inferioare. **NL:** Parchetul General (College van procureurs-generaal): competența de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală. Ministrul justiției: competența de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală și de a decide cu privire la anumite măsuri disciplinare împotriva procurorilor; acesta poate să ordone serviciilor de urmărire penală să înceapă sau nu urmărirea penală într-o cauză, dar trebuie să obțină în prealabil un aviz motivat în scris de la Parchetul General (College van procureurs-generaal) cu privire la instrucțiunile sugerate și să notifice decizia sa Parlamentului. Cu toate acestea, până acum, a existat doar un astfel de caz cu mai mult de 20 de ani în urmă. Șeful serviciului de urmărire penală din jurisdicția în care funcționează procurorul în cauză are competența de a decide cu privire la măsurile disciplinare și la evaluarea procurorilor. **AT:** Ministrul Justiției: competența de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală și de a da instrucțiuni privind urmărirea penală în cauze individuale, cu aprobarea unui organism independent (Weisungsrat) instituit în cadrul Parchetului General. Competențele Procurorului General nu includ gestionarea directă a serviciului de urmărire penală, astfel cum se menționează în diagramă. Celelalte competențe de administrare indicate în diagramă sunt deținute fie de procurorul superior, fie de Consiliul Independent al Personalului (Personalalkommission), compus din patru membri, care trebuie să fie procurori (a se vedea observațiile de sub figura 56). În ceea ce privește promovarea unui procuror, aceasta necesită depunerea unei candidaturi pentru ocuparea postului superior și respectă normele aplicabile numirii procurorilor [mai exact, propunerea de către Consiliul Independent al Personalului (Personalalkommission) și numirea de către președintele federal – competență delegată Ministrului Justiției]. Competența de a decide cu privire la o măsură disciplinară împotriva unui procuror aparține instanțelor disciplinare, care au și competența de a sancționa un procuror prin transferarea acestuia. **PL:** Procurorul General este și Ministrul Justiției. **PT:** Consiliul Judiciar: competența de a decide cu privire la o măsură disciplinară împotriva unui procuror, de a transfera procurorii fără consimțământul acestora, de a decide cu privire la evaluarea individuală a unui procuror și de a promova un procuror. Parlamentul poate emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală. **RO:** Consiliul Judiciar: competența de a decide cu privire la o măsură disciplinară împotriva unui procuror și de a decide promovarea unui procuror [în conformitate cu articolul 40 alineatul (2) litera (i) din Legea nr. 317/2004, Secția pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) emite decizia de promovare a procurorilor, însă promovarea este decisă doar în urma unui concurs (articolul 43 din Legea nr. 303/2004)]. Ministrul Justiției, în conformitate cu articolul 69 recent modificat din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, poate solicita Procurorului General (procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) sau, după caz, procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție, informații cu privire la activitatea parchetelor, și poate emite instrucțiuni scrise cu privire la măsurile care trebuie luate pentru prevenirea și gestionarea criminalității. Potrivit articolului 40 alineatul (2) litera (h) din Legea nr. 317/2004 privind CSM, Secția pentru procurori din cadrul CSM are competența de a decide cu privire la contestațiile împotriva deciziei finale a comisiei de evaluare (rating). Conform articolului 39 alineatul (3) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, evaluarea individuală a procurorilor este efectuată de comisii speciale constituite prin hotărâri ale CSM. **SI:** Consiliul Procuraturii: competențe de a transfera procurorii fără consimțământul acestora, de a decide cu privire la evaluarea individuală a unui procuror, de a decide promovarea unui procuror. De asemenea, Parchetul de Stat este responsabil pentru numirea și revocarea șefilor parchetelor districtuale, evaluarea performanțelor și promovarea, transferul, detașarea și participarea la procedura de numire a procurorilor de stat, emiterea de avize privind politica în materie de urmărire penală, evaluarea performanței și a eficienței parchetelor de stat, protecția autonomiei în exercitarea serviciului procuraturii de stat și îndeplinirea altor atribuții în conformitate cu Legea procuraturii de stat. **SK:** competențele Consiliului Procuraturii (Parchetului) nu includ gestionarea directă a serviciului de urmărire penală, astfel cum se menționează în diagramă. Consiliului Procuraturii are alte competențe (de exemplu, decide cu privire la obiecțiile unui procuror împotriva conținutului evaluării, atunci când șeful Ministerului Public nu a respectat procedura, și își exprimă opinia cu privire la repartizarea temporară a unui procuror la un alt Parchet). **SE:** guvernul poate emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală.

Figura 56 prezintă o imagine de ansamblu factuală asupra principalelor competențe de administrare ale Procurorului General asupra procurorilor: 1) de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală, 2) de a da instrucțiuni cu privire la urmărirea penală în cauze individuale, 3) de a evalua un procuror, 4) de a promova un procuror, 5) de a retrage o cauză individuală care fusese repartizată unui procuror (de a transfera cauze); 6) de a decide cu privire la o măsură disciplinară împotriva unui procuror; și 7) de a transfera procurorii fără

consimțământul acestora. Pe lângă aceste competențe, Procurorul General poate avea și altele, care nu sunt prezentate în figură ⁽¹³⁷⁾.

Figura 56: Competențele de administrare ale Procurorului General (*) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Grupul de experți privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului)

(*) Statele membre sunt prezentate în ordinea alfabetică a denumirii lor geografice în limba de origine. **BE:** în ceea ce privește competența de a da instrucțiuni cu privire la urmărirea penală în cauze individuale, dreptul Procurorului Regal de a dispune începerea urmăririi penale este prevăzut la articolul 364 din Codul de procedură penală. Articolul 150 alineatul (2) și articolul 138 alineatul (2) din Codul de procedură civilă prevăd un drept general al Procurorului Regal de a-și exercita autoritatea. **CZ:** competența de a da instrucțiuni cu privire la urmărirea penală în cauze individuale, exclusiv în cadrul Parchetului General și adresate parchetelor superioare. **EL:** procurorul de pe lângă Curtea Supremă (Procurorul General) are dreptul să adreseze tuturor procurorilor din țară instrucțiuni și recomandări generale referitoare la îndeplinirea atribuțiilor lor, desigur, fără ca acestea să limiteze dreptul destinatarilor de a-și formula și exprima opinia. **ES:** Procurorul General emite ordine și instrucțiuni interne corespunzătoare serviciului și exercitării funcțiilor de urmărire penală, care pot fi generale sau legate de aspecte specifice. Orientările generale sunt esențiale pentru menținerea principiului unității de acțiune și sunt exprimate, în principiu, prin circulare, instrucțiuni și consultări. În ceea ce privește competența Procurorului General de a transfera procurori fără consimțământul acestora, se aplică doar în cazul unui volum mare de cauze de soluționat. **IT:** procurorii generali ai Curții de Apel au competența de a retrage o cauză individuală care fusese repartizată unui procuror teritorial, în caz de inacțiune; în plus, aceștia au competența de a obține date și informații de la parchetele de circumscripție (sau teritoriale) și de a le trimite Procurorului General, la Curtea de Casație, pentru a verifica funcționarea corectă și uniformă a parchetelor și respectarea garanțiilor procedurale. Potrivit legii, Procurorul General de pe lângă Curtea de Casație este responsabil pentru controlul asupra Direcției Naționale de Luptă împotriva Mafiei; în plus, acesta este responsabil pentru soluționarea conflictelor de jurisdicție dintre două sau mai multe parchete teritoriale. **CY:** Procurorul General are competența de a decide cu privire la măsurile disciplinare împotriva procurorilor în cazul unor abateri disciplinare minore. În cazul abaterilor disciplinare grave, Procurorul General nu propune sancțiuni, ci recomandă inițierea măsurilor disciplinare de către Comisia Ministerului Public. **LT:** în ceea ce privește competența de a emite instrucțiuni în cauze individuale, Procurorul General nu poate instrui cu privire la decizia de adoptat; în ceea ce privește competența de a decide cu privire la promovarea procurorilor, Procurorul General decide pe baza concluziilor Comisiei de selecție a procurorilor sau ale Comisiei de selecție a procurorului-șef. **LU:** Procurorul General are competența de a cere serviciilor de urmărire penală să înceapă urmărirea penală într-o cauză (dar nu poate să ceară neînceperea urmăririi penale). În ceea ce privește promovarea unui procuror, Procurorul de Stat / Procurorul General, pe baza unui aviz favorabil, propune puterii executive promovarea, iar șeful statului semnează numirea. **AT:** Competențele Procurorului General nu includ gestionarea directă a serviciului de urmărire penală, astfel cum se menționează în diagramă. Procurorii superiori au următoarele competențe: să emită orientări generale privind politica în materie de urmărire penală în jurisdicțiile lor, să emită instrucțiuni privind urmărirea penală în cauze individuale, să transfere procurorii fără consimțământul acestora din motive organizatorice (de exemplu, un volum excesiv de cauze sau concedii medicale de lungă durată la o aceeași autoritate de

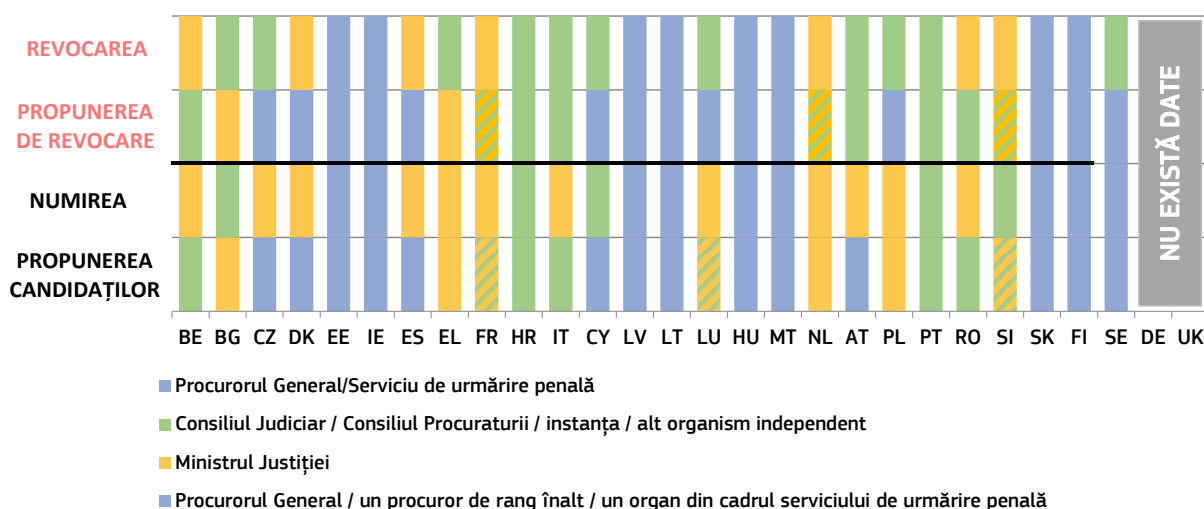
¹³⁷

De exemplu, Procurorul General poate juca un rol în organismele responsabile pentru deciziile privind procurorii, chiar dacă nu ia astfel de decizii în mod direct.

urmărire penală – numai în jurisdicția lor și pentru o perioadă limitată de timp). Șeful respectivei autorități de urmărire penală are competența de a emite instrucțiuni privind urmărirea penală în cauze individuale și de a retrage o cauză individuală care fusese repartizată unui procuror (de a transfera cauze). Consiliul Independent al Personalului (Personalalkommission), compus din patru membri, care trebuie să fie procurori, are competența de a evalua un procuror. **PL:** Procurorul General este și Ministrul Justiției. **RO:** Procurorul General are competența de a transfera o cauză individuală de la o unitate de urmărire penală la o altă unitate de urmărire penală și de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală (recomandări), pentru a garanta o abordare unitară în materie de anchete penale. **SI:** atât Procurorul General, cât și șeful Parchetului de Stat au competența de a emite orientări generale privind politica în materie de urmărire penală și de a retrage o cauză individuală repartizată unui procuror.

Figura 57 prezintă o imagine de ansamblu a autorităților (Consiliul Judiciar / Consiliul Procuraturii / instanța, Ministerul Justiției, Procurorul General / Parchetul) responsabile pentru numirea și revocarea procurorilor naționali, fără să prezinte informații despre numirea și revocarea procurorilor generali sau a altor posturi de conducere asimilate acestora. Figura prezintă diversitatea modelelor de organizare a serviciilor de urmărire penală din statele membre care funcționează în cadrul puterii executive sau al celei judecătorești. Figura ilustrează, de asemenea, rolul Procurorului General și al Consiliilor Judiciare / Consiliilor Procuraturii ca actori importanți atât în numirea, cât și în revocarea procurorilor.

Figura 57: Numirea și revocarea procurorilor naționali (*) (sursa: Comisia Europeană împreună cu Grupul de experți privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului)

(*) **BE:** propunerea de numire: Consiliul Judiciar. Decizia de numire: șeful statului, la recomandarea Ministrului Justiției. Propunerea de revocare: instanța disciplinară. Decizia de revocare: șeful statului, la recomandarea Ministrului Justiției. **BG:** Decizia de numire și de revocare: Secția pentru procurori din cadrul Consiliului Judiciar. **CZ:** propunerea de numire: Procurorul general. Propunerea de revocare: Procurorul General, șefii parchetelor și Ministrul Justiției. Decizia de revocare: Instanța. **DK:** propunerea de numire: Procurorul General propune candidații finali pentru posturile de procuror stagiar (pe o durată de aproximativ trei ani) Ministerului Justiției, care numește candidații. Dacă un procuror stagiar trece examenul și, ulterior, parcurge formarea, candidatul devine procuror. **EE:** propunerea de numire: comisia de selecție a procurorilor, în cazul procurorilor specializați, a procurorilor districtuali și a procurorilor asociați; șefii parchetelor, în cazul procurorilor de rang înalt. Decizia de numire și de revocare: Procurorul general. **IE:** propunerea de numire: un concurs de recrutare pe baza unei licențe de recrutare emise de Comisia pentru numiri în serviciul public, organizat în mod normal de Biroul Procuraturii Generale (sau, eventual, de serviciul pentru numiri în funcții publice). Decizia de numire: Procurorul General. Propunerea de revocare: Biroul Procuraturii Generale, în conformitate cu termenii și condițiile stabilite de Ministrul Finanțelor, Cheltuielilor Publice și Reformei. Decizia de revocare: șeful adjunct al Procuraturii Generale (Procurorul General în cazul procurorilor clasificați ca oficiali de rang înalt sau superior). **ES:** propunerea de numire: Procurorul Național, în urma unui raport al Consiliului Fiscal (Consiliul Procuraturii), după audierea în cadrul Consiliului Fiscal Superior al Comunității Autonome respective în cazul posturilor din cadrul Parchetului din jurisdicția sa. Decizia de numire: Guvernul. Propunerea de revocare: Procurorul general. Decizia de revocare: Ministrul Justiției, în urma unui raport favorabil din partea Consiliului Fiscal. **EL:** propunerea de numire: Ministerul Justiției emite anual un ordin ministerial privind examenul de admitere la Institutul Național al Magistraturii pentru candidații la postul de procuror. Procesul de selecție – coordonat de un comitet format din cinci membri – constă în prezent în examene scrise și orale. Odată declarați admiși la Institutul Național al Magistraturii din Grecia, candidații încep o perioadă de pregătire de 16 luni, care include elemente teoretice și practice. Această pregătire este urmată de un examen în urma căruia se stabilește ierarhia candidaților după merit. În funcție de ordinea în ierarhie, aceștia vor fi numiți la instanța competentă. Decizia de numire: candidații sunt numiți în calitate de procurori prin decret prezidențial. Propunerea de revocare: Ministrul justiției. Decizia de revocare: o hotărâre judecătorească a consiliilor disciplinare prevăzute la articolul 91 alineatul (2) din Constituție, care sunt compuse din judecători de profesie. **FR:** propunerea de numire: Ministrul Justiției, pe baza avizului fără caracter obligatoriu al Consiliului Judiciar. Decizia de numire: Președintele Republicii. Propunerea de revocare: Ministrul Justiției, pe

baza avizului fără caracter obligatoriu al Consiliului Judiciar. Decizia de revocare: Președintele Republicii. **IT:** Decizia de numire: pe baza propunerii Consiliului, Ministrul Justiției emite un decret ministerial, fără a avea competența discreționară de a refuza numirea procurorului candidat propus sau de a numi un alt candidat. **CY:** Propunerea de numire/revocare: Procurorul general. Decizia de numire/revocare: Comisia Ministerului Public, pe baza avizului Procurorului General. **LT:** propunerea de numire: Comisia de selecție a procurorilor [compusă din doi procurori desemnați de Consiliul colegial, doi procurori desemnați de Procurorul General și câte un membru desemnat de Președintele Republicii, președintele Parlamentului (Seimas) și primul-ministru]. Decizia de numire: Procurorul general. Propunerea de revocare: Comisia de etică a procurorilor (are aceeași componență ca și Comisia de selecție a procurorilor). **LU:** propunerea de numire: Ministrul Justiției, pe baza avizului favorabil al Procurorului General, propune o numire Marelui Duce. Decizia de numire: șeful statului. Propunerea de revocare: Procurorul general. Decizia de revocare: Instanța. **HU:** propunerea/decizia de numire Procurorul șef. Propunerea de revocare: Procurorul șef. Decizia de revocare: Procurorul general. **MT:** Poliția are competența exclusivă de a iniția și desfășura proceduri penale și de a acționa ca procuror în fața instanțelor inferioare; Procurorul General acționează în calitate de procuror în fața instanțelor superioare după ce se încheie evaluarea probelor în fața instanțelor inferioare. **NL:** propunerea de numire: Ministrul justiției. Decizia de numire este adoptată prin decret regal (conform practicii constituționale, autoritatea împuternicită să facă numiri are obligația de a da curs propunerii de numire a candidatului pentru postul de procuror). Propunerea de revocare: Ministrul Justiției, pe baza recomandării șefului parchetului. Decizia de revocare este adoptată prin decret regal. **AT:** propunerea de numire: Consiliul Independent al Personalului (Personalalkommission), compus din patru membri, care trebuie să fie procurori. Decizia de numire: Președintele federal delegă decizia Ministrului Justiției. Propunerea și decizia de revocare: Instanța disciplinară. **PL:** propunerea și decizia de numire: Procurorul General – care este și Ministrul Justiției – la propunerea procurorului național. O comisie competentă a procuraturii emite un aviz privind numirea unui candidat la postul de procuror. Propunerea de revocare: procurorul național Decizia de revocare: Instanța disciplinară; în situații foarte limitate, și Procurorul General poate revoca un procuror la cererea procurorului național. Avizul cu privire la revocarea unui procuror este emis de ședința procurorilor Parchetului Național sau ai Parchetului Regional competent. **RO:** propunerea de numire: Consiliul Superior al Magistraturii. Decizia de numire: Președintele Republicii (potrivit legii, autoritatea împuternicită să facă numiri are obligația de a da curs propunerii de numire a candidatului pentru postul de procuror). **SI:** propunerea de numire: Ministrul Justiției, pe baza avizului Consiliului Procuraturii. Decizia de numire: Consiliul Procuraturii (autoritatea împuternicită să facă numiri nu are obligația de a da curs propunerii de numire a candidatului pentru postul de procuror). Propunerea de revocare: Consiliul Procuraturii. Decizia de revocare: guvernul, la propunerea Ministrului Justiției. **SK:** propunerea de numire: Președintele Comisiei de selecție a Parchetului General. Numirea și revocarea: Procurorul general. **FI:** Numirea și revocarea: Procurorul general. **SE:** propunerea și decizia de numire: directorul de resurse umane al Procuraturii din Suedia, pe baza avizului Procurorului General. Propunerea de revocare: directorul de resurse umane al Procuraturii din Suedia. Decizia de revocare: instanța, pe baza avizului Procurorului General.

3.3.3. Rezumat privind independența sistemului judiciar

Independența sistemului judiciar este un element fundamental al unui sistem de justiție eficace. Aceasta este esențială pentru asigurarea statului de drept, a caracterului echitabil al procedurilor judiciare și a încrederii cetățenilor și a întreprinderilor în sistemul de justiție. Din acest motiv, orice reformă a justiției ar trebui să susțină statul de drept și să respecte standardele europene cu privire la independența sistemului judiciar. Tabloul de bord prezintă tendințele în ceea ce privește percepția publicului larg și a întreprinderilor cu privire la independența sistemului judiciar. Această ediție prezintă, de asemenea, câțiva indicatori selectați privind garanțiile juridice în raport cu organele implicate în procedurile disciplinare pentru judecători și conducerea serviciilor de urmărire penală. Indicatorii structurali nu permit, în sine, să se tragă concluzii cu privire la independența sistemelor judiciare ale statelor membre, ci reprezintă elemente care pot constitui un punct de pornire pentru o astfel de analiză.

- Tabloul de bord pentru 2019 prezintă evoluția la nivelul **percepției asupra independenței** din sondajele realizate în rândul cetățenilor (Eurobarometru) și al întreprinderilor (Eurobarometru și Forumul Economic Mondial):
 - Toate sondajele prezintă, în general, *rezultate similare*, în special în ceea ce privește componența celor două grupuri de state membre percepute ca având cele mai independente și, respectiv, cele mai puțin independente sisteme judiciare.
 - Sondajul Forumului Economic Mondial (figura 51), prezentat pentru a șaptea oară, arată că percepția întreprinderilor asupra independenței *s-a îmbunătățit sau a rămas stabilă* în aproximativ trei cincimi dintre statele membre în comparație cu anul 2010. De asemenea, în rândul statelor membre care se confruntă cu provocări specifice (¹³⁸), percepția privind independența *s-a îmbunătățit sau a rămas stabilă* în aproape trei cincimi dintre aceste

¹³⁸

A se vedea nota de subsol 70.

țări, pe durata perioadei de opt ani. Cu toate acestea, în comparație cu anii 2016-2017, percepția întreprinderilor privind independența *a scăzut* în aproximativ trei cincimi din totalul statelor membre.

- Sondajul Eurobarometru realizat în rândul publicului larg (figura 47), prezentat pentru a patra oară, arată că percepția asupra independenței *s-a îmbunătățit* în aproximativ două treimi dintre statele membre în comparație cu anul 2016. Percepția publicului larg asupra independenței *s-a îmbunătățit* în peste două treimi dintre statele membre care se confruntă cu provocări specifice pe durata perioadei de patru ani. Cu toate acestea, în comparație cu anul trecut, percepția publicului larg asupra independenței *a scăzut* în aproximativ trei cincimi din totalul statelor membre (în peste două treimi dintre statele membre care se confruntă cu provocări specifice și în aproximativ jumătate din celelalte state membre).
- Sondajul Eurobarometru realizat în rândul întreprinderilor (figura 49), prezentat pentru a patra oară, arată că percepția asupra independenței *s-a îmbunătățit* în aproximativ două treimi dintre statele membre atât comparativ cu anul 2016, cât și față de anul trecut (în comparație cu anul trecut, este un fenomen constatat în peste două treimi dintre statele membre care se confruntă cu provocări specifice și în aproximativ trei cincimi din celelalte state membre).
- Printre motivele pentru percepția privind lipsa de independență a instanțelor și a judecătorilor, cel mai frecvent au fost menționate *ingerințele sau presiunile din partea guvernelor și a politicienilor*, urmate de presiunea exercitată de interesele economice sau de alte interese specifice. Ambele motive sunt în continuare importante pentru mai multe state membre în care percepția asupra independenței este foarte scăzută (figurile 48 și 50).
- Printre motivele care duc la o percepție satisfăcătoare asupra independenței instanțelor și a judecătorilor, aproape patru cincimi din întreprinderi și cetățeni (echivalentul a 40 % sau, respectiv, 44 % din toți respondenții) au menționat *garanțiile oferite de statutul și funcția judecătorilor*.
- Tabloul de bord privind justiția în UE pentru 2019 prezintă imagini de ansamblu ale autorităților disciplinare responsabile pentru procedurile privind judecătoria, precum și ale competențelor puterii judecătorești, ale executivului și ale parlamentului în selectarea judecătorilor membri ai Consiliilor Judiciare și unele aspecte administrative și organizatorice ale serviciilor de urmărire penală:
 - Figura 52 prezintă o imagine de ansamblu a autorităților responsabile pentru **procedurile disciplinare privind judecătoria**. În majoritatea statelor membre, autoritatea care decide cu privire la sancțiunile disciplinare este o autoritate independentă, cum ar fi o instanță (Curtea Supremă, Curtea Administrativă sau Președintele Curții) sau un Consiliu Judiciar, în timp ce în unele state membre este o instanță specială ai cărei membri sunt selectați sau desemnați în mod specific (de către Consiliul Judiciar, de judecători sau, într-un stat membru, de către Ministrul Justiției) să acționeze în cadrul procedurilor disciplinare.
 - Figura 53 prezintă o imagine de ansamblu asupra **autorității responsabile pentru anchetele disciplinare privind judecătoria**. În majoritatea statelor membre, autoritatea de anchetă este un președinte de instanță sau un Consiliu Judiciar. În unele state membre, autoritatea de anchetă este selectată în mod specific fie de către judecători, fie de Consiliul Judiciar, sau, într-un stat membru, de către Ministrul Justiției.
 - Figura 54 indică rolul sistemului judiciar în **numirea judecătorilor-membri ai Consiliului Judiciar**. Statele membre sunt responsabile pentru organizarea propriilor sisteme de justiție, inclusiv pentru crearea sau nu a unui consiliu judiciar. Cu toate acestea, dacă un stat membru înființează un Consiliu Judiciar, independența Consiliului trebuie garantată în conformitate cu standardele europene. În aproape toate statele membre,

judecătorii membri ai Consiliilor sunt propuși și aleși sau selectați de judecători.

- Figura 55 prezintă o imagine de ansamblu a repartizării **principalelor competențe de administrare a parchetelor naționale** între diferitele autorități. Figura 56 prezintă o imagine de ansamblu factuală a principalelor competențe de administrare ale Procurorului General asupra procurorilor. Aceste figuri arată că, în unele state membre, există un anumit nivel de concentrare într-o singură autoritate a principalelor competențe de administrare a serviciilor de urmărire penală. Figura 57 prezintă o imagine de ansamblu a autorităților implicate în **procedurile de numire și de revocare a procurorilor naționali**. Deși situația variază foarte mult în rândul statelor membre, în majoritatea țărilor este implicat Consiliul Judiciar / Consiliul Procuraturii sau serviciul de urmărire penală.

4. CONCLUZII

Această a șaptea ediție a tabloului de bord privind justiția în UE arată că un număr mare de state membre și-au continuat eforturile de a îmbunătăți eficacitatea sistemelor naționale de justiție. Cu toate acestea, mai există provocări legate de asigurarea încrederii depline a cetățenilor în sistemele de justiție ale acelor state membre în care garanțiile privind statutul și funcția judecătorilor și, prin urmare, independența acestora ar putea fi în pericol. Comisia a luat măsurile necesare și continuă să monitorizeze situația din statele membre. Comisia și-a asumat angajamentul de a se asigura că orice reformă a justiției respectă legislația UE și standardele Uniunii privind statul de drept.